

SLUŽBENE NOVINE

Općina Pitomača

SLUŽBENE NOVINE

Općina Pitomača

Godina XVI

Pitomača, 09. veljače 2009.

Broj 1

Na temelju članka 100. i 101 Zakona o prostornom uređenju i gradnji („Narodne Novine“ RH, broj 76/07), Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Pitomača („Službene novine“ Općine Pitomača, broj 7/07) i Statuta Općine Pitomača („Službene novine“ Općine Pitomača, broj 1/06-pročišćeni tekst i 1/07) Općinsko vijeće Općine Pitomača na 21. sjednici održanoj 09.veljače 2009. godine donosi

ODLUKU o donošenju Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Pitomača

Članak 1.

Donose se Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja općine Pitomača (u daljnjem tekstu: Izmjene i dopune Plana).

Članak 2.

Izmjene i dopune Plana sastoje se od jedne knjige - elaborata pod nazivom Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja općine Pitomača i sastavni je dio ove Odluke.

Izmjene i dopune Plana iz stavka 1. ovog članka izradio je VTC-PROJEKT d.o.o. Virovitica.

Članak 3.

Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja općine Pitomača sadrže:

TEKSTUALNI DIO

GRAFIČKI DIO

Kartografski prikazi u mjerilu 1:25000:

1. Korištenje i namjena površina
2. Infrastrukturni sustavi
3. Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštite prostora

Kartografski prikazi u mjerilu 1:5000:

Kartografski prikazi 4. Građevinska područja naselja

- 4.1.a. Građevinsko područje naselja Pitomača - JUG
- 4.1.b. Građevinsko područje naselja Pitomača - SJEVER
- 4.1.c. Građevinsko područje naselja Pitomača - ĐURETINA/ŠAŠNATO POLJE
4. 2. Građevinsko područje naselja Dinjevac
4. 3. Građevinsko područje naselja Grabrovnica

4. 4. Građevinsko područje naselja Kladare
4. 5. Građevinsko područje naselja Križnica
4. 6. Građevinsko područje naselja Mala Črešnjeвица
4. 7. Građevinsko područje naselja Otrovanec
4. 8. Građevinsko područje naselja Sedlarica
4. 9. Građevinsko područje naselja Stari Gradac
- 4.10. Građevinsko područje naselja Starogradački Marof
- 4.11. Građevinsko područje naselja Turnašica
- 4.12. Građevinsko područje naselja Velika Črešnjeвица

Članak 4.

Ova Odluka i tekstualni dio Izmjena i dopuna Plana objavit će se u Službenim novinama Općine Pitomača.

Tekstualni i grafički (kartografski) dio plana čuva se u arhivi Općine Pitomača.

Članak 5.

Izmjene i dopune Plana izrađene su u šest izvornika, od kojih se tri izvornika dostavljaju i čuvaju u:

- Općini Pitomača,

a po jedan primjerak se dostavlja i čuva u:

- Ministarstvu zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva,

- Upravnom odjelu za prostorno uređenje, graditeljstvo, komunalne poslove i zaštitu okoliša Virovitičko-podravske županije,

- Zavodu za prostorno uređenje Virovitičko-podravske županije.

Članak 6.

Ova Odluka stupa na snagu danom objave u „Službenim novinama“ Općine Pitomača.

KLASA: 021-05/09-01/5

URBROJ: 2189/16-09-1

Pitomača, 09. veljače 2009.

OPĆINSKO VIJEĆE
OPĆINE PITOMAČA

Predsjednik
Općinskog vijeća:
Ivan Erhatic, v.r.

Na temelju članka 39. Statuta Općine Pitomača („Službene novine“ Općine Pitomača, broj 1/06-pročišćeni tekst i 1/07), Općinsko vijeće Općine Pitomača na 21. sjednici, održanoj 09. veljače 2009. godine, donosi

ODLUKU
o usvajanju Izmjena i dopuna
Prostornog plana uređenja Općine Pitomača

I

Usvajaju se Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja općine Pitomača.

II

Sastavni dio ove Odluke je Odluka o donošenju Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja općine Pitomača („Službene novine“ Općine Pitomača, broj 1/09).

III

Ova Odluka dostavit će se Zavodu za prostorno uređenje Virovitičko-podravske županije.

KLASA: 021-05/09-01/5
URBROJ: 2189/16-09-2
Pitomača, 09. veljače 2009.

OPĆINSKO VIJEĆE
OPĆINE PITOMAČA

PREDSJEDNIK
OPĆINSKOG VIJEĆA:
Ivan Erhatic, v.r.

**IZMJENE I DOPUNE
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PITOMAČA**

Virovitica, 2009. godina

**IZMJENE I DOPUNE
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PITOMAČA**

Na temelju članka 100. Zakona o prostornom uređenju i gradnji („Narodne novine“ RH, broj 76/07) i članka 39. Statuta Općine Pitomača („Službene novine“ Općine Pitomača broj 1/06 - pročišćeni tekst i 1/07), Općinsko vijeće Općine Pitomača na 21. sjednici održanoj 09. veljače 2009. godine donosi

**IZMJENE I DOPUNE
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PITOMAČA**

Članak 1.

U Prostornom planu uređenja općine Pitomača (Sl. vjesnik broj 3/03) u poglavlju I Obrazloženje 1. Polazišta 1.1.2. Prostorno razvojne i resursne značajke, 1.1.2.3. Područja pretežitih djelatnosti u odnosu na prirodne i druge resurse h) Vodni resursi, Navodnjavanje i odvodnja mijenja se i glasi:

Dio općine Pitomača pripada slivnom području Vodnogospodarske ispostave «Bistra» Đurđevac, a dio Vodnogospodarskoj ispostavi «Županijski kanal» Virovitica. U slivno područje VGI «Bistra» ulazi dio općine Pitomača, odnosno katastarske općine: Dinjevac, Grabrovnica, Kladare, Mala Črešnjevica, Otrovanec, Pitomača I, Pitomača II, Sedlarica i Velika Črešnjevica, a VGI «Županijski kanal» Virovitica katastarske općine Stari Gradac i Turnašica.

Na slivnom području «Bistra» reguliranim se smatraju vodotoci Vir u dužini 3 480 m, Kopanjek u dužini 2 560 m, Josina rijeka u dužini 4 030 m i Kladare I u dužini 4 200 m. Ukupno je regulirano 14 210 m vodotoka. Branjena područja nalaze se uz vodotok Drava.

Na slivnom području «Županijski kanal» reguliran je dio vodotoka Lendava u dužini 4 000 m.

Tablica 21. Slivno područje «Bistra»

<i>ime vodotoka</i>	<i>dužina - m'</i>
Rog Strug	6 390
Kopanjek	
Kladare I	36 630
Vir	
Velika Črešnjevica	
Lasci-Finđija	
Kladare II	15 850
Mala Črešnjevica	
Rudnički (Grabrovnica)	
Nove livade	14 050
Crna jaruga	
Berećanec	
Banov brod	

Izvor podataka: Hrvatske vode, VGO Osijek, Vodnogospodarska ispostava
«Bistra» Đurđevac

Tablica 22. Slivno područje «Županijski kanal»

<i>ime vodotoka</i>	<i>dužina - m'</i>
Lendava	6 300
Kalilo	13 850
Turnašica	
Junec	
Junec – 4	11 341
Junec –5	
Junec –10	
Gakovac -1	
Gakovac -3	
Turnašica -1	
Junec – 1	6 546
Junec – 2	
Junec – 6	
Junec – 7	
Junec – 8	
Junec – 9	
Junec –10 – 1	
Junec – 11	
Stari Gradac –1	
Stari Gradac –2	
Stari Gradac –3	
Turnašica –2	
Marof	

Izvor podataka: Hrvatske vode, VGO Osijek, Vodno gospodarska ispostava
za slivno područje «Županijski kanal» Virovitica

Osnovni preduvjet za izgradnju sustava za navodnjavanje je uređenje potencijalnih recipijenata i osiguranje prostora za izgradnju kanalskog sustava.

Vodotoci i kanali I i II reda pripadaju osnovnoj kanalskoj mreži, a kanali III i IV reda detaljnoj kanalskoj mreži

Članak 2.

U poglavlju 1.1.2.4. Komunalna infrastruktura, a) Prometni sustav, a1) Cestovni promet mijenja se i glasi:

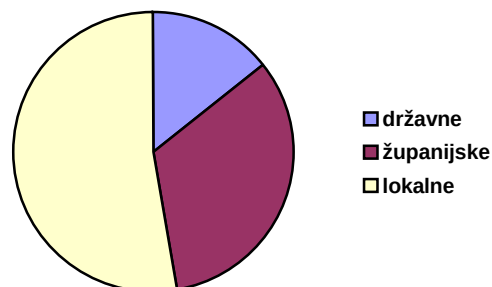
Ispitivanja su pokazala da cestovna mreža ima manju strukturnu vrijednost nego što bi bilo potrebno za zadovoljenje lakog prometnog opterećenja.

Dio cestovne mreže pretrpio je velika oštećenja uslijed preusmjerenja cjelokupnog prometa za istočnu Hrvatsku na podravski koridor, za vrijeme Domovinskog rata.

Tablica 23. Gustoća mreže u odnosu na površinu i broj stanovnika

Kategorija ceste	km'	Gustoća cestovne mreže	
		km/1.000 km ²	km/1.000 stanov.
Državna	12,5	79,04	1,19
Županijska	28,3	178,96	2,70
Lokalna	45,7	288,98	4,37
Ukupno:	86,5	546,98	8,26

Izvor podataka: Uprava za ceste Virovitičko-podravске županije

Grafikon 5. Odnos državnih, županijskih i lokalnih cesta u km'

Prostorom Općine dominira podravski prometni koridor i to državna cesta D2 Koprivnica-Virovitica-Osijek uz koju su se razvili i najznačajniji urbani centri, dok su rubna područja uz Dravu stagnirala u razvoju. Ta prostorna neravnoteža uvjetovala je slabiji razvitak prometnog sustava (cestovne mreže) u rubnim područjima, a istovremeno uzrokovala prometne probleme uz centralnu prometnicu podravskog koridora, koja nije opremljena i uređena za takav intenzitet prometa.

Državna cesta D2 Koprivnica-Virovitica-Osijek je obnovljena prije dvije godine na dionici Kloštar Podravski-Lozan u okviru radova Programa „Betterment I“

a2) Željeznički promet mijenja se i glasi

Željeznički promet u sjeverozapadnoj Hrvatskoj ima vrlo dugu tradiciju i njegova je uloga u sveukupnom razvoju tog područja vrlo značajna. Prostorom Općine prolazi trasa željezničke pruge I reda od značaja za regionalni promet oznake R202 Varaždin - Koprivnica - Virovitica - Osijek - Dalj.

Osiguranje pruga i kolodvora signalno-sigurnosnim uređajima je ili tehnološki zastarjelo ili ga uopće nema. Cestovni putni prijelazi u razini (CPR) poseban su problem na prugama i cestama sjeverozapadne Hrvatske. Pogotovo se to odnosi na prugu od značaja za regionalni promet (Koprivnica-Osijek), koja prolazi ovim područjem.

a6) Telekomunikacije mijenja se i glasi:

HT T-Com se opredijelio za najsuvremeniju tehnologiju s AXE centralama upravljanim snažnim računalima i udaljenim pretplatničkim stupnjevima (UPS). U doglednom vremenu ima namjeru ekspanirati svoju telekomunikacijsku mrežu na površine naselja koje nisu adekvatno pokrivene (mreže dovoljnog kapaciteta). Stoga se predviđa zauzimanje koridora sa obje strane ulice, u svim izgrađenim dijelovima naselja za izgradnju podzemnih mreža.

T-Mobile Hrvatska d.o.o. izgrađuje i upravlja telekomunikacijskim mrežama više sustava pokretnih komunikacija. U razvoju postojećih javnih sustava pokretnih komunikacija planira se daljnje poboljšanje pokrivanja, povećanje kapaciteta mreža i uvođenje novih usluga i tehnologija (UMTS i sustavi slijedećih generacija). U skladu s navedenim planovima, uz postojeće i trenutno planirane lokacije osnovnih postaja, na području obuhvata prostornog plana uređenja potrebno je u budućnosti omogućiti izgradnju i postavljanje i dodatnih osnovnih postaja – smještanjem antena na antenske stupove i na krovne prihvate na postojećim objektima.

Članak 3.

U poglavlju 1.1.2. Prostorno razvojne i resursne značajke 1.1.2.4. Komunalna infrastruktura poglavlje f) Zaštićena graditeljska i prirodna baština briše se i dodaju se dva nova poglavlja koja glase:

1.1.2.5. Zaštićena graditeljska baština

a) Arheološki lokaliteti Općine Pitomača

Na području današnjih naselja pitomačkog kraja nekoć su također postojala naselja: od prapovijesti, preko antike, srednjeg vijeka, pa sve do formiranja novovjekovnih naselja. Tim „gradovima živih“ pripadali su i „gradovi mrtvih“, odnosno groblja. U srednjem vijeku njihovom se kontekstu pridružuju i crkve, bilo da su vezane uz naselje ili uz groblje. Često upravo na mjestu nekadašnjih naselja nastane novo, a ponekad novo izraste u neposrednoj blizini starog naselja; povoljni životni uvjeti bili su prepoznavani i korišteni u svim razdobljima ljudske civilizacije. Tragovi minule civilizacije sačuvani su i prisutni i danas na brojnim arheološkim lokalitetima. Vrednovanje, dokumentiranje i zaštita arheoloških lokaliteta, materijalnih svjedoka prošlosti, neizostavan je dio konzervatorske prakse, kojom se hrvatska kulturna baština čuva i unapređuje.

Općina Pitomača zauzima sjeverozapadni dio Virovitičke županije, te obuhvaća sljedeća naselja: Dinjevac (01), Grabrovnica (02), Kladare (03), Križnica (04), Mala Črešnjeвица (05), Otrovaneć (06), Pitomača (07), Sedlarica (08), Stari Gradac (09), Starogradački Marof (10), Turnašica (11) i Velika Črešnjeвица (12).

Najranije tragove života na području općine Pitomača možemo okvirno smjestiti u razdoblje od mlađeg kamenog do kasnog brončanog doba, odnosno u vrijeme od oko 6.250 do oko 850 god. prije Krista. Tom razdoblju pripadaju nalazi kamenih sjekira s nalazišta „Šodrana“ (07/06) i „Lasci“ (07/03) u Pitomači, kameni mlat i keramika s nalazišta „Bajnice“ u Grabrovnici (02/01), kao i keramički materijal iz Sedlarice (08/01), te kamena sjekira i keramika pronađena u Velikoj ČrešnjeVICI (12/01). Brončanom dobu sa sigurnošću se može pripisati ostava brončanih predmeta iz Starogradačkog Marofa (10/01).

Keramika starijeg željeznog doba ili halštata (cca 8.- 3. st. prije Krista), čiji su nosioci ilirski Panoni, odnosno Jasi, pronađena je u Otrovancu (06/01), gdje je također zabilježen nalaz

oružja, nakita i keramike iz mlađeg željeznog doba, odnosno latena, cca 2. st. prije Krista do 1. st. poslije Krista (06/02). Kelti su u naše krajeve, pa tako i ovdje, sa sobom donijeli lončarsko kolo, čime se znatno unaprijedila tehnologija izrade keramičkog posuđa, koje je lokalnom stanovništvu bilo neophodno u svakodnevnom životu. Kelti s Panonima žive u simbiozi, te čine jezgru kulture, koja će se, pod utjecajem rimske, kontinuirano formirati i imati velik utjecaj na novopridošle Slavene u kasnijim stoljećima. Srednjovjekovna slavenska kultura izgradit će se tako na temeljima romanizirane prapovijesne kulture.

Slika 5.1. Pitomača, „Šodrana“ – ribnjak

Slika 5.2. Pitomača, „Šodrana“ – nasuprot ribnjaku je pretpostavljeno arheološko nalazište

U razdoblju antike, odnosno rimskog osvajanja ovih prostora, pojedinci su se, unatoč procvatu kulture i blagostanju odabranih, osjećali nesigurno i ugroženo, pa su zakopavali svoje „blago“ u zemlju. Tako su nastale podzemne ostave, od kojih su mnoge ponovno otkopane tek u naše vrijeme, jer njihovi vlasnici nisu doživjeli da ih ponovo zatrebaju.

Rimski je novac pronađen na nekoliko lokacija unutar predmetnog područja, pa tako i u vrtu Slavka Lončarevića u Pitomači, Dravska ulica br. 75 (07/01). Ovo blago, otkriveno 1966., a sakriveno za vladavine cara Aurelijana (270.-275. god.), pohranjeno je u glinenu posudu, a sadržavalo je ukupno 1644 komada novca rimskih careva 3. st., koji su vladali u razdoblju od 251. do 275. god. Od 1644 novčića 400 je raspršeno, dok se preostali čuvaju u Arheološkom muzeju u Zagrebu.

Slika 5.3. Pitomača, Dravska 75 – mjesto nalaza rimskog blaga

Na položaju „Molvica“ u ulici Vladimira Nazora u Pitomači (07/04) pronađen je pojedinačan nalaz novca 1. st., i to rimski zlatnik. Slučajno ga je iskopala u jesen 1936. Terezija Halavuk. Radi se o novcu cara Nerona (54.-68. god.), kovanom u Rimu između 63. i 68. god., koji se također čuva u Arheološkom muzeju u Zagrebu.

Novac 3. st. otkriven je u crkvi u Turnašici (11/01), kao i u Otrovancu, zajedno s ulomcima keramike (06/03), dok je u Velikoj Črešnjevici ustanovljen jedan kasnoantički grob (12/02).

„Tabula Peutingeriana“ spominje rimsku postaju *Iovia*, za koju se pretpostavlja da se nalazila u južnom dijelu današnjeg Otrovanca. Iovia je tada imala značaj područnog središta, kao danas Pitomača, općinsko središte.

Južnim dijelom Općine, pravcem koji prolazi između Otrovanca i Turnašice, te Grabrovnice i Male Črešnjevica, dakle između Bilogore i dijela koji gravitira Dravi, navodno je prolazila rimska cesta koja je u relevantno doba povezivala Poetovio (Ptuj) i Mursu (Osijek). Kamenje i rimski novčići pronađeni na oranicama smatraju se ostacima te ceste. Također se smatra da je ta

prometnica bila korištena i ranije, u prapovijesti, pa i u srednjem vijeku („via magna“). Uobičajena je praksa da se koriste već utrti putovi, a pogotovo su tome bili skloni Rimljani, kojima su ceste služile za bolje povezivanje pojedinih dijelova carstva, i bile su dijelom vojne i vladalačke strategije. Stari su putovi bili korišteni i u srednjem, pa i u novom vijeku, a koriste se i danas. Stare ceste ne presijecaju polja kao suvremene prometnice, nego su sastavni dio krajolika, kojem ne narušavaju izgled.

Ostatke rimske ceste u pitomačkom kraju možemo očekivati na širokom području južno od podravske magistrale (magistralne ceste Osijek – Zagreb). U arheološkoj literaturi se spominje da je „via magna“ prolazila pored srednjovjekovnog gradišta u Maloj Črešnjevici, ali arheološki još nije dokazan njezin točan smjer.

U samoj Pitomači, osim spomenutih sporadičnih tragova rimske nazočnosti (ostave novca), nema dokaza o rimskom naseljavanju. Rimsko se naselje očito nalazilo izvan današnje Pitomače, iako vjerojatno u njenoj neposrednoj blizini, sudeći prema indicijama koje rimsku Ioviu vezuju uz današnji Otrovanec. Ponegdje se, međutim, spominje da se rimsko naselje - prethodnik Pitomače - nalazilo na predjelu „Klise“, jugoistočno od Pitomače, što odgovara području „Klisa“, o kojem će kasnije biti riječi, a koje je arheološki poznato po srednjovjekovnoj provenijenciji. Moguće je da je na predjelu „Klisa“ doista bilo antičko naselje (to je ujedno predio susjedan južnom dijelu, tj. južnom rubu Otrovanca, dakle području pretpostavljene Iovie), koje je kasnije preraslo u srednjovjekovno ili je srednjovjekovno, neovisno o prethodnom, formirano na istom mjestu. Sve ove pretpostavke i indicije mogu se potvrditi ili opovrgnuti jedino arheološkim istraživanjima.

Brojna su nalazišta srednjeg vijeka na predmetnom području. Počevši od dolaska Slavena, pa sve do turskih osvajanja i novog vijeka, ljudi su ovdje živjeli i umirali, gradili i rušili, stvarali i zatirali, ostavljajući za sobom uvijek dovoljno da se iz njihove ostavštine sa sigurnošću može rekonstruirati minulo postojanje, kao i bitni segmenti kulture.

Nekoliko ranosrednjovjekovnih lokaliteta svjedoči o životu i razvoju pitomačkog kraja u razdoblju od 9. do 12. st.

Dvije bjelobrdske nekropole djelomično su istražene 50.-tih i 80.-tih god. prošlog stoljeća. Jedna se nalazi jugoistočno od Otrovanca, na području koje se naziva „Klisa“ (06/04). Toponim „klisa“ (od grč. „eklesia“, tj. lat. „ecclesia“, tur. kilisa) sugerira na postojanje crkve, koja se možda nalazila na brežuljku što se uzdiže poput ograde, ali i poveznice, između bivšeg srednjovjekovnog groblja i nekadašnjeg srednjovjekovnog naselja.

Slika 5.4. „Klisa“ kod Otrovanca: pretpostavljeni položaj srednjovjekovne crkve

Slika 5.5. „Klisa“, Otrovanec: nekoć naselje, danas smetlište

Brežuljak na kojem je nekada vjerojatno bila podignuta crkva obrastao je u raslinje, a mjestimične čistine između drveća upućuju na moguće postojanje podzemnih ostataka. To se s još većom sigurnošću odnosi na livadu između „crkve“ i bivšeg srednjovjekovnog groblja, odnosno na prostor južno od brežuljka, gdje prema priči mještana, kao i prema izgledu vegetacije, „ništa ne uspijeva“. Da li je na tom livadnom terenu nekoć bio dio naselja ili dio

groblja, neki zasebni objekt, ili nešto četvrto, moglo bi se utvrditi samo arheološkim iskopavanjem.

Slika 5.6. „Klisa“ – Otrovanec: livadno područje u podnožju brežuljka (u pozadini lijevo)

Još južnije, na ubiciranom položaju srednjovjekovnog groblja, nalaze se oranice, na kojima već godinama prilikom obrade zemlje mještani zatiču kosti, nakit, i sl. Groblje se očito prostiralo na sadašnjem blagom, umjetno nastalom uzvišenju, koje se nastavlja dalje prema jugu. Amaterska iskopavanja, poduzeta u dobroj namjeri, ali nestručno, za vrijeme Branka Begovića, tadašnjeg voditelja Zavičajne muzejske zbirke u Pitomači, narušila su integritet ovog lokaliteta. Tom su prilikom otkriveni skeletni ukopi s inventarom, ali nalazi i terenska dokumentacija nisu sačuvani, osim pojedinačnih nalaza S-karičica, prikupljenih za Zavičajnu muzejsku zbirku u Pitomači; one se spominju u literaturi, ali mjesto njihove sadašnje pohrane za sada nije poznato. Institut za arheologiju iz Zagreba obavio je pokusna arheološka istraživanja 1989., u suradnji s Gradskim muzejom u Virovitici i Zavičajnom muzejskom zbirkom u Pitomači, kojima je zahvaćen sjeverozapadni i jugoistočni rub zaravni. Otvorene su dvije probne sonde, unutar kojih su istraženi dijelovi dvoslojnog srednjovjekovnog groblja. Stariji sloj (10.-12. st.) pripada bjelobrdskoj kulturi, što se može zaključiti na temelju grobnih nalaza, odnosno nakita (prstena i karičica sa S-petljom). Iznad bjelobrdskog horizonta ustanovljeni su recentniji, ali također srednjovjekovni grobovi, bez ikakvih priloga.

Slika 5.7. „Klisa“ kod Otrovanca – položaj srednjovjekovnog groblja

Dvoslojni karakter groblja potakao je u stručnim krugovima pretpostavku da se ono kontinuirano formiralo oko ranijeg sakralnog objekta, grobljanske kapele ili crkvice posvećene sv. Heleni (Jeleni).

Povijesni zapisi 15. i 16. st., pa tako i popis župa iz 1501. god., spominju na području „Klise“ ili „Črlene (Črljene) Klise“ naselje Kopačevac („Kopachewecz“), koje su i Pitomačani i Otrovančani smatrali početkom svojih naselja. Zapisi, međutim, spominju i naselje Pythomezy (1535. god.), unutar područja bukovačkog vlastelinstva (Bakwa - Špišić Bukovica). Stoga je Kopachewecz prije preteča Otrovanca, nego Pitomače.

Kopachewecz je imao svoju župu i župnu crkvu sv. Helene ili Jelene. I naselje i crkvu opustošili su Turci u prvoj polovici 16. st.; crkva je obnovljena krajem 17. st., a umjesto Kopačevca u okolici „Črlene Klise“, na mjestu današnjeg Otrovanca, nastaje i razvija se novo naselje, koje živi još i danas.

Obnova crkve u 17. st., tj. oko 1700. god. vezana je uz podatak da su stanovnici Otrovanca za svoje potrebe obnovili zidanu gotičku crkvu sv. Helene u polju „in Cherlena Klisa“. 1716. kapela je zaključana, pokrivena šindrom, ali napuštena. 1733. kanonik vizitator spominje da je kapela sv. Helene u polju Črljena Klisa duga 6 hvata, široka 9 hvata, a visoka 2,5 hvata, da je obnovljena na starim temeljima, da nema oltara nego samo sliku sv. Helene nad drvenim stolom, i da se u njoj služi sveta misa; da nema tornja, i da je oko kapele bilo groblje, na kojem se više nitko ne pokapa, a da se za održavanje kapele brinu mještani nedalekog Otrovanca. 1737. kapela je izgorjela uslijed udara groma.

Toponim „Črlena Klisa“ – „Crvena crkva“, koji se koristi i u arheološkoj literaturi, potječe, međutim, još iz 1658. god., kada se župna crkva spominje kao ruševina na „Cherlena Klisza“, te je izgleda vezan uz uspomenu na tursko pustošenje, pri čemu su je vjerojatno spalili. Navedeni

toponim ne može, dakle, biti vezan uz požar izazvan udarom groma u 18. st., jer je već u 17. st. u uporabi.

Nakon što je izgorjela stara crkva sv. Helene na „Klisi“, Otrovančanima je dopušteno podignuti novu kapelu u Otrovancu. Današnja kapela u Otrovancu i dalje nosi ime sv. Helene (Jelene). Službene evidencije, međutim, navode kapelu sv. Jelene na mjesnom groblju u Otrovancu, izgrađenu u 19. st.

Povijesni podaci ne isključuju navedenu tezu o grobljanskom karakteru crkve, te je izvjesno da se možda već u ranom srednjem vijeku, a svakako u kasnijim stoljećima, crkva sv. Helene vezivala upravo za srednjovjekovno groblje. Ova se praksa očito nastavlja i u novije doba, te se povijest na neki način ponavlja u Otrovancu, s grobljanskom kapelom istog imena. Za sada nije utvrđeno kada prestaje pokapanje u okruženju crkve; jedino je sigurno da se u 18. st. tamo više ne obavljaju ukopi.

Na „Črlenoj Klisi“ zabilježeni su arheološki nalazi koji pripadaju razdoblju od 10. do sredine 16., te početku 18. st.: keramika, novac, nakit, građevinski materijal, keramičke lule, ljudske kosti i sl. Točna lokacija ovih nalaza, izuzev kostiju i nakita koji se pronalaze na opisanom položaju srednjovjekovnog groblja, nije utvrđena, odnosno na kojem dijelu „Klise“ je pronađena koja vrsta nalaza. Također je nepoznata sudbina pronađenih predmeta. Pažljivo arheološko rekognosciranje (nakon što se, naravno, riješi problem dijela zahvaćenog javnim odlagalištem) i precizno evidentiranje dosadašnjih nalaza (što je nemoguće učiniti dok se ne utvrdi mjesto njihove pohrane, te ne prikupe iskazi svih dostupnih nalaznika) omogućilo bi određivanje točnog opsega i točne lokacije nekadašnjeg naselja, te razjasnilo njegov prostorni odnos prema nekadašnjem groblju, odnosno crkvi. Daljnjim istraživanjima na području groblja, crkve i naselja rasvijetlilo bi se mnogo još uvijek neutvrđenih povijesnih činjenica o ovom prostoru.

Nije isključeno postojanje još starijeg - ranije spomenutog - antičkog naselja na ovom području ili negdje u blizini, jer su naselja uvijek nastajala na mjestu ili pored nekadašnjih (o čemu je već također bilo riječi), ali o njemu, za sada, ništa ne govore arheološki dokazi.

Ranosrednjovjekovnim lokalitetima na području općine Pitomača pripada i „Kranjčev brijeg“, koji se nalazi oko 500 m južnije od Starog Gradca (09/01). To je druga od dvije bjelobrdske nekropole koje su djelomično istražene na promatranom području.

Stari Gradac je naselje smješteno uz cestu Virovitica – Pitomača, odnosno uz podravsku magistralu. Lokalitet se nalazi na brežuljku, koji je podvrgnut dugogodišnjoj eksploataciji pijeska, čime je kalota brijega u potpunosti uništena, a sam lokalitet gotovo sasvim devastiran.

Prve arheološke nalaze, brončane karičice sa S-petljom i jedan nožić, darovao je Arheološkom muzeju u Zagrebu 1954. god. M. Vukčević. Iste godine pristižu u Gradski muzej u Virovitici nalazi s istog lokaliteta, koji su potakli kustosa Dragu Doplera na prva probna istraživanja 1954. i 1955. godine. Tom prilikom otkrio je dio kosturnog groblja sa 16 grobnih cjelina. Inventar grobova činio je nakit bjelobrdske kulture, pretežno S-karičice, razne vrste prstenja, dio narukvice i pojasne kopče. 1989. ekipa Instituta za arheologiju iz Zagreba i Gradskog muzeja Virovitica ustanovila je u sjeveroistočnom profilu odrona brijega ostatak neoštećenog dijela srednjovjekovnog groblja; preostali veći dio u potpunosti je uništen iskopavanjem pijeska. Danas, nakon gotovo 20 godina, teško je reći je li išta od ovog lokaliteta ostalo sačuvano. Ipak, ako se prilikom eksploatacije ili na neki drugi način, primijeti kakav nalaz, dio grobne cjeline,

neophodno je o tome obavijestiti nadležni Konzervatorski odjel radi adekvatnog dokumentiranja, istraživanja i zaštite dragocjenih materijalnih podataka.

Susjedni brežuljak, odvojen od „Kranjčevog brijega“ lokalnim puteljkom prema Vukosavljevici na jugozapadu, naziva se „Gradac“: prema toponimu i položaju, na njemu bi se moglo očekivati naselje, koje bi u tom slučaju vjerojatno pripadalo bjelobrdskom groblju. Ove indicije, međutim, trebalo bi potkrijepiti arheološkim dokazima – eventualnim slučajnim nalazima (koji za sada nisu poznati), pregledom terena, te - u skladu s rezultatima prethodnog i mogućnostima – iskopavanjem.

Tragovi srednjovjekovnog, no prema nalazima znatno kasnijeg naselja, na području Starog Gradca prisutni su na nalazištu „Iliman“ (09/02). Na tom je nalazištu prikupljena keramika datirana u 14.-16. st. Razvoj naselja Stari Gradac u svojim pojedinim fazama, odnosno povijesnim razdobljima, rasvijetlit će dosezi budućih istraživanja – povijesnih i arheoloških.

Od ranosrednjovjekovnih nalazišta treba još spomenuti „Podgoričke“ kod Grabrovnice (02/02), gdje su zabilježeni ulomci keramike 9.-12. st. Ako se možemo u potpunosti osloniti na ovu dataciju, tada bi „Podgoričke“ bile najstarije srednjovjekovno nalazište na pitomačkom području.

Idući ususret razdoblju razvijenog i kasnog srednjeg vijeka, na zadanom prostoru nailazimo na niz lokaliteta 14.-16. st. U samom središtu Općine postoje dva takva lokaliteta. Jedan se nalazi u vrtovima kuća br. 201-211 u Dravskoj ulici (07/02), gdje već desetljećima prilikom obrade zemlje na površinu izviruju fragmenti keramičkih posuda, kao i dijelovi građevinskog materijala. Istu situaciju nalazimo u vrtovima Strossmayerove ulice, kbr. 25-33 (07/05). Među nalazima bilo je i na stotine glinenih kugli, koje su – prema nekim interpretacijama – služile za održavanje topline na ognjištu i kao meci za pračke. Mještani također pamte nalaze kostiju, odnosno grobova, prilikom odvoženja zemlje (pijeska) s umjetnog uzvišenja koje se nalazi zapadno od kuća, odnosno u vrtovima kuća br. 25-33 u Strossmayerovoj ulici. Navedeni nalazi predstavljaju svjedočanstva o gustoj napučenosti Pitomače u 14. i 15., pa sve do polovine 16. st., kada je osvajaju i ruše Turci. Tek krajem 17. st. Pitomača će se obnoviti, te postupno prerasti u naselje novog vijeka.

Istom razdoblju (14.-16. st.) pripadaju lokaliteti na području Grabrovnice, jedan u samom selu (02/03), a jedan istočno od sela (02/04). Na oba lokaliteta identificirani su ulomci keramike pripisane 14.-16. st. Identična keramika pronađena je i u Kladarama (03/01), te na nalazištu „Aršanjski“ u Sedlarici (08/03), kao i kod jezera „Iliman“ u Starom Gradcu (09/02).

Treba napomenuti da se najvjerojatnije radi o naseobenoj keramici, ali svakoj determinaciji i preciznijem zaključku moraju prethoditi pažljiva arheološka rekognosciranja. Položaj „Aršanjski“ možda je ekvivalent položaju koji se u puku naziva „Tursko groblje“ ili „Tursko naselje“; ovu pretpostavku nije dovoljno potvrditi usporedbom evidencijskih podataka s podacima dostupnim na terenu, da bi se utvrdila etimologija i na taj način ubicirao lokalitet, nego je treba potkrijepiti konkretnim materijalnim dokazima.

Razvijenom i kasnom srednjem vijeku pripadaju, nadalje, dvije srednjovjekovne gradine, datirane u 13.-15. st. Jedna se nalazi u Sedlarici, te je poznata pod imenom „Šanac“ (08/02). Ovo je ime signifikantno, ako uzmemo u obzir da lokalitet doista predstavlja ostatak

srednjovjekovnog gradišta sa središnjim, utvrđenim platoom i dva jarka, odnosno dva šanca uokolo. Danas je lokalitet obrastao gustom vegetacijom, te se malo toga razaznaje. Ipak, uočljiv je osnovni princip gradnje, kojega vjerojatno možemo susresti i na položaju „Gradina“ iznad Velike Črešnjevica (12/03). Posljednja gradina terenskim radom nije ubicirana, ali se može poistovjetiti s gradinom „Trešnja“ koju opisuje literatura 80-tih godina prošlog stoljeća.

Prema tim zapisima, ove dvije gradine - „Šanac“ u Sedlarici i „Trešnja“ („Gradina“ iznad Velike Črešnjevica) - pripadaju nizu srodnih gradina na ovom području, a niz je doista doslovce uočljiv ako se pogleda prostorni odnos dvaju gradina na topografskoj karti, pogotovo ako mu se doda srednjovjekovno gradište u Maloj Črešnjevici (05/01), koje se, međutim, nalazi na nižoj nadmorskoj visini, te ima ponešto drugačiju koncepciju i svrhu. Ono je refugijalnog karaktera i po svojoj je namjeni vlastelinski utvrđeni stan, dok je za sada nemoguće točno definirati ulogu i povijest gradina iznad Sedlarice i Velike Črešnjevica. Jasno je da su „Šanac“ koristili Turci, kao i mnoge druge utvrde, u doba svojih osvajanja; no sudeći prema dataciji, ona je nastala znatno ranije. Točno vrijeme nastanka, kao i povijesni razvoj gradine, međutim, nisu poznati. Očito je u određenom razdoblju ili razdobljima imala vojnu i obrambenu ulogu, ali je li to bila njena jedina uloga u ovom trenutku ostaje tajnom. U spomenutoj literaturi navodi se da je zadnji put korištena za vrijeme drugog svjetskog rata, nakon čega je izgubila svrhu. Navode se nalazi keramike i obrambeni zid koji je uokvirivao plato s nekoliko prostorija, ali u puku već dugo nitko ne pamti nikakve arhitektonske ostatke, pa čak ni nalaze, izuzev dijela topovske kugle, koju posjeduje jedan mještatin.

Slika 5.8. Pogled s podnožja „Šanca“ u Sedlarici prema sjeverozapadu

Slika 5.9. „Šanac“ u Sedlarici: lokalitet je danas zarastao u gustu vegetaciju, te je jedva prepoznatljiv

Još manje se može reći za „Gradinu“ iznad Velike Črešnjovice, koja se (vjerojatno) pod imenom gradina „Trešnja“ spominje u istoj literaturi. Nadajmo se da će rezultati budućih istraživanja, rekognosciranja i iskopavanja, unijeti više svjetla u spoznaje o utvrdama na pitomačkom

području, njihovoj koncepciji, izgledu, funkciji, karakteru i ulozi u razdoblju razvijenog i kasnog srednjeg vijeka, kao i o njihovom eventualnom još ranijem nastanku i korištenju, što također nije isključeno, ako se uzme u obzir izvanredan strateški položaj „Šanca“.

Spomen gradišta u Maloj Črešnjevici u ovom kontekstu opravdan je jedino stoga što s navedenim gradinama doista čini niz srednjovjekovnih utvrda koje pripadaju približno istom vremenskom razdoblju, te kao takve svjedoče o fenomenu srednjeg vijeka na ovim prostorima, koji treba pažljivo proučiti i istražiti.

Poseban značaj ima navedeno srednjovjekovno gradište s ostacima gotičke crkve u Maloj Črešnjevici (05/01). Usred sela, na vrhu impozantnog brežuljka, u srednjem je vijeku podignuta plemićka utvrda. Prirodna konfiguracija terena prilagođena je refugijalnom karakteru vlastelinskog stana: na obroncima brežuljka ukopan je duboki jarak, a zemlja je izbačena van i dobro nabijena, čime se stvorio siguran bedem (nasip). Danas je jarak većim dijelom uništen, a ostaci nasipa teško se razaznaju. U Lovrenčićevom članku iz 1985. spominje se i drugi bedem, koji kasnijim istraživačkim radovima nije potvrđen; da bi se potvrdio, trebalo bi čitav teren snimiti geodetskom stanicom, što za sada onemogućava gusta vegetacija.

Slika 5.10. Mala Črešnjevica: vizura srednjovjekovnog gradišta s crkvom zaklonjena gustim raslinjem

Utvrda je najvjerojatnije izgrađena u 14. st., premda je moguće da je postojala i ranije; ipak, prema raspoloživim podacima i situaciji na terenu nije sigurno kojem bi vremenskom razdoblju pripadala njena prvotna gradnja. Poznato je da je oko 1330. vlasnik brežuljka bio Aleksandar, sin varaždinskog župana. Nakon potvrde vlasništva 1333. od strane čazmanskog kaptola, on ovdje gradi svoj grad, utvrdu. Može se pretpostaviti da iz tog vremena potječu jarak i ostaci zemljanog bedema.

Već sljedeće godine na brežuljku se spominje i crkva. Bila je to crkva sv. Martina, kasnije identificirana i u Popisu župa Zagrebačke biskupije iz 1501. Danas su to ruševine pravoslavne

Crkve Svetih 318 Bogonosnih Otaca, stradale u domovinskom ratu, na kojima se od 2000. godine nadalje provode zaštitni konzervatorsko-restauratorski radovi. Tim je radovima, kao i rezultatima arheoloških istraživanja provedenih 2001. god., potvrđeno da je današnja pravoslavna crkva, unatoč baroknom pročelju, u svom izvornom obliku imala sva obilježja gotičke gradnje.

Arheološka istraživanja odvijala su se unutar i izvan crkve, pri čemu su otkrivene brojne grobne cjeline, zidovi, podnice, popločenja, zajedno s pokretnim materijalom kao što su ulomci keramike, novac i drugi predmeti od metala, stakla, te ljudske i životinjske kosti. Ustanovljeno je da je crkva u srednjem vijeku doživjela više građevinskih faza, a u prvobitnom parametru imala je polukružnu apsidu. Unutar crkve zatečen je bunar, koji je izvorno vjerojatno služio kao cisterna za stanovnike srednjovjekovnog plemićkog grada, na kojoj je kasnije izgrađena crkva.

Crkva je, dakle, podignuta na srednjovjekovnom gradištu, koje izvori spominju u kontekstu Aleksandrove gradnje, što ne isključuje njegov raniji postanak. Utvrda i crkva vjerojatno su stradale pri navali Turaka 1552. god. Pravoslavna crkva preuzela je zemljište u 17. st. i podigla svoju crkvu, u narodu poznatu i kao Sv. Nedjelja, čemu odgovara i toponim na starim katastarskim kartama.

Slika 5.11. Mala Črešnjevica: danas se u konfiguraciji terena još uvijek uočavaju obrisi srednjovjekovnog gradišta

Ruševine crkve u razdoblju od 2001. do 2008. god. dodatno su devastirane, ali i obnovljene restauratorsko-konzervatorskim zahvatima, čime je uvelike promijenjen njihov izgled. Crkva je okružena ogradom od opeke, a južno od crkve nalazi se groblje. Prilikom kopanja grobnih raka mještani su zaticali ulomke srednjovjekovne keramike i komade opeka na dubini od 1,5- 2 m, ali nije poznata sudbina tih nalaza.

Slika 5.12. Današnji izgled pravoslavne crkve u Maloj Črešnjevici

Nameće se potreba za daljnjim istraživanjima crkve i njenog okruženja, iz više razloga, kao što su npr. rješavanje pitanja zvonika na zapadnom pročelju, kao i pitanja gotičke krstionice i eventualnih kontrafora, razrješavanje odnosa polukružne i kasnije pravokutne apside, itd. Prema mišljenju istraživačkog tima iz 2001., trebalo bi istražiti čitavu unutrašnjost crkve, što bi se moglo obaviti u relativno kratkom vremenu, zbog njezinih malih dimenzija.

Razdoblju razvijenog i kasnog srednjeg vijeka pripada, napokon, i već opisana „Klisa“, na kojoj, među ostalima, nalazimo i ostavštine 14.-16. st.

Arheološka baština pitomačkog kraja odlikuje se materijalnom šarolikošću i kulturnim bogatstvom. Premda je njena vrijednost prepoznata u znanstvenim krugovima, još uvijek je u nedovoljnoj mjeri istražena, zaštićena, prezentirana. Tako se događa da mnogi vrijedni lokaliteti

**IZMJENE I DOPUNE
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PITOMAČA**

propadaju ili im se pomalo gubi trag u pamćenju i usmenim kazivanjima ljudi; bivše utvrde velikog, katkad presudnog značenja za svoje vrijeme, za suvremenike razdoblja u kojem su zauzimale središnje mjesto i bujale životom, porušene su; pokoji ostaci nekadašnjih zidina danas su gotovo nestali, zarasli u korov, grmlje, drveće, ili se može tek naslutiti postojanje njihovih temelja ispod površine tla. Ponekad je propadanje neminovno, kultura ide naprijed, život se mijenja pred zahtjevima modernog društva; a ponekad je vrijedno i potrebno obogatiti suvremenu kulturu nekim starim impulsima, nekim davnim životom.

Ukupan pregled svih arheoloških lokaliteta na području općine Pitomača, zabilježenih u literaturi i evidentiranih terenskim radom, donosi sljedeća tablici:

Tablica 27a. Arheološki lokaliteti

BR.	MJESTO	NAZIV KULTURNOG DOBRA	VRSTA	STATUS
02/01	GRABROVNICA	„Bajnice“, prapovijesno nalazište	arheološko	E
02/02	GRABROVNICA	„Podgoričke“, srednjovjekovno nalazište (9.-12. st.)	arheološko	E
02/03	GRABROVNICA	Selo, srednjovjekovno nalazište (14.-16. st.)	arheološko	E
02/04	GRABROVNICA	Istočno od sela, srednjovjekovno nalazište (14.-16. st.)	arheološko	E
03/01	KLADARE	Selo, srednjovjekovno nalazište (14.-16. st.)	arheološko	E
05/01	MALA ČREŠNJEVICA	Srednjovjekovno gradište s ostacima gotičke crkve sv. Martina (14.-16. st.)	arheološko	PR
06/01	OTROVANEĆ	Selo, nalazište iz starijeg željeznog doba	arheološko	E
06/02	OTROVANEĆ	Selo, nalazište iz mlađeg željeznog doba	arheološko	E
06/03	OTROVANEĆ	Selo, antičko nalazište	arheološko	E
06/04	OTROVANEĆ	„Klisa“, srednjovjekovno nalazište (10.-18. st.)	arheološko	L
07/01	PITOMAČA	Dravska ulica kbr. 75, ostava rimskog novca 3. st.	arheološko	E
07/02	PITOMAČA	Dravska ulica kbr. 201-211, srednjovjekovno nalazište (14.-16. st.)	arheološko	E
07/03	PITOMAČA	„Lasci“, prapovijesno nalazište	arheološko	E
07/04	PITOMAČA	„Molvica-Gredičke“ (Ulica V. Nazora), nalaz rimskog zlatnika 1. st.	arheološko	E
07/05	PITOMAČA	Strossmayerova ulica kbr. 25-33, srednjovjekovno nalazište (14.-16. st.)	arheološko	E
07/06	PITOMAČA	„Šodrana“, prapovijesno nalazište	arheološko	E
08/01	SEDLARICA	Prapovijesno nalazište	arheološko	E
08/02	SEDLARICA	„Šanac“, srednjovjekovna gradina (13.-15. st.)	arheološko	E
08/03	SEDLARICA	„Aršanj“, srednjovjekovno nalazište (14.-16. st.)	arheološko	E
09/01	STARI GRADAC	„Kranjčev brijeg“, srednjovjekovno groblje (10.-12. st.)	arheološko	E
09/02	STARI GRADAC	„Iliman“, srednjovjekovno nalazište (14.-16. st.)	arheološko	E
10/01	STAROGRADČKI MAROF	Ostava brončanih predmeta	arheološko	E
11/01	TURNAŠICA	Crkva, nalaz antičkog novca 3. st.	arheološko	E
12/01	VELIKA ČREŠNJEVICA	Prapovijesno nalazište	arheološko	E
12/02	VELIKA ČREŠNJEVICA	Selo, kasnoantički grob	arheološko	E
12/03	VELIKA ČREŠNJEVICA	„Gradina“, srednjovjekovna utvrda (13.-15. st.)	arheološko	E

Od ukupno 26 arheoloških lokaliteta, evidentirano (E) je njih 24, jedan se predlaže za zaštitu (PR), a jedan za zaštitu od lokalnog značaja (L).

Naselja su u tablici iznesena abecednim redoslijedom, na temelju službenog popisa naselja općine Pitomača iznesenog u Zakonu o područjima županija, gradova i općina u Republici

Hrvatskoj („NN“ 86/06). Imenima naselja dodani su redni brojevi. Pritom su izostavljena naselja na kojima nisu zabilježeni arheološki lokaliteti, zajedno s pripadajućim rednim brojevima.

b) Graditeljska baština

Prostorni razvoj naselja u nekim selima je djelomično sačuvan i prepoznatljiv, sačuvane su ruralne matrice i relativno izvorna parcelacija, tako da je moguća identifikacija povijesne strukture, analize tipa povijesnog oblika i prostora.

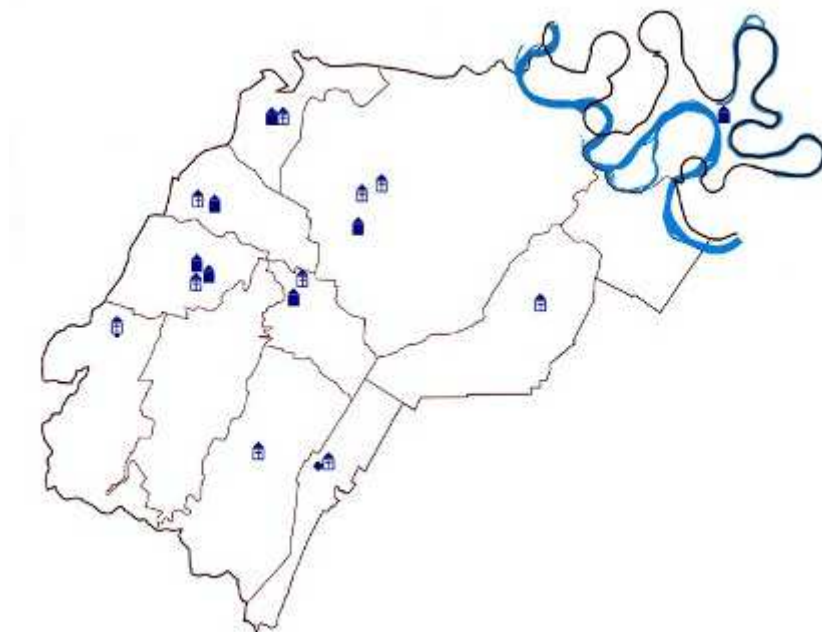
Na prostoru Općine nalazi se dvanaest većih sela. Manji broj sela ima očuvane elemente izvornih struktura. Uslijed parcelacije i dugotrajne degradacije većina tih sela izgubila su ruralni karakter.

Daljnji tretman sadrži slijedeće principe zaštite: poštivanje glavnih komunikacijskih pravaca, kvalitetno i promišljeno propisivanje uvjeta za izgradnju, čuvanje u izvornom izgledu i funkciji povijesnih zgrada-škola, općina, vatrogasnih domova, crkvi, župnih stanova, kapela i poklonaca, i zgrada građenih u duhu tradicijskog graditeljstva.

Većina sakralnih građevina izgrađena je u 19. i 20. stoljeću. Ti objekti rijetko posjeduju značajna povijesna i stilska obilježja. Izuzetak čine sakralni objekti građeni u 18. stoljeću i ostaci srednjovjekovne crkve u Maloj Črešnjevici. Crkve i kapelice građene u 18. stoljeću povijesno su vezane za ustroj i regulativu Vojne krajine koja je određivala način gradnje, stilske karakteristike i tipizirala morfološka obilježja. Objekti iz toga vremena su crkva sv. Vida i župni stan u Pitomači i crkva Presvetog Trojstva u Turnašici, kao i ruševina ranogotičke crkve sv. Martina (danas crkva Svetih 318 blagonosnih otaca) u Maloj Črešnjevici.

Objekti iz 19. stoljeća imaju historistička obilježja. To su neogotička crkva u Starom Gradacu i kapela sv. Jelene na groblju u Otrovancu.

IZMJENE I DOPUNE
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PITOMAČA

Slika 6. Graditeljska baština na području Općine

Prema Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99) i podacima Konzervatorskog odjela u Požegi, na području općine Pitomača registrirani i evidentirani spomenici kulture prikazani su u slijedećoj tablici.

Tablica 27b. Graditeljska baština

r.b.	Mjesto	Naziv spomenika	registriran	evidentiran
1.	Dinjevac	Kapela sv. Ćirila i Metoda Stara škola iz 19. stoljeća		+ +
2.	Grabrovnica	Kapela sv. Florijana Zgrada stare škole Rodna kuća Petra Preradovića		+ + +
3.	Kladare	Kapela Uznesenja Marijina Stara škola iz 19. stoljeća		+ +
4.	Mala Črešnjevica	Parohijska crkva 318 Blagonosnih otaca (Crkva sv. Martina) cijeli brijeg je arheološki lokalitet		+ +
5..	Otrovanec	Kapela sv. Jelene Stara škola iz 19. stoljeća		+ +
6.	Pitomača	Župna crkva sv. Vida Župni dvor iz 18 stoljeća Željeznička postaja sa početka stoljeća	550	+ +
7.	Stari Gradac	Župna crkva sv. Petra Apostola		+

IZMJENE I DOPUNE
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PITOMAČA

		Arheološki lokalitet «Gradac»		+
8.	Turnašica	Župna crkva sv. Trojstva	554	
9.	Sedlarica	Grobljanska kapela sv. Petra i Pavla		+
10.	Križnica	Stari majur, konjušnice i staje		+

Izvor podataka: Konzervatorski odjel, Požega

Slika 7. Naselje Turnašica sa crkvom Presvetog Trojstva

Slika 8. Sedlarica, grobljanska kapela Sv. Petra i Pavla

Slika 9. Grabrovnica, rodna kuća Petra Preradovića

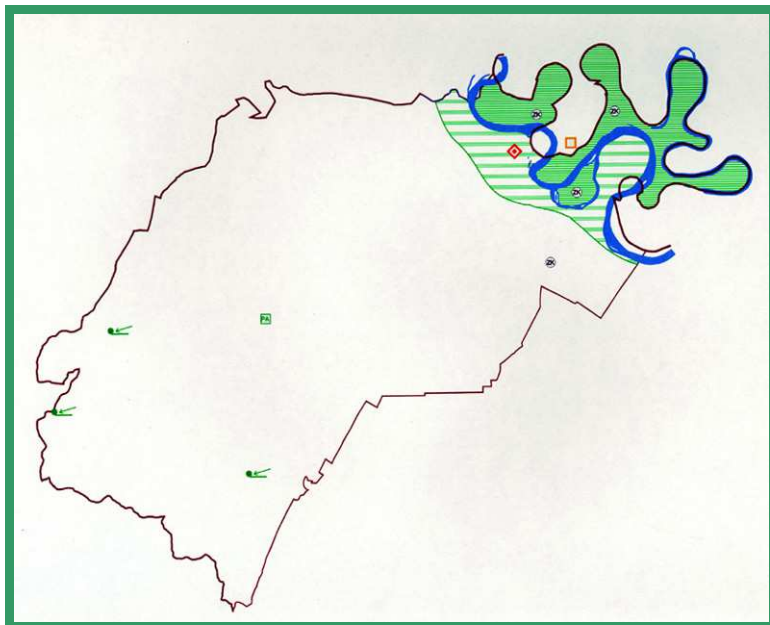

Slika 10. Pitomača, crkva sv. Vida

Slika 11. Otrovanec, kapela sv. Jelene

1.1.2.6. Zaštićena prirodna baština

Slika 12. Zaštićeni dijelovi prirode na području Općine

U kategoriji zaštićeni krajolik zaštićeni su lokaliteti:

Lokalitet Križnica nalazi se na zapadnom dijelu općine Pitomača u k. o. Pitomača II.

Granica područja proteže se državnom granicom s Republikom Mađarskom, od graničnog kamena oznake B 654 prema istoku do graničnog kamena označenog kao B 777 i obalom rijeke Drave prema zapadu do početne točke graničnog kamena B 654. Površina lokaliteta Križnice je 846 hektara. Nadmorska visina je od 108 do 109 metara s manjim uzvisinama i depresijama ne veće visinske razlike od četiri metra.

Lokalitet Jelkuš smješten je na sjevernom dijelu općine Pitomača u k. o. Pitomača II.

Granica područja proteže se državnom granicom s Republikom Mađarskom od graničnog kamena oznake B 618 prema istoku do graničnog kamena označenog kao B 648 i obalom rijeke Drave na lijevoj strani uzvodno do početne točke graničnog kamena B 618. Površina krajolika Jelkuš je 250 hektara.

Lokalitet Širinski otok smješten je na sjevernom dijelu općine Pitomača u k. o. Stari Gradac.

Granica područja prirodno je određena, sa sjevera je omeđena tokom rijeke Drave, a sa zapadne, južne i istočne strane rukavcem rijeke Drave. Granica se proteže sa sjeverne strane obalom rijeke Drave prema sjeveroistoku do izlaska rukavca u glavno korito na sjeveroistoku, zatim obalom uz rukavac prema jugu, uzvodno rukavcem do ulaska u glavno korito rijeke Drave na zapadnoj strani otoka. Površina krajolika Širinski otok je 186 hektara.

Lokalitet Močvarno stanište Vir nalazi se na č. k. br. 1237 u k. o. Stari Gradac u blizini naselja Starogradački Marof. Površina močvarnog staništa Vir je 1 hektar 06 ara i 03m².

To je dio starog korita rijeke Lendave, i to područje obiluje rijetkim močvarnim biljkama i životinjama. Od biljaka prisutan je rezac (*Stratiotes aloides*), a od životinja riba crnka (*Umbra krameri*). Rezac s ostalim biljkama čini specifičnu biljnu zajednicu zabilježenu samo na nekoliko lokaliteta u Hrvatskoj. Riba crnka je na popisu pet najugroženijih vrsta riba u Europi. Tek su nedavno opisana njena nalazišta u Hrvatskoj.

Biljne zajednice

Osnovne reljefne osobine prostora Općine odredile su i osnovne tipove vegetacijskog pokrova, a čine ga velike zaravnjene površine koje su ili intenzivno obrađene ravnice, ili nizinske šume i bare i zamočvarena područja uz rijeku Dravu.

Osobine reljefa odredile su nekoliko tipova vegetacije ovog područja:

1. Šuma lužnjaka i običnog graba
U sloju drveća dominira hrast lužnjak i obični grab, a ponegdje i klen. U sloju grmlja koji nije osobito razvijen dolazi: lijeska, kurika, glog, a u sloju prizemnog rašća šumska resulja, dvolistak, kupina, malina, klokočica, salatika, lazarkinja, šumski šaš, šumarica, kozlac itd.
2. Šuma lužnjaka s velikom žutilovkom
U ovoj zajednici sloj drveća grade: *Quercus robur*, *Alnus glutinosa*, *Fraxinus augustifolia* i dr. Sloj grmlja: *Genista tinctoria* var *elata*, *Ulmus carpinifolia*, *Crataegus oxycantha* i dr. Sloj prizemnog rašća: *Carex brisoides*, *Deschupsia caespinifolia*, *Carex remota*, *Carex strigosa*, *Remex sanguineus* i dr.
3. Šuma bijele i crne topole
U sloju drveća najzastupljenija je crna i bijela topola i bijela vrba.

U sloju grmlja javlja se: petosjemeni glog, crvena hudika, crni glog, dud, crni trn i divlja loza. U sloju prizemnog rašća: plava kupina, vučja noga, šarena vrba, paskavica, kasni drijemovac i visibaba.

4. Šume bijele vrbe i crne topole s plavom kupinom

U sloju drveća javlja se bijela vrba i crna topola.

U sloju grmlja: petosjemeni glog, crvena hudika, bijela vrba, crna topola, svib, crni glog.

U sloju prizemnog rašća: plava kupina, milava, paskavica, bokornica, vučja noga, žučkasta kozlačica.

Dravske šume su reducirane u velikoj mjeri u korist obradivih površina. One su karakterizirane prirodnim-autohtonim vrbama, koje prelaze u niske slojeve šaševa i šibljika. Uz rijeku Dravu nastala su i područja specifične močvarne vegetacije sa dominirajućim predstavnikom trske, kao i biocenoze lokava močvare.

Bujna i raznovrsna vegetacija okarakterizirana je i livadama i pašnjacima visoke kvalitete, a obuhvaćene su vezom Cynostrium cristati u asocijaciji Bromo-Cynosvetum cristati u kojoj dolaze vrste: crvena vlasulja, crvena djetelina, obična vlasnjača, lisičji repak i dr. Sve ove biljke u livadnoj i pašnjačkoj zajednici daju optimalan sastav biljne hrane za sve preživače.

Očuvanjem sadašnjeg stanja prirodnih biotopa na ovom prostoru, pruža se mogućnost za očuvanje i zaštitu autohtone flore kao temeljnog prirodnog resursa.

Životinjske zajednice

Među brojnim predstavnicima europske faune, izdvajaju se fauna vodozemaca (zelena žaba, gatalinka, zelena i siva gubavica, običan vodenjak, pjegavi daždevnjak), gmazova (bjelouška, riđovka). Po barama i močvarama živi barska kornjača.

Posebno je značajna i raznovrsna ornitofauna. Bare uz rijeku Dravu, značajne su za gniježđenje divljih pataka, gnjuraca, crne liske, vodenih kokošica, trstenjaka. Od grabljivica na cijelom području nalazi se škanjac mišar, i rjeđe jastreb. Vrlo korisne su sove (sovice šumska, sova močvarica, ćuk itd.). U šumama, od dupljašica, javljaju se djetlovke: zelena žuna, mali i veliki dijetao, a rijetka je crna žuna.

Reduciranje šumskog fonda, uvjetovalo je redukciju i ptičjeg fonda. U nizinskim područjima rasprostranjene su trčka i fazan, dok je prepelica sve rjeđa, kao i šumska šljuka i šljuka livadarka i kokošica. Od rijetkih vrsta ptica, ovdje se mogu vidjeti lještarka i crna žuna.

Fauna sisavaca je također raznovrsna (rovke, jež, razne vrste šišmiša, tekunice, hrčak, lasica). Uz Dravu obitava vidra, ali je to vrsta faune koja je jako proriđena. U šumama obitava kuna zlatica, a na cijelom području rasprostranjena je visoka i niska divljač (srna, jelen, divlja svinja, lisica i zec).

Zaštićene i ugrožene vrste na području Općine Pitomača

Iako ne postoji cjelovita inventarizacija flore i faune ovog područja, prema dostupnim podacima iz Crvenih knjiga i postojećih stručnih studija, na području Općine Pitomača stalno ili povremeno živi niz ugroženih i zaštićenih vrsta, od kojih prvenstveno izdvajamo ptice i sisavce.

IZMJENE I DOPUNE
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PITOMAČA

Sisavci

Prema crvenoj knjizi ugroženih sisavaca Hrvatske kao i staništima prisutnim na ovom području, šire područje općine Pitomača je stvarno ili potencijalno područje rasprostranjenja većeg broja ugroženih i/ili zaštićenih vrsta sisavaca. Uz tablice s popisom zaštićenih i strogo zaštićenih vrsta koje su ovdje rasprostranjene, za one najugroženije pred izumiranjem – u kategorijama CR, EN i VU) navedeni su i osnovni podaci.

Strogo zaštićene i zaštićene vrste sisavaca na širem području Općine Pitomača (SZ – strogo zaštićene, Z – zaštićene, EN – ugrožene, VU – osjetljive, NT – niskorizične, D.D. – nedovoljno poznate, LC – najmanje zabrinjavajuće)

znanstveno ime vrste	hrvatsko ime vrste	Regionalna kategorija ugroženosti	Zakon o zaštiti prirode (NN 70/05)	Dodatak II Direktive o staništima
Barbasiella barbasteilus*	širokouhi mračnjak	DD	SZ	✓
Castor fiber	europski dabar	NT	Z	✓
Cricetus cricetus	veliki hrčak	NT	SZ	
Lepus europaeus	europski zec	NT	Z	
Lutra lutra	vidra	DD	SZ	✓
Micromys minutus	patuljasti miš	NT	Z	
Miniopterus schreibersi	dugokrili pršnjak	EN	SZ	✓
Muscardinus avellanarius	puh orašar	NT	SZ	
Myotis bechsteinii**	velikouhi šišmiš	VU	SZ	✓
Myotis dasycneone*	močvarni šišmiš	DD	SZ	✓
Myotis emarginatus*	riđi šišmiš	NT	SZ	✓
Myotis myotis	veliki šišmiš	NT	SZ	✓
Glis glis	sivi puh	LC	SZ	
Neomys anomalus	močvarna rovka	NT	Z	
Neomys fodiens	vodena rovka	NT	Z	
Plecotus austriacus	sivi dugoušan	EN	SZ	
Rhinolophus ferrumequinum	veliki potkovnjak	NT	SZ	✓
Sciurus vulgaris	vjeverica	NT	Z	

- potencijalno područje rasprostranjenja, ** sjeverni dio Općine područje potencijalnog rasprostranjenja vrste

Među sisavcima rasprostranjenim na području Općine osam je vrsta šišmiša. Svi šišmiši strogo su zaštićeni temeljem Zakona o zaštiti prirode. Izdvajaju se tri vrste koje su prema kriterijima Svjetske udruge za zaštitu prirode (IUCN) u kategoriji vrsta pred izumiranjem.

Dugokrili pršnjak (Miniopterus schreibersi)

Kategorija ugroženosti: **EN** – ugrožena vrsta

Ekologija: Poglavitito špiljska vrsta, ali je nađena i u rudnicima te napuštenim podrumuma. Često mijenja skloništa, i ljeti i zimi. Povremeno se pri migraciji kolonije zadržavaju i na tavanima kuća i krovištima crkava.

Razlozi ugroženosti: Vrsta je vrlo osjetljiva na uznemiravanje, ali i na postavljanje željeznih rešetaka na vrata u špiljama. Zato joj je, u Hrvatskoj, glavni razlog ugroženosti gubitak skloništa u špiljama, ali vjerojatno i upotreba pesticida.

Velikouhi šišmiš (*Myotis bechsteinii*)

Kategorija ugroženosti: **VU** - osjetljiva vrsta

Ekologija: Šumska vrst, dolazi samo u prirodnim većinom listopadnim šumama sa starijim stablima te u starim voćnjacima i parkovima. Lovi na čistinama i rubovima šuma, često sakuplja plijen koji čine uglavnom noćni leptiri i dvokrilci te razni beskrilni člankonošci s grančica i listova, ali i na tlu. Ljeti se zadržava u dupljama drveća, a zimuje u različitim podzemnim prirodnim ili umjetnim staništima, vjerojatno najviše u pukotinama.

Razlozi ugroženosti: prekomjerna sječa starih stabala s dupljama i prerana sječa starijih sastojina te upotreba pesticida u šumarstvu.

Sivi dugoušan (*Plecotus austriacus*)

Kategorija ugroženosti: **EN** - ugrožena vrsta

Ekologija: Nizinska i podgorska područja, često uz naselja. Porodiljske kolonije u krovištima zgrada i crkvenim tornjevima. Nalažen je i u nizinskim poplavnim šumama (Spitzenberger, usmena informacija). Lovi na otvorenom. Na zimovanju je dosad nađen u špiljama, gdje se najčešće zavlači duboko u uske pukotine.

Razlozi ugroženosti: Iako nemamo puno podataka iz prijašnjih razdoblja, očita je tendencija smanjenja populacije. Razlozi takvu stanju mogli bi biti povezani s primjenom pesticida, kao i sve češćeg premazivanja drvenih dijelova krovišta insekticidima

Mjere zaštite:

U cilju zaštite šišmiša, potrebno je očuvati njihova prirodna staništa u špiljama, šumama te skloništima po tavanima, crkvenim tornjevima i drugim prostorima na zgradama. U slučaju obnova zgrada i crkava u kojima je nađena kolonija šišmiša, poželjno je postaviti nova pogodna mjesta za sklonište kolonije.

U cilju zaštite šumskih vrsta šišmiša, detaljne mjere očuvanja šumskih staništa propisuju se uvjetima zaštite prirode koji se ugrađuju u odgovarajuće šumsko-gospodarske osnove na području Općine Pitomača.

U cilju zaštite vrsta vezanih za vlažna staništa (vidra, dabar, močvarna rovka, vodena rovka) potrebno je u što većoj mjeri očuvati vodena i močvarna staništa i spriječiti melioraciju i isušivanje, onosno ne planirati daljnje regulacije vodotoka te daljnje melioracije ovakvih površina bez Ocjene prihvatljivosti takvih zahvata na prirodu sukladno Zakonu o zaštiti prirode..

Ptice

Prema Crvenoj knjizi ugroženih ptica Hrvatske šire područje Općine Pitomača područje je rasprostranjenja većeg broja ugroženih i zaštićenih vrsta ptica. Uz tablicu s popisom strogo zaštićenih vrsta koje su ovdje rasprostranjene za one najugroženije (pred izumiranjem – u kategorijama DD, CR, EN i VU) navedeni su i ostali podaci.

Strogo zaštićene vrste ptica na širem području Općine (CR – kritično ugrožene, EN – ugrožene, VU – osjetljive, NT – niskorizične, DD – nedovoljno poznate, LC – najmanje zabrinjavajuće, GP – gnijezdeća populacija)

IZMJENE I DOPUNE
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PITOMAČA

Znanstveno naziv	Hrvatski naziv	Kategorija ugroženosti	Dodatak I Direktive o pticama
<i>Actitis hypoleucos</i>	mala prutka	VU/GP	
<i>Alcedo atthis</i>	vodomar	NT/GP	✓
<i>Anas strepera</i>	patka kreketaljka	EN/GP	
<i>Ardea purpurea</i>	čaplja danguba	VU/GP	✓
<i>Aythya nyroca</i>	patka njorka	VU/GP	✓
<i>Botaurus stellaris</i>	bukavac	EN/GP	✓
<i>Ciconia ciconia</i>	roda	NT/GP	✓
<i>Ciconia nigra</i>	crna roda	VU/GP	✓
<i>Columba oenas</i>	golub dupljaš	DD/GP	
<i>Dendrocopos medius</i>	crvenoglavi djetlić	LC/GP	✓
<i>Dendrocopos syriacus</i>	sirijski djetlić	LC/GP	✓
<i>Dryocopus martius</i>	crna žuna		✓
<i>Egretta alba</i> *	velika bijela čaplja	EN/GP	✓
<i>Erithacus svecicus</i>	modrovoljka	DD/GP	
<i>Ficedula albicollis</i>	bjelovrata muharica		✓
<i>Ficedula parva</i>	mala muharica	NT/GP	✓
<i>Gavia arettea</i> **	crnogrlji plijenor	LC/GP	✓
<i>Gavia stellata</i> **	crvenogrlji plijenor		✓
<i>Haliaetus albicila</i>	štekavac	EN/GP	✓
<i>Hippolais icterina</i>	žuti voljić	DD/GP	
<i>Ixobrychus minutus</i>	čapljica voljak	NT/GP	✓
<i>Lanius minor</i>	sivi svračak	LC/GP	✓
<i>Lullula arborea</i>	ševa krunica	LC/GP	✓
<i>Lymnocyptes minima</i> ***	mala šljuka	DD/NGP	
<i>Milvus migrans</i>	crna lunja	VU/GP	✓
<i>Pernis apivorus</i>	škanjac osaš	VU/GP	✓
<i>Phalacrocorax pygmaeus</i> *	mali vranac	CR/GP	✓
<i>Picus canus</i>	siva žuna	LC/GP	✓
<i>Scolopax rusticola</i> +	šljuka	DD/GP	
<i>Sterna albifrons</i>	mala čigra	EN/GP	✓
<i>Sterna hirundo</i>	obična čigra	NT/GP	✓
<i>Strix uralensis</i>	jastrebača	LC/GP	✓
<i>Sylvia nisia</i>	pjegava grmuša		✓

*zimovalica, **preletnica/neredovita zimovalica, *** vjerojatno područje rasprostranjenja za vrijeme selidbe, + vjerojatno područje rasprostranjenja

Od ugrožene i strogo zaštićene ornitofaune koja potvrđeno ili moguće obitava na ovom području, a čije su gnijezdeće populacije svrstane u zajedničku kategoriju ugroženosti – pred izumiranjem, treba istaknuti sljedeće vrste:

Mala prutka (*Actitis hypoleucos*)

Kategorija ugroženosti: **VU** – rizična gnijezdeća populacija

Ekologija: Obitavaju uz rijeke, jezera i potoke, također i uz morske obale. Najdraže su im šljunkovite i kamenite obale, osobito uz gornje tokove rijeka.

Razlozi ugroženosti: Uređivanje rijeka, turizam i rekreativne aktivnosti, onečišćenje voda, lov i krivolov.

Patka kreketaljka (*Anas strepera*)

Kategorija ugroženosti: **EN** – ugrožena gnijezdeća populacija

Ekologija: Gnijezdi na prostranim, plitkim, otvorenim slatkim ili bočatim vodama s bujnim obalnim i podvodnim raslinjem: visoko produktivnim jezerima, šaranskim ribnjacima, zaraslim šljunčarama.

Razlozi ugroženosti: Nestajanje močvarnih područja, propadanje šaranskih ribnjaka, lov i krivolov.

Čaplja danguba (*Ardea purpurea*)

Kategorija ugroženosti: **VU** – rizična gnijezdeća populacija

Ekologija: Gnijezdi na plitkim slatkovodnim močvarama s prostranim tršćacima, na jezerima, ribnjacima i sporotekućim rijekama obala obraslih gustom trskom ili rogozom. Pojedinačni parovi i male kolonije gnijezde se i na malim močvarama uz rijeke i riječne rukavce.

Razlozi ugroženosti: Nestajanje močvarnih područja, propadanje šaranskih ribnjaka, lov i krivolov.

Patka njorka (*Aythya nyroca*)

Kategorija ugroženosti: **VU** – rizična gnijezdeća populacija

Ekologija: Prebivaju u plitkim močvarama s bujnim vodenim raslinjem, prošaranim tršćacima i rogozicima, šaranskim ribnjacima, sporo tekućim kanalima, mirnim rijekama i rukavcima. Iako spadaju u skupinu pataka ronilica, trebaju obilno vodeno raslinje i plitku vodu (slatku ili slanu). Izbjegavaju brze tekućice i duboke slabo produktivne vode. Izvan sezone gnježđenja borave i na većim jezerima, lagunama i priobalnim močvarama.

Razlozi ugroženosti: Ugrožava ju nestajanje močvarnih staništa, propadanje šaranskih ribnjaka, lov i krivolov.

Bukavac (*Botaurus stellaris*)

Kategorija ugroženosti: **EN** – ugrožena gnijezdeća populacija

Ekologija: Obitava u nizinskim močvarnim područjima s gustom i visokom močvarnom vegetacijom, posebno u prostranim tršćacima: prostrane bare i močvare, obale sporotekućih rijeka obrasle gustim močvarnim raslinjem, jezera, ušća i šaranski ribnjaci. Nisu društveni.

Razlozi ugroženosti: Nestajanje močvarnih područja s prostranim tršćacima i rogozicima, propadanje šaranskih ribnjaka, lov i krivolov.

Crna roda (*Ciconia nigra*)

Kategorija ugroženosti: **VU** – rizična gnijezdeća populacija

Ekologija: Obitava u starim, mirnim šumama s potocima, lokvama, barama, kanalima, vlažnim livadama i sl. Rado se hrane i po obalama rijeka i većim močvarnim površinama ukoliko ih ima u blizini gnjezdilišta. Za selidbe se zadržavaju i po otvorenim vlažnim područjima.

Razlozi ugroženosti: Uređivanje šuma, mijenjanje vodnog režima šuma, nestajanje močvarnih područja, propadanje šaranskih ribnjaka.

Golub dupljaš (*Columba oenas*)

Kategorija ugroženosti: **DD** – nedovoljno poznata gnijezdeća populacija

Ekologija: Nastanjuju otvorene šume s mnogo proplanaka i prosjeka, rubove šuma uz poljoprivredne površine i stare prostrane parkove s listopadnim drvećem bogatim dupljama..

Razlozi ugroženosti: Razlozi za tako drastičan pad populacije nisu sasvim jasni, pogotovo jer u najvećem dijelu europskog areala ove vrste uopće nema pada populacije. Najvjerojatnije su glavni razlozi uređivanje šuma, lov i krivolov te intenziviranje poljodjelstva, možda i stalni porast brojnosti goluba grivnjaša.

Velika bijela čaplja (*Egretta alba*)

Kategorija ugroženosti: **EN** – ugrožena gnijezdeća populacija

Ekologija: Gnijezde se na većim kopnenim ili priobalnim močvarama, ušćima rijeka i jezerima obala obraslih bujnim raslinjem. Za gniježđenje trebaju prostrane tršćake ili rogozike, rjeđe se gnijezde i na grmlju ili niskom drveću.

Razlozi ugroženosti: Nestajanje močvarnih područja propadanje šaranskih ribnjaka, lov i krivolov. Donedavno je u Hrvatskoj bila gotovo izumrla, no posljednjih desetak godina broj joj pomalo raste i vraća se na stara gnijezdilišta. gnijezdeća populacija je još uvijek ugrožena.

Modrovoljka (*Erithacus svecicus*)

Kategorija ugroženosti: **DD** – nedovoljno poznata gnijezdeća populacija

Ekologija: Obitavaju na mješovitim, prijelaznim staništima između šuma i otvorenih područja, uglavnom po vlažnim staništima s bujnim raslinjem poput šumovite tundre ispresjecane manjim močvarama, po poplavnim ravnica i obalama rijeka i jezera obraslim niskim gustim drvenastim raslinjem, čak i po vlažnim planinskim livadama s grmljem. Naša podvrsta preferira šikare uz vodu, pogotovo one s tršćacima.

Razlozi ugroženosti: Nestajanje močvarnih područja, uređivanje rijeka, intenziviranje poljodjelstva.

Štekavac (*Haliaetus albicilla*)

Kategorija ugroženosti: **EN** – ugrožena gnijezdeća populacija

Ekologija: Gnijezde uz slatke i slane vode: u velikim močvarnim područjima, uz velike rijeke, jezera i šaranske ribnjake. Izbjegavaju područja siromašna vodom, otvorene predjele bez drveća i velike guste šume.

Razlozi ugroženosti: Lov i krivolov, nestajanje močvarnih područja, propadanje šaranskih ribnjaka, onečišćenje voda, intenziviranje poljodjelstva.

Žuti voljić (*Hippolais icterina*)

Kategorija ugroženosti: **DD** – nedovoljno poznata gnijezdeća populacija

Ekologija: Nastanjuju otvorene, vlažne ili poplavne listopadne šume s dosta proplanaka i obiljem visokog podrasta, rubove šuma, šumarke, šikare, parkove, vrtove, plantaže i sl. Na sjeveru areala obitavaju u čistim brezovim šumama, a na jugu i u čistim hrastovim šumama.

Razlozi ugroženosti: Intenziviranje poljodjelstva, uređivanje rijeka.

Mala šljuka (*Lymnocyrtus minima*)

Kategorija ugroženosti: **DD** – nedovoljno poznata gnijezdeća populacija

Ekologija: Gnijezde se po vodom natopljenim cretovima, vlažnim livadama te močvarama u tundri i tajgi. Za selidbe i zimovanja borave po muljevitim rubovima lokvi, obalama potoka, rijeka i jezera, močvarama, cretovima, poplavnim površinama, taložnicama, vlažnim livadama, močvarnim slanušama i sl.

Razlozi ugroženosti: Lov i krivolov, nestajanje močvarnih područja, uništavanje niskih muljevitih i pjeskovitih morskih obala i pripadajućih im slanuša.

Crna lunja (*Milvus migrans*)

Kategorija ugroženosti: **VU** – rizična vrsta (gnijezdeća populacija)

Ekologija: Gnijezde po rubovima šuma uz močvare, šaranske ribnjake, rijeke i jezera u nizinskim predjelima, u istočnoj Slavoniji i uz poljodjelske površine. Love redovito po otvorenim područjima.

Razlozi ugroženosti: Lov i krivolov, nestajanje močvarnih područja, propadanje šaranskih ribnjaka, uređivanje rijeka, onečišćenje voda, intenziviranje poljodjelstva.

Škanjac osaš (*Pernis apivorus*)

Kategorija ugroženosti: **VU** – rizična gnijezdeća populacija

Ekologija: Šume bogate proplancima, čistinama, prosjekama, sječevinama. Često i u mješovitom, mozaičnom krajoliku gdje su šume izmiješane s livadama, živicama, malim močvarama i sl.

Razlozi ugroženosti: Lov i krivolov, uređivanje šuma, intenziviranje poljodjelstva.

Mali vranac (*Phalacrocorax pygmaeus*)

Kategorija ugroženosti: **CR** – kritično ugrožena gnijezdeća populacija

Ekologija: Obitavaju uz slatke i bočate vode (jezera, ribnjake, riječne rukavce, riječna ušća) obrasle prostranim tršćacima. Izvan sezone gniježđenja često se zadržavaju u priobalju. Hrane se na otvorenim stajaćicama, na sporo tekućim rijekama, kanalima, močvarama i poplavljenim površinama gdje u plitkoj vodi plivajući ili roneći love ribu.

Razlozi ugroženosti: Nestajanje močvarnih područja, lov i krivolov.

Šumska šljuka (*Scolopax rusticola*)

Kategorija ugroženosti: **DD** – nedovoljno poznata gnijezdeća populacija

Ekologija: Gnijezde se u prostranim listopadnim, mješovitim ili crnogoričnim šumama. Potrebne su im sjenovite šume s vlažnim, mekim humusom i barem nešto podrasta. Optimalne su šume koje su ispresijecane proplancima, poljima, potocima, lokvama i dr. Osjetljive su ne samo na upade čovjeka u gnijezdilišni teritorij nego čak npr. fazana i zečeva. Za selidbe i zimovanja obitavaju i po sušim i grmljem obraslim terenima.

Razlozi ugroženosti: Lov (osobito u doba gniježđenja) i krivolov, uređivanje šuma, intenziviranje poljodjelstva.

Mala čigra (*Sterna albifrons*)

Kategorija ugroženosti: **EN** – ugrožena vrsta

Ekologija: Obitava uz morske obale i po većim rijekama, jezerima, šljunčarama i akumulacijama s pješčanim i šljunkovitim otocima i sprudovima..

Razlozi ugroženosti: Uređivanje rijeka, turizam i rekreativne aktivnosti, zagađenje voda.

Mjere zaštite:

U cilju zaštite vrsta ptica vezanih za vodena i vlažna staništa, potrebno je o njima voditi brigu prilikom vodno-gospodarskih zahvata, koji se upravo radi zaštite ovih ptica na preporučaju, kao ni prenamjena ovakvih staništa u poljoprivredna zemljišta (melioracijski zahvati).

U cilju zaštite vrsta ptica vezanih za šumska staništa, potrebno je o njima voditi brigu prilikom gospodarenja šumama, a naročito je potrebno ostavljati dostatan broj starih suhih stabala radi ptica dupljašica (kroz uvjete zaštite prirode u odgovarajućim šumsko-gospodarskim osnovama).

IZMJENE I DOPUNE
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PITOMAČA

Vodozemci i gmazovi

Prema Crvenoj knjizi vodozemaca i gmazova Hrvatske, šire područje Općine Pitomača je stanište tri strogo z zaštićene vrste vodozemaca i jedne strogo zaštićene vrste gmaza.

Strogo zaštićene vrste vodozemaca i gmazova na području Općine Pitomača (SZ – strogo zaštićene, NT – niskorizične, DD – nedovoljno poznata, ZZP – Zakon o zaštiti prirode NN 70/05)

znanstveno ime vrste	hrvatsko ime vrste	Kateg. ugroženosti	Zaštita po ZZP	Dodatak II Direktive o staništima
Bombina bombina	crveni mukač	NT	SZ	✓
Hyla arborea	gatalinka	NT	SZ	
Emys orbicularis	barska kornjača	NT	SZ	✓
Triturus (cristatus) dobrogicus	veliki panonski vodenjak	NT	SZ	✓

Mjere zaštite:

Potrebno je očuvati staništa na kojima ove vrste obitavaju s naglaskom na vlažna i vodena staništa.

Ribe

Prema Crvenoj knjizi slatkovodnih riba Hrvatske, područje Općine Pitomača je područje potencijalno područje rasprostranjenja većeg broja ugroženih vrsta riba.

Strogo zaštićene i zaštićene vrste riba na području Općine Pitomača (SZ – strogo zaštićena svojta, Z – zaštićena svojta, EN – ugrožene, VU – rizična, NT – potencijalno ugrožena, DD – nedovoljno poznate, LC – najmanje zabrinjavajuće)

znanstveno ime vrste	hrvatsko ime vrste	Kategorija ugroženosti	Zaštita po ZZP	Dodatak II Direktive o staništima
Abramis sapa	crnooka deverika	NT	Z	
Acipenser ruthenus	kečiga	VU	Z	
Albumoides bipunctatus	dvoprugasta uklija	LC		
Alosa pontica	crnomorska haringa	DD	SZ	✓
Aspius aspius	bolen	VU		✓
Carassius carassius	karas	VU	Z	
Chalcalburnus chalcoides	velika pliska	VU	SZ	✓
Cyprinus carpio	šaran	EN	Z	
Eudoniomyzon danfordi	dunavska paklara	NT	SZ	✓
Eudoniomyzon mariae	ukrajinska paklara	NT	SZ	✓
Gobio albipinnatus	bjeloperajna krkuš	DD	SZ	✓
Gobio gobio	krkuš	LC	Z	
Gobio kessleri	Keslerova krkuš	NT	SZ	✓
Gobio uranoscopus	tankorepa krkuš	NT	SZ	✓
Gymnocephalus baloni	Balonijev balavac	VU	SZ	✓
Gymnocephalus schraetser	prugasti balavac	CR	SZ	✓
Hucho hucho	mladica	EN	SZ	✓
Lompetra planeri	potočna plakara	NT	SZ	✓

IZMJENE I DOPUNE
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PITOMAČA

Leucasplus delineatus	belica	VU	Z	
Leucasplus idus	jez	VU	Z	
Lota lota	manjić	VU	Z	
Misgurnus fossilis	piškur	VU	SZ	✓
Pelecus caltratus	sabljarka	DD	SZ	✓
Proterorhinus marmoratus	mramorasti glavoč	NT	Z	
Rutilus pigus	plotica	NT	Z	
Telestes (Leuciscus) souffia	blistavec	VU	SZ	✓
Salmo trutta	potočna pastrva	VU	Z	
Thymalus thymalus	lipljen	VU	Z	
Vimba vimba	nosara	VU	Z	
Zingel streber	mali vretenac	VU	SZ	
Zingel zingel	veliki vretenac	VU	SZ	

Od ugrožene i strogo zaštićene riblje faune koja potvrđeno ili moguće obitava na ovom području valja istaknuti slijedeće vrste:

Kečiga (*Acipenser ruthenus*)

Kategorija ugroženosti: **VU** – rizična populacija

Ekologija: Kečiga je pridnena vrsta koja boravi u slatkim i bočatim vodama umjerenog područja. Naseljava pridnene dijelove rijeka i jezera, a u mora rijetko zalazi.

Razlozi ugroženosti: Nerazuman ribolov u Dunavu, zasnovan na ulovu mlađih dobnih kategorija koje nisu spolno zrele ili su takvima tek postale. Promjene u prirodnim staništima izazvane čovjekovim djelovanjem, poput onečišćenja, vađenja pijeska i regulacija vodotoka.

Bolen (*Aspius aspius*)

Kategorija ugroženosti: **VU** – rizična populacija

Ekologija: Bentopelagička vrsta koja nastanjuje tekuće vode, akumulacije i rukavce rijeka. Uglavnom živi solitarno (pojedinačno) i obično u čistim, tekućim dijelovima vodotoka. Jedan je od najvećih dnevnih predatora u našim vodama, a na glasu po proždrljivosti.

Razlozi ugroženosti: Smanjenje populacija vrsta kojima se hrani, mehaničko onečišćenje rijeka, regulacije vodotoka i unos alohtonih vrsta, nekontrolirani ribolov. *Aspius aspius*

Karas (*Carassius carassius*)

Kategorija ugroženosti: **VU** – rizična populacija

Ekologija: Karas nastanjuje stajaće vode, poput bara, močvara, jezera, sporotekućih rijeka i privremenih vodenih površina bogatih vodenom vegetacijom. Vole vode s malom prozirnošću i dubinom gdje temperatura ljeti nije hladnija od 19°C.

Razlozi ugroženosti: Nakon unošenja babuške u otvorene vode, počele su se postupno smanjivati njegove populacije, posevbo u stajaćim, močvarnim i poplavnim staništima. Jedan od razloga smanjenja brojnosti svakako je i nestanak vodene vegetacije zbog onečišćenja voda. Svako isušivanje jezera, bara i močvara te nestajanje poplavnih staništa pridonosi daljnjem smanjenju brojnosti vrste.

Velika pliska (*chalcaburnus chalcoides*)

Kategorija ugroženosti: **VU** – rizična populacija

Ekologija: Velika pliska je bentopelagička riba koja živi u slatkoj i bočatoj vodi i zadržava se u jatima. Živi u rijekama i jezerima, a najviše voli mjesta gdje ima dovoljno otopljenog kisika, gdje je voda hladnija, a dno kamenito.

Razlozi ugroženosti: Onečišćenje voda i regulacije vodotoka.

Šaran (*Cyprinus carpio*)

Kategorija ugroženosti: **EN** – ugrožena populacija

Ekologija: Divlja forma šarana jedan je od najugroženijih u Europi. Kod nas je autohtona vrsta.

Razlozi ugroženosti: Ugrožena je miješanjem s kultiviranim formama, regulacijom vodotoka i nestankom prirodnih mrijestilišta.

Balonijev balavac (*Gymnocephalus baloni*)

Kategorija ugroženosti: **VU** – rizična populacija

Ekologija: Živi u srednjem i donjem toku većih rijeka, u zoni deverike, blizu ušća. Jedinke se najčešće zadržavaju samostalno i skrivaju tijekom dana, a aktivnost počinju u sumrak.

Razlozi ugroženosti: Regulacije vodotoka, izgradnja brana i usporavanje brzine rijeka, kao i bilo koji oblik onečišćenja.

Prugasti balavac (*Gymnocephalus schaetser*)

Kategorija ugroženosti: **CR** – kritično ugrožena populacija

Ekologija: Prugasti balavac je potamodromna, reofilna vrsta. Živi u manjim jatima u zoni deverike, ali i u riječnim blizu ušćima.

Razlozi ugroženosti: Onečišćenje i regulacije vodotoka, te bilo kakvo smanjenje kakvoće staništa. Dodatno ga ugrožava unos alohtonih i širenje agresivnih vrsta u vodotocima.

Mladica (*Hucho hucho*)

Kategorija ugroženosti: **EN** – ugrožena populacija

Ekologija: Mladica je bentopelagička, litofilna vrsta koja najčešće živi u zoni lipljena i mreke. Nastanjuje dublje dijelove rijeka, s brzim protokom i nižom temperaturom (od 6°C do 18°C). Česta je u dubljim prokopima uz obalna područja ili ispod mostova, a rijetka u jezerima. Mlade jedinke žive u manjim tekućicama ili u gornjim dijelovima rijeka, a s odrastanjem sele nizvodno.

Razlozi ugroženosti: Onečišćenje i regulacije vodotoka.

Belica (*Leucaspis delineatus*)

Kategorija ugroženosti: **VU** – rizična populacija

Ekologija: Belica živi u području donjih tokova rijeka, u stajaćim i sporo tekućim vodama, bogato obraslim vodenom vegetacijom.

Razlozi ugroženosti: Osim isušivanja, velik utjecaj na njezin nestanak ima i sve veća primjena insekticida i herbicida u poljoprivredi.

Jez (*Leucaspis idus*)

Kategorija ugroženosti: **VU** – rizična populacija

Ekologija: Jez je bentopelagička vrsta koja naseljava nizinske rijeke i jezera te je jedna od karakterističnih i čestih vrsta u zoni deverike. Rado zalazi u poplavnu zonu radi prehrane i razmnožavanja.

Razlozi ugroženosti: Regulacije i onečišćenje vodotoka te nestanak prikladnih, prirodnih mrijesnih područja, smanjenje i nestajanje poplavnih i močvarnih područja.

Manjić (*Lota lota*)

Kategorija ugroženosti: **VU** – rizična populacija

Ekologija: To je pridnena vrsta kojoj odgovara hladnija (4-18°C) i čišća tekuća voda. Nastanjuje velike rijeke i duboka jezera, gdje bira kamenita i pjeskovita dna.

Razlozi ugroženosti: Regulacija vodotoka, onečišćenje, prekomjeren izlov i unos alohtonih vrsta.

Piškur (*Misgurnus fossilis*)

Kategorija ugroženosti: **VU** – rizična populacija

Ekologija: Čikov živi u stajaćim ili sporotekućim vodama u donjim dijelovima rijeka. Obično naseljava staništa prekrivena muljevitim dnom. Najčešći životni prostor su mu mrtvaje, ribnjaci, kanali za natapanje i preplavljeni močvarni tereni većih rijeka i njihovih pritoka.

Razlozi ugroženosti: Nestanak sporotekućih i stajaćih voda i prikladnih staništa, organsko i anorgansko onečišćenje preostalih staništa tog tipa, regulacija vi pregradnja vodotoka.

Potočna pastrva (*Salmo trutta*)

Kategorija ugroženosti: **VU** – rizična populacija

Ekologija: Živi u gornjim i srednjim dijelovima rijeke, koji se uglavnom nazivaju zona pastrve, lipljena i mreke. Najčešće naseljava brze, hladne, plitke tekućice planinskih vodotoka do 2500 mnv, na temperaturi vode od 2°C do 16°C, a može se naći i u ravničarskim rijekama i jezerima.

Razlozi ugroženosti: Promjene u okolišu i onečišćenje. Regulacijom i pregrađivanjem vodotoka mijenja se i vodni režim, što najviše ugrožava populacije potočne pastrve, osobito na područjima gdje se mnogo lovi radi prodaje. Zbog takvih je zahvata onemogućena migracija pastrva prema izvorišnim dijelovima. dodatni problem stvara sječa šuma uz rubne dijelove potoka i rijeka čime se mijenjaju mikroklimatski uvjeti, osobito za ljetnih mjeseci.

Blistavac (*Telestes souffia*)

Kategorija ugroženosti: **VU** – rizična populacija

Ekologija: Blistavac je bentopelagička riba koja živi u jatima. Nastava brzotekuće, čiste vode, u kojima je temperatura između 10°C i 20°C, a dno je pjesčano ili kamenito.

Razlozi ugroženosti: Onečišćenja i reguliranja vodenih tokova.

Lipljen (*Thymallus thymallus*)

Kategorija ugroženosti: **VU** – rizična populacija

Ekologija: Živi u rijekama s čistom, brdom i hladnom vodom, gdje temperatura ne prelazi 18°C, a pH 7-7,5. Boravi iznad pjeskovita i šljunkovita dna.

Razlozi ugroženosti: Onečišćenje vode, regulacija i pregrađivanje vodotoka, prekomjeren izlov te unos alohtonih vrsta.

Nosara (*Vimba vimba*)

Kategorija ugroženosti: **VU** – rizična populacija

Ekologija: nosara obično naseljava srednje i donje tokove rijeka te jezera. Voli sporija tekuća i stajaća vodena staništa, a veoma često zalazi i u poplavnu zonu.

Razlozi ugroženosti: Regulacije i pregradnje vodotoka koje sprečavaju uzvodne reproduktivne migracije, svako smanjenje poplavnih područja. Mjestimično je ugrožava i pretjerani izlov.

Mali vretenac (*Zingel streber*)

Kategorija ugroženosti: **VU** – rizična populacija

Ekologija: Živi u zoni mreene, deverike i balavca. Pridnena je riba i zadržava se u srednje dubokim, čistim, brzim vodama, gdje ima puno kisika, a dno je pješčano ili šljunkovito.

Razlozi ugroženosti: Onečišćenje i regulacije vodotoka, dominantne šaranske vrste s kojima je u izravnoj kompeticiji za stanište i prehrambene resurse.

Veliki vretenac (Zingel zingel)

Kategorija ugroženosti: **VU** – rizična populacija

Ekologija: Veliki vretenac zadržava se u srednje dubokim do plitkim vodotocima, a pješčanim i šljunkovitim dnom. Živi u zoni mreene, deverike i balavca

Razlozi ugroženosti: Onečišćenje vode, regulacija i pregrađivanje vodotoka.

Mjere zaštite:

U cilju zaštite riba potrebno je o njima voditi brigu prilikom regulacija vodotoka uz obvezu provođenja postupka ocjene prihvatljivosti zahvata na prirodu za ekološki značajna područja koji su dio ekološke mreže RH.

Sukladno Zakonu o zaštiti prirode i Zakonu o slatkovodnom ribarstvu, zabranjeno je vodotoke poribljavati stranim (alohtonim) vrstama.

Leptiri

Prema Crvenoj knjizi danjih leptira Hrvatske (u pripremi), područje Općine Pitomača je stanište više strogo zaštićenih vrsta leptira.

Zaštićene vrste leptira na području Općine Pitomača (SZ – strogo zaštićene, Z – zaštićene, CR- kritično ugrožene, VU – osjetljive, NT – niskorizične, DD – nedovoljno poznate, ZZP – Zakon o zaštiti prirode NN 70/05)

znanstveno ime vrste	hrvatsko ime vrste	Kategorija ugroženosti	Zaštita po ZZP	Dodatak II Direktive o staništima
Apatura ilia	mala preljevalica	NT	Z	
Apatura iris	velika preljevalica	NT	Z	
Euphrydryas aurinia	močvarna riđa	DD	SZ	+
Euphrydryas matuma	mala svibanjska riđa	DD	Z	
Glaucopsyche alexis	kozlinčev plavac	NT	Z	
Heteropterus morpheus	sedefast debeloglavac	NT	Z	
Leptidea morsei major	Grundov šumski bijelac	DD	SZ	✓
Limenitis populi	topolnjak	NT	Z	
Lopinga achine	šumski okaš	DD	SZ	
Lycaena dispar	kiseličin crvenko	NT	SZ	✓
Lycaena hippothoe	crvenorubi crvenko	NT	Z	
Lycaena thersamon	mali dvornikov crvenko	DD	Z	
Maculineaalcon	močvarni plavac	CR	SZ	
Maculinea nausthous	zagasiti livadni plavac	CR	SZ	✓
Maculinea telejus	veliki livadni plavac	CR	SZ	✓
Mellicata aurelia	Niklerova riđa	DD	Z	
Nymphalis vau-album*	šareni ve	VU	Z	✓
Parnassius mumemosyne	crni apolon	NT	SZ	
Zerynthia polyxena	uskršnji leptir	NT	SZ	

*prioritetna vrsta

Močvarni plavac (*Maculinea alcon*)

Kategorija ugroženosti: **CR** – kritično ugrožena populacija

Ekologija: Stanište su mu vlažne livade s biljkom hraniteljicom i mravinjacima vrste *Myrmica scabrinodis*. Životni ciklus je sličan kao i kod gorskog plavca, ali uz drugu ovipozicijsku i biljku hraniteljicu, koja je kod močvarnog plavca plućna sirištara *Gentiana pneumonanthe* (por. *Gentianaceae*). Postoje i neke razlike u ponašanju vrsta u mravinjaku, ali je veliki dio ekologije i dalje nepoznat iako se u Europi intenzivno radi na tome. Vrsta ima jednu generaciju godišnje, koja se pojavljuje od lipnja do srpnja.

Razlozi ugroženosti: Vrsta je ugrožena zbog promjena u širenju poljoprivrednog zemljišta na račun vlažnih livada, kao i prestanak tradicionalnog gospodarenja košnjom i pašom. Dodatni problemi su urbanizacija, te izolacija i fragmentacija staništa.

Zagasiti livadni plavac (*Maculinea nausithous*)

Kategorija ugroženosti: **CR** – kritično ugrožena populacija

Ekologija: Zagasiti livadni plavac odlaže bijela okrugla jaja, s finom mrežastom strukturom, pojedinačno ili u malim grupama na cvatove ljekovite krvare *Sanguisorba officinalis* (por. *Rosaceae*), prizemljuje u mravinjacima vrste *Myrmica rubra* i *M. scabrinodis*. Stanište ove vrste su suši dijelovi vlažnih livada na kojima često nalazimo i vrstu *Maculinea telejus*. Vrsta ima jednu generaciju godišnje, čiji se leptiri ojavljuju od lipnja do kolovoza. Životni ciklusi veoma su slični onima drugih vrsta roda *Maculinea*.

Razlozi ugroženosti: Promjene u gospodarenju staništem i intenziviranje poljoprivredne proizvodnje koja nosi prestanak tradicionalnog režima košnje, drenažu, te zarašćivanje staništa.

Veliki livadni plavac (*Maculinea telejus*)

Kategorija ugroženosti: **CR** – kritično ugrožena populacija

Ekologija: Stanište vrste su livade s biljkom krvarom *Sanguisorba officinalis* (por. *Rosaceae*). Biologija vrste slična je prethodnim vrstama roda *Maculinea*. Mravi domaćini su *Myrmica rubra*, *M. scabrinodis*, *M. sabuleti*, *M. vandeli*. Okrugla zelena jaja polažu na cvjetovima ovipozicijske biljke. Leptire nalazimo od lipnja do kolovoza na vlažnim livadama s obilnim populacijama krvare, često zajedno s *M. nausithous*.

Razlozi ugroženosti: Zbog promjena u gospodarenju staništem, prestankom tradicionalne košnje dolazi do zarašćivanja staništa, a druge djelatnosti kao npr. drenaža dovode do nepovratnog uništavanja/isušivanja staništa.

Šareni ve (*Nymphalis vau-album*)

Kategorija ugroženosti: **VU** – rizična populacija

Ekologija: Tipična staništa su čistine unutar nizinskih, često poplavnih šuma, s biljkama hraniteljicama iz rodova vrba *Slix* ssp., topola *Populus* ssp., i brijesta *Ulmus* ssp.

Razlozi ugroženosti: Ugrožena vrsta zbog devastacije šuma, nepravilnog gospodarenja šumom, djelatnostima koje utječu na razinu podzemnih voda, kao drenaža, povećane izgradnje.

Mjere zaštite:

Leptiri su općenito ugroženi uslijed regulacije vodotoka što uzrokuje promjene staništa uz vodotoke i isušivanje vlažnih staništa; uništavanja šuma i promjena u gospodarenju šumama koje uključuju uništavanje starih hrastova i čišćenje rubova šuma, kemijskog onečišćenja;

intenziviranje poljoprivredne proizvodnje te sukcesije livadnih staništa te sakupljačke aktivnosti kolekcionara.

U cilju zaštite leptira trebalo bi prvenstveno očuvati vodena i močvarna staništa te o njima voditi brigu prilikom gospodarenja šumama i travnjacima, melioraciji i vodnogospodarskim zahvatima.

Radi očuvanja europski ugroženih leptira plavaca (*Maculinea*) koji su usko vezani uz vlažne livade s određenim biljnim zajednicama, potrebno je takve livade evidentirati i dugoročno osigurati njihov opstanak (redovita košnja) te ih zaštititi kao područja ekološke mreže RH.

Alohtone vrste

Alohtone vrste predstavljaju velik problem i drugi su razlog smanjenja biološke raznolikosti na globalnom nivou, odmah nakon direktnog uništavanja staništa. Prema Zakonu o zaštiti prirode (NN 70/05), zabranjeno je uvođenje stranih divljih svojti u ekološke sustave.

Ugrožena i rijetka staništa

Prema karti staništa RH na području Općine Pitomača nalazi se 20 tipova staništa, a 11 tipova staništa ugroženo je na europskoj razini u zaštićeno Direktivom o staništima, a u Hrvatskoj Pravilnikom o vrstama stanišnih tipova, karti staništa, ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima te o mjerama za očuvanje stanišnih tipova.

NKS kod	NKS staništa	površina (ha)	% od ukupne površine Općine
A	Površinske kopnene vode i močvarna staništa		
A23	Stalni vodotoci	300,48	1,90
A27**/A22/A11	Neobrasle i slabo obrasle obale tekućica/Povremeni vodotoci/Stalne stajačice	32,52	0,21
A41**/121	Tršćaci, rogoznici, visoki šiljevi i visoki šaševi/Mozaici kultiviranih površina	348,06	2,2
C	Travnjaci, cretovi i visoke zeleni		
C22**	Vlažne livade Srednje Europe	264,06	1,67
C23**	Mezofilne livade Srednje Europe	138,19	0,87
D	Šikare		
D11**/E11*	Vrbici na sprudovima/Poplavne šume vrba	104,85	0,66
D12**	Mezofilne živice i šikare kontinentalnih, izuzetno primorskih krajeva	21,33	0,13
E	Šume		
E11*/E12*	Poplavne šume vrba/ Poplavne šume topola	252,39	1,59
E21**	Poplavne šume crne johe i poljskog jasena	18,45	0,12
E31*	Mješovite hrastovo-grabove i čiste grabove šume	1743,13	11,02
E31*/C22**	Mješovite hrastovo-grabove i čiste grabove šume/Vlažne livade Srednje Europe	44,48	0,28
Ež41*	Srednjoeuropske neutrofilne do slaboacidofilne, mezofilne bukove šume	1601,71	10,12

IZMJENE I DOPUNE
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PITOMAČA

E93	Nasadi širokolisnog drveća	62,80	0,40
I	Kultivirane nešumske površine i staništa s korovnom i ruderalnom vegetacijom		
I21	Mozaici kultiviranih površina	2083,66	13,17
žI31	Intenzivno obrađivanje oranice na komasiranim površinama	7445,24	47,05
J	Izgrađena industrijska staništa		
J11	Aktivna seoska područja	776,62	4,91
J11/J13	Aktivna seoska područja/Urbanizirana seoska područja	56,57	0,36
J13	Urbanizirana seoska područja	5,99	0,04
žJ21	Gradske jezgre	324,32	2,03
J22	Gradske stambene površine	199,49	1,26
UKUPNO:			100

*ugrožena i rijetka staništa po ZZP-u i EU Direktivi o staništima

** ugroženi i rijetki pojedini stanišni tipovi, no ne i cijela skupina

Prema Nacionalnoj klasifikaciji staništa (MINK 2004) ugrožena i rijetka staništa ovog područja opisana su na slijedeći način:

A.2.7. Neobrasle i slabo obrasle obale tekućica - Neobrasle i slabo obrasle obale tekućica suhe uslijed umjetnog ili prirodnog kolebanja vodnog lica. Uključuje obale s mekim i mobilnim sedimentima (sprudovi) te kamenite i sjenovite obale. Često vlažna staništa za ishranu nekih migratornih vrsta ptica.

A.4.1. Zajednice tršćaka, rogozika, visokih šiljeva i visokih šaševa (Razred Phragmito-magnocaricetea Klika in Klika et Novak 1941) – Zajednice rubova jezera, rijeka, potoka, eutrofnih bara i močvara, ali i plitkih poplavnih površina ili površina s visokom razinom donje (podzemne) vode u kojima prevladavaju močvarne, visoke jednosupnice i dvosupnice, uglavnom helofiti.

C.2.2. Vlažne livade Srednje Europe (Red Molinietalia W.Koch 1926) – Pripadaju razredu Molinio-arhenatheretea R.Tx.1937. Navedeni skup predstavlja higrofilne livade Srednje Europe koje su rasprostranjene od nizinskog do brdskog vegetacijskog pojasa.

C.2.3. Mezofilne livade Srednje Europe (Red Arrhenatheretalia Pawl. 1928) – Pripadaju razredu Molinio-arhenatheretea R.Tx.1937. Navedene zajednice predstavljaju najkvalitetnije livade košaničice razvijene na površinama koje su često gnojene i kose se dva do tri puta godišnje. Ograničene su na razmjerno humidna područja od nizinskog do gorskog vegetacijskog pojasa.

D.1.1. Vrbici na sprudovima (Razred Salicetea Purpureae M.Moor 1958, red Salicetea Purpureae M.Moor 1958) – Skup staništa i na njih vezanih biljnih zajednica listopadnih šikara koji se formira u gornjim i srednjim tokovima rijeka koje u Srednjoj Europi teku iz alpskog prostora.

D.1.2. Mezofilne živice i šikare kontinentalnih, izuzetno primorskih krajeva (Red Prunetalia Spinosae R.Tx. 1952) – Pripadaju razredu Rhamno-prunetea Rivas-Goday et Borja Carbonell 1961. To je skup više manje mezofilnih zajednica pretežno kontinentalnih krajeva, izgrađenih prvenstveno od pravih grmova (Ligustrum vulgare, Cornus sanguinea, Euonymus europaeus,

Prunus spinosa i dr.) i djelomično drveća razvijenih u obliku grmova (Carpinus betulus, Crateagus monogyna, Acer campestre i sl.). Razvijaju se kao rubni, zaštitni pojas uz šumske sastojine, kao živica između poljoprivrednih površina, uz rubove cesta i putova, a mjestimično zauzimaju i velike površine na površinama napuštenih pašnjaka.

E.1.1. Poplavne šume vrba (Sveza Salicion albae Soo 1930) – Galerijske šume vrba (uz Populus nigra na istoku) razvijene na tlu koje je redovito plavljeno duž zapadnoeuroazijskih nizinskih do submontarnih rijeka.

E.1.2. Poplavne šume topola (Sveza Populion albae Br. –Bl. 1931.) – Poplavne šume topola (Populus nigra i Populus alba) uz nizinske rijeke s kraćim trajanjem poplava, u odnosu na poplavne šume vrba.

E.2.1. Poplavne šume crne johe i poljskog jasena (Sveze Alno-Ulmion Br.-Bl. et R. Tx.1943 i Alnion glutinosae Malcuit 1929) – Poplavne šume srednjoeuropskih i sjevernopirinejskih vodenih tokova nižih položaja, na tlima koja su periodično plavljena tijekom godišnjeg visokog vodostaja rijeka, ali su inače dobro ocijeđena i prozračna u vrijeme niskog vodostaja.

E.3.1. Mješovite hrastovo-grabove i čiste grabove šume (Sveza Erythronio-Carpinion (Horvat 1958) Marinček in Mucina et al. 1993) – Pripadaju redu Fagetalia sylvaticae Pawl. in Pawl. et al. 1928. Mezofilne i neutrofilne šume planiranog i brežuljkastog (kolinog) područja, redovito izvan dohvata poplavnih voda, u kojima u gornjoj šumskoj etaži dominiraju lužnjak ili kitnjak, a u podslojnoj etaži obični grab (koji u degradacijskim stadijima može biti i dominantna vrsta drveća). Ove šume čine visinski prijelaz između nizinskih poplavnih šuma i brdskih bukovih šuma.

E.4.1. Srednjoeuropske neutrofilne do slabo acidofilne, mezofilne bukove šume (Sveza Fagion sylvaticae Luquet 1926) – Pripadaju unutar razreda Querco-fagetea Br.-Bl. et Vlieger 1937 redu Fagetalia sylvaticae Pawl. in Pawl. et al. 1928.

Mjere zaštite

A. Površinske kopnene vode i močvarna staništa

- očuvati vodena i močvarna staništa u što prirodnijem stanju, a prema potrebi izvršiti revitalizaciju
- osigurati povoljnu količinu vode u vodenim i močvarnim staništima koja je nužna za opstanak staništa i njihovih značajnih bioloških vrsta
- očuvati povoljna fizikalno-kemijska svojstva vode ili ih poboljšati, ukoliko su nepovoljna za opstanak staništa i njihovih značajnih bioloških vrsta
- održavati povoljni režim vode za očuvanje močvarnih staništa
- očuvati raznolikost staništa na vodotocima (neutvrđene obale, sprudovi, brzaci, slapovi i dr.) i povoljnu dinamiku voda (meandriranje, prenošenje i odlaganje nanosa, povremeno prirodno poplavljanje rukavaca i dr.)
- očuvati povezanost vodnoga toka
- očuvati biološke vrste značajne za stanišni tip, ne unositi strane (alohtone) vrste i genetski modificirane organizme
- sprječavati zaraštavanje preostalih malih močvarnih staništa u priobalju

- izbjegavati regulaciju vodotoka i promjene vodnog režima vodenih i močvarnih staništa ukoliko to nije neophodno za zaštitu života ljudi i naselja
- u zaštiti od štetnog djelovanja voda dati prednost korištenju prirodnih retencija i vodotoka kao prostore za zadržavanje poplavnih voda odnosno njihovu odvodnju
- vađenje šljunka provoditi na povišenim terasama ili u neaktivnom poplavnom području, a izbjegavati vađenje šljunka u aktivnim riječnim koritima i poplavnim ravnicama
- ne iskorištavati sedimente iz riječnih sprudova

C.-D. Travnjaci, cretovi, visoke zeleni i šikare

- gospodariti travnjacima putem ispaše i režimom košnje, prilagođenim stanišnom tipu, uz prihvatljivo korištenje sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva
- očuvati biološke vrste značajne za stanišni tip; ne unositi strane alohtone) vrste i genetski modificirane organizme
- spriječiti zaraštavanje travnjaka i cretova i dr.
- očuvati oivoljnu nisku razinu vrijednosti mineralnih tvari u tlima suhih i vlažnih travnjaka
- očuvati povoljni vodni režim, uključujući visoku razinu podzemne vode na područjima cretova, vlažnih travnjaka i zajednica visokih zeleni
- poticati oživljavanje ekstenzivnog stočarstva u brdskim, planinskim, otočnim i primorskim travnjačkim područjima

E. Šume

- gospodarenje šumama provoditi sukladno načelima certifikacije šuma
- prilikom dovršnog sijeka većih šumskih površina, gdje god je to moguće i prikladno, ostavljati manje neposječene površine
- u gospodarenju šumama očuvati u najvećoj mjeri šumske čistine (livate, pašnjaci i dr.) i šumske rubove
- U gospodarenju šumama osigurati produljenje sječive zrelosti zavičajnih vrsta drveća s obzirom na fiziološki vijek pojedine vrste i zdravstveno stanje šumske zajednice
- u gospodarenju šumama izbjegavati uporabu kemijskih sredstava za zaštitu bilja i bioloških kontrolnih sredstava («control agents»), ne koristiti genetski modificirane organizme
- očuvati biološke vrste značajne za stanišni tip, ne unositi strane (alohtone) vrste i genetski modificirane organizme
- u svim šumama osigurati prikladnu brigu za očuvanje ugroženih i rijetkih divljih svojti te sustavno praćenje njihova stanja (monitoring)
- pošumljavanje, gdje to dopuštaju uvjeti staništa, obavljati autohtonim vrstama drveća u sastavu koji odražava prirodni sastav, koristeći prirodni bliske metode, pošumljavanje nešumskih površina obavljati samo gdje je opravdano uz uvjet da se ne ugrožavaju ugroženi i rijetki nešumski stanišni tipovi

Područja ekološke mreže Republike Hrvatske

Ekološka mreža je sustav funkcionalno povezanih područja važnih za ugrožene vrste i staništa. Funkcionalnost ekološke mreže osigurana je zastupljenošću njezinih sastavnica.

Područja ekološke mreže sukladno EU ekološkoj mreži NATURA 2000 podijeljena su na područja važna za ptice te područja važna za divlje svojte osim ptica i stanišne tipove.

IZMJENE I DOPUNE
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PITOMAČA

Unutar ekološke mreže njezini dijelovi povezuju se prirodnim ili umjetnim *ekološkim koridorima*. Ekološki koridor je ekološka sastavnica ili niz takvih sastavnica koje omogućuju kretanje populacijama živih organizama od jednog lokaliteta do drugog. U Hrvatskoj je ekološka **mreža** propisana Zakonom o zaštiti prirode, a obuhvaća tzv. ekološki važna područja od međunarodne i nacionalne važnosti koja su međusobno povezana koridorima. Ekološka mreža proglašena je Uredbom Vlade Republike Hrvatske u listopadu 2007. (NN 109/07).

Sukladno mehanizmu EU Direktive o staništima, Zakon propisuje da se dijelovi ekološke mreže mogu štititi kao posebno zaštićena područja ili provedbom planova upravljanja, kao i kroz postupak ocjene prihvatljivosti za prirodu svakog ugrožavajućeg zahvata. Negativno ocijenjen zahvat se može odobriti samo u slučajevima prevladavajućeg javnog interesa i uz Zakonom utvrđene kompenzacijske uvjete. Važan mehanizam je i mogućnost sklapanja ugovora s vlasnicima i ovlaštenicima prava na područjima ekološke mreže, uz osiguranje poticaja za one djelatnosti koje doprinose očuvanju biološke raznolikosti.

Područje obuhvata Prostornog plana nuređenja Općine Pitomača preklapa se s područjima ekološke mreže Republike Hrvatske, odnosno tu se nalaze:

- područja važna za divlje svojte osim ptica i stanišne tipove
 - Širinski otok
 - Jelkuš
 - Križnica
 - Stari Gradac-Lendava
 - Starogradački Marof
 - šire područje Drave
- područja važna za ptice EU (tzv. SPA područje)
 - Bilogora i Kalničko gorje
 - Gornji tok Drave (od Donje Dubrave do Terezinog Polja)

Važna područja za divlje svojte i stanišne tipove:

šifra i naziv područja: HR2000407 Širinski otok	
ciljevi očuvanja: <i>stanišni tipovi</i>	
NKS šifra:	NATURA šifra: naziv staništa:
Vodena i močvarna staništa	
E.1.	91E0* Priobalne poplavne šume vrba i topola
<i>smjernice zaštite:</i>	
100	Očuvati vodena i močvarna staništa u što prirodnijem stanju, a prema potrebi izvršiti revitalizaciju
101	Osigurati povoljnu količinu vode u vodenim i močvarnim staništima koja je nužna za opstanak staništa i njihovih značajnih bioloških vrsta
102	Očuvati povoljna fizikalno-kemijska svojstva vode ili ih poboljšati, ukoliko su nepovoljna za opstanak staništa i njihovih značajnih bioloških vrsta
103	Održavati povoljni režim voda za očuvanje močvarnih staništa
104	Očuvati povoljni sastav mineralnih i hranjivih tvari u vodi i tlu močvarnih staništa

IZMJENE I DOPUNE
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PITOMAČA

105	Očuvati raznolikost staništa na vodotocima (neutvrđene obale, sprudovi, brzaci, slapovi i dr.) i povoljnu dinamiku voda (meandriranje, prenošenje i odlaganje nanosa, povremeno prirodno poplavljivanje rukavaca i dr.)
106	Očuvati povezanost vodnoga toka
107	Očuvati biološke vrste značajne za stanišni tip, ne unositi strane (alohtone) vrste i genetski modificirane organizme
109	Izbjegavati regulaciju vodotoka i promjene vodnog režima vodenih i močvarnih staništa ukoliko to nije neophodno za zaštitu života ljudi u naselju
111	Vađenje šljunka provoditi na povišenim terasama ili u neaktivnom poplavnom području, a izbjegavati vađenje šljunka u aktivnim riječnim koritima i poplavnim ravnicama
112	Ne iskorištavati sedimente iz riječnih sprudova
121	Gospodarenje šumama provoditi sukladno načelima certifikacije šuma
122	Prilikom dovršnog sijeka većih šumskih po površina, gdje god je to moguće i prikladno, ostavljati manje neposjećene površine
123	U gospodarenju šumama očuvati u najvećoj mjeri šumske čistine (livade, pašnjaci i dr.) i šumske rubove
126	Očuvati biološke vrste značajne za stanišni tip, ne unositi strane (alohtone) vrste i genetski modificirane organizme
šifra i naziv područja: HR2000408 Jelkuš	
ciljevi očuvanja: <i>stanišni tipovi</i>	
NKS šifra:	NATURA šifra: naziv staništa:
Vodena i močvarna staništa	
E.1.	91E0* Priobalne poplavne šume vrba i topola
smjernice zaštite:	
100	Očuvati vodena i močvarna staništa u što prirodnijem stanju, a prema potrebi izvršiti revitalizaciju
101	Osigurati povoljnu količinu vode u vodenim i močvarnim staništima koja je nužna za opstanak staništa i njihovih značajnih bioloških vrsta
102	Očuvati povoljna fizikalno-kemijska svojstva vode ili ih poboljšati, ukoliko su nepovoljna za opstanak staništa i njihovih značajnih bioloških vrsta
103	Održavati povoljni režim voda za očuvanje močvarnih staništa
104	Očuvati povoljni sastav mineralnih i hranjivih tvari u vodi i tlu močvarnih staništa
105	Očuvati raznolikost staništa na vodotocima (neutvrđene obale, sprudovi, brzaci, slapovi i dr.) i povoljnu dinamiku voda (meandriranje, prenošenje i odlaganje nanosa, povremeno prirodno poplavljivanje rukavaca i dr.)
106	Očuvati povezanost vodnoga toka
107	Očuvati biološke vrste značajne za stanišni tip, ne unositi strane (alohtone) vrste i genetski modificirane organizme
109	Izbjegavati regulaciju vodotoka i promjene vodnog režima vodenih i močvarnih staništa ukoliko to nije neophodno za zaštitu života ljudi u naselju
111	Vađenje šljunka provoditi na povišenim terasama ili u neaktivnom poplavnom području, a izbjegavati vađenje šljunka u aktivnim riječnim koritima i poplavnim ravnicama
112	Ne iskorištavati sedimente iz riječnih sprudova
121	Gospodarenje šumama provoditi sukladno načelima certifikacije šuma
122	Prilikom dovršnog sijeka većih šumskih po površina, gdje god je to moguće i

IZMJENE I DOPUNE
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PITOMAČA

	prikladno, ostavljati manje neposjećene površine
123	U gospodarenju šumama očuvati u najvećoj mjeri šumske čistine (livade, pašnjaci i dr.) i šumske rubove
126	Očuvati biološke vrste značajne za stanišni tip, ne unositi strane (alohtone) vrste i genetski modificirane organizme

šifra i naziv područja: HR2000409 Križnica	
ciljevi očuvanja: <i>stanišni tipovi</i>	
NKS šifra:	NATURA šifra: naziv staništa:
	Vodena i močvarna staništa
E.1.	91E0* Priobalne poplavne šume vrba i topola
smjernice zaštite:	
100	Očuvati vodena i močvarna staništa u što prirodnijem stanju, a prema potrebi izvršiti revitalizaciju
101	Osigurati povoljnu količinu vode u vodenim i močvarnim staništima koja je nužna za opstanak staništa i njihovih značajnih bioloških vrsta
102	Očuvati povoljna fizikalno-kemijska svojstva vode ili ih poboljšati, ukoliko su nepovoljna za opstanak staništa i njihovih značajnih bioloških vrsta
103	Održavati povoljni režim voda za očuvanje močvarnih staništa
104	Očuvati povoljni sastav mineralnih i hranjivih tvari u vodi i tlu močvarnih staništa
105	Očuvati raznolikost staništa na vodotocima (neutvrđene obale, sprudovi, brzaci, slapovi i dr.) i povoljnu dinamiku voda (meandriranje, prenošenje i odlaganje nanosa, povremeno prirodno poplavljanje rukavaca i dr.)
106	Očuvati povezanost vodnoga toka
107	Očuvati biološke vrste značajne za stanišni tip, ne unositi strane (alohtone) vrste i genetski modificirane organizme
109	Izbjegavati regulaciju vodotoka i promjene vodnog režima vodenih i močvarnih staništa ukoliko to nije neophodno za zaštitu života ljudi u naselju
111	Vađenje šljunka provoditi na povišenim terasama ili u neaktivnom poplavnom području, a izbjegavati vađenje šljunka u aktivnim riječnim koritima i poplavnim ravnicama
112	Ne iskorištavati sedimente iz riječnih sprudova
121	Gospodarenje šumama provoditi sukladno načelima certifikacije šuma
122	Prilikom dovršnog sijeka većih šumskih površina, gdje god je to moguće i prikladno, ostavljati manje neposjećene površine
123	U gospodarenju šumama očuvati u najvećoj mjeri šumske čistine (livade, pašnjaci i dr.) i šumske rubove
126	Očuvati biološke vrste značajne za stanišni tip, ne unositi strane (alohtone) vrste i genetski modificirane organizme

IZMJENE I DOPUNE
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PITOMAČA

šifra i naziv područja: HR2001004 Stari Gradac-Lendava	
ciljevi očuvanja: <i>divlje svojte</i>	
hrvatski naziv	znanstveni naziv
crnka	<i>Umbra krameri</i>
<i>smjernice zaštite:</i>	
4	Pažljivo provoditi melioraciju
5	Pažljivo provoditi regulaciju vodotoka
100	Očuvati vodena i močvarna staništa u što prirodnijem stanju, a prema potrebi izvršiti revitalizaciju
101	Osigurati povoljnu količinu vode u vodenim i močvarnim staništima koja je nužna za opstanak staništa i njihovih značajnih bioloških vrsta
105	Očuvati raznolikost staništa na vodotocima (neutvrđene obale, sprudovi, brzaci, slapovi i dr.) i povoljnu dinamiku voda (meandriranje, prenošenje i odlaganje nanosa, povremeno prirodno poplavljanje rukavaca i dr.)
107	Očuvati biološke vrste značajne za stanišni tip, ne unositi strane (alohtone) vrste i genetski modificirane organizme

šifra i naziv područja: HR2001005 Starogradački Marof	
ciljevi očuvanja: <i>divlje svojte</i>	
hrvatski naziv	znanstveni naziv
crnka	<i>Umbra krameri</i>
<i>smjernice zaštite:</i>	
4	Pažljivo provoditi melioraciju
5	Pažljivo provoditi regulaciju vodotoka
100	Očuvati vodena i močvarna staništa u što prirodnijem stanju, a prema potrebi izvršiti revitalizaciju
101	Osigurati povoljnu količinu vode u vodenim i močvarnim staništima koja je nužna za opstanak staništa i njihovih značajnih bioloških vrsta
105	Očuvati raznolikost staništa na vodotocima (neutvrđene obale, sprudovi, brzaci, slapovi i dr.) i povoljnu dinamiku voda (meandriranje, prenošenje i odlaganje nanosa, povremeno prirodno poplavljanje rukavaca i dr.)
107	Očuvati biološke vrste značajne za stanišni tip, ne unositi strane (alohtone) vrste i genetski modificirane organizme

IZMJENE I DOPUNE
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PITOMAČA

šifra i naziv područja: HR5000013 Drava		
ciljevi očuvanja: <i>divlje svojte</i>		
hrvatski naziv		znanstveni naziv
ostale divlje svojte ugrožene na europskoj		
gljive sprudova		
bolen		<i>Aspius aspius</i>
riječni rak		<i>Astacus astacus</i>
crveni mukač		<i>Bombina bombina</i>
dabar		<i>Castor fiber</i>
vijun		<i>Cobitis elongatsides</i>
barska kornjača		<i>Emys orbicularis</i>
bjeloperajna krkuš		<i>Gobio albipinnatus</i>
Balonijev balavac		<i>Gymnocephalus baloni</i>
prugasti balavac		<i>Gymnocephalus schraetser</i>
gatalinka		<i>Hyla arborea</i>
vidra		<i>Lutra lutra</i>
piškur		<i>Misgarnus fossilis</i>
vretenca		<i>Odonata</i>
sabljarka		<i>Pelecus cultratus</i>
zlatni vijun		<i>Sabanejewia balcanica</i>
veliki panonski vodenjak		<i>Triturus (cristatus) dobrogicus</i>
crnka		<i>Umbra krameri</i>
mali vretenac		<i>Zingel streber</i>
stanišni tipovi		
NKS šifra:	NATURA šifra:	naziv staništa:
A.2.7.1.1.		Neobrasle šljunčane riječne obale sprudovi)
		Vlažni travnjaci
		Poplavne šume
	3150	Prirodna eutrofna jezera s vegetacijom Hydrocharition ili
		Magnopotamion
smjernice zaštite:		
2	U pravilu zadržati razinu vode potrebnu za biološki minimum i očuvati stanište	
4	Pažljivo provoditi melioraciju	
5	Pažljivo provoditi regulaciju vodotoka	
6	Revitalizirati vlažna staništa uz rijeke	
8	Ograničiti širenje područja pod intenzivnim poljodjelstvom	
10	Osigurati pročišćavanje otpadnih voda	
11	Pažljivo provoditi turističko rekreativne aktivnosti	
12	Restaurirati vlažne travnjake	
14	Restaurirati stepske travnjake i reintroducirati stepske vrste	
30	Osigurati poticaje za očuvanje biološke raznolikosti (POP)	
100	Očuvati vodena i močvarna staništa u što prirodnijem stanju, a prema potrebi izvršiti revitalizaciju	
101	Osigurati povoljnu količinu vode u vodenim i močvarnim staništima koja je nužna za opstanak staništa i njihovih značajnih bioloških vrsta	

IZMJENE I DOPUNE
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PITOMAČA

102	Očuvati povoljna fizikalno-kemijska svojstva vode ili ih poboljšati, ukoliko su nepovoljna za opstanak staništa i njihovih značajnih bioloških vrsta
105	Očuvati raznolikost staništa na vodotocima (neutvrđene obale, sprudovi, brzaci, slapovi i dr.) i povoljnu dinamiku voda (meandriranje, prenošenje i odlaganje nanosa, povremeno prirodno poplavljanje rukavaca i dr.)
106	Očuvati povezanost vodnoga toka
107	Očuvati biološke vrste značajne za stanišni tip, ne unositi strane (alohtone) vrste i genetski modificirane organizme
109	Izbjegavati regulaciju vodotoka i promjene vodnog režima vodenih i močvarnih staništa ukoliko to nije neophodno za zaštitu života ljudi u naselju
110	U zaštiti od štetnog djelovanja voda dati prednost korištenju prirodnih retencija i vodotoka kao prostore za zadržavanje poplavnih voda odnosno njihovu odvodnju
111	Vađenje šljunka provoditi na povišenim terasama ili u neaktivnom poplavnom području, a izbjegavati vađenje šljunka u aktivnim riječnim koritima i poplavnim ravnicama
112	Ne iskorištavati sedimente iz riječnih sprudova
4000	E. Šume
121	Gospodarenje šumama provoditi sukladno načelima certifikacije šuma
122	Prilikom dovršnog sijeka većih šumskih po površina, gdje god je to moguće i prikladno, ostavljati manje neposječene površine
123	U gospodarenju šumama očuvati u najvećoj mjeri šumske čistine (livade, pašnjaci i dr.) i šumske rubove
124	U gospodarenju šumama osigurati produljenje sječive zrelosti zavičajnih vrsta drveća s obzirom na fiziološki vijek pojedine vrste i zdravstveno stanje šumske zajednice
125	U gospodarenju šumama izbjegavati uporabu kemijskih sredstava za zaštitu bilja i biološki kontroliranih sredstava («control agents»), ne koristiti genetski modificirane organizme
126	Očuvati biološke vrste značajne za stanišni tip, ne unositi strane (alohtone) vrste i genetski modificirane organizme
127	U svim šumama osigurati stalan postotak zrelih, starih i suhih (stojećih i oborenih) stabala, osobito stabala s dupljima
128	U gospodarenju šumama osigurati prikladnu brigu za očuvanje ugroženih i rijetkih divljih svojti te sustavno praćenje njihova stanja (monitoring).
129	Pošumljavanje, gdje to dopuštaju uvjeti staništa, obavljati autohtonim vrstama drveća u sastavu koji odražava prirodni sastav, koristeći prirodne metode, pošumljavanje nešumskih površina obavljati samo gdje je opravdano uz uvjet da se ne ugrožavaju ugroženi i rijetki nešumski stanišni tipovi

IZMJENE I DOPUNE
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PITOMAČA

Međunarodno važno područje za ptice

šifra i naziv područja: HR1000008 Bilogora i Kalničko gorje	
ciljevi očuvanja:	
hrvatski naziv	znanstveni naziv
bjelovrata muharica	<i>Ficedula albicollis</i>
mala muharica	<i>Ficedula parva</i>
škanjac osaš	<i>Pernis apivorus</i>
crvenoglavi djetlić	<i>Dendrocopus medius</i>
smjernice zaštite:	
7	Regulirati lov i spriječiti krivolov
8	Ograničiti širenje područja pod intenzivnim poljodjelstvom
9	Osigurati poticaje za tradicionalno poljodjelstvo i stočarstvo
4000	E. Šume
121	Gospodarenje šumama provoditi sukladno načelima certifikacije šuma
122	Prilikom dovršnog sijeka većih šumskih površina, gdje god je to moguće i prikladno, ostavljati manje neposječene površine
123	U gospodarenju šumama očuvati u najvećoj mjeri šumske čistine (livade, pašnjaci i dr.) i šumske rubove
124	U gospodarenju šumama osigurati produljenje sječive zrelosti zavičajnih vrsta drveća s obzirom na fiziološki vijek pojedine vrste i zdravstveno stanje šumske zajednice
125	U gospodarenju šumama izbjegavati uporabu kemijskih sredstava za zaštitu bilja i biološki kontroliranih sredstava («control agents»), ne koristiti genetski modificirane organizme
126	Očuvati biološke vrste značajne za stanišni tip, ne unositi strane (alohtone) vrste i genetski modificirane organizme
127	U svim šumama osigurati stalan postotak zrelih, starih i suhih (stojećih i oborenih) stabala, osobito stabala s dupljima
128	U gospodarenju šumama osigurati prikladnu brigu za očuvanje ugroženih i rijetkih divljih svojti te sustavno praćenje njihova stanja (monitoring).
129	Pošumljavanje, gdje to dopuštaju uvjeti staništa, obavljati autohtonim vrstama drveća u sastavu koji odražava prirodni sastav, koristeći prirodne metode, pošumljavanje nešumskih površina obavljati samo gdje je opravdano uz uvjet da se ne ugrožavaju ugroženi i rijetki nešumski stanišni tipovi

IZMJENE I DOPUNE
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PITOMAČA

šifra i naziv područja: HR1000014 Gornji tok Drave (od Donje Dubrave do Terezinog Polja)	
ciljevi očuvanja:	
hrvatski naziv	znanstveni naziv
štekavac	<i>Haliaetus albicila</i>
mala prutka	<i>Actitis hypoleucos</i>
crvenokljuna čigra	<i>Sterna hirundo</i>
mala čigra	<i>Sterna albifrons</i>
vodomar	<i>Alcedo atthis</i>
modrovoljka	<i>Luscinia svecica</i>
brezov zviždak	<i>Phyloscopus trochilus</i>
smjernice zaštite:	
2	U pravilu zadržati razinu vode potrebnu za biološki minimum i očuvati stanište
5	Pažljivo provoditi regulaciju vodotoka
6	Revitalizirati vlažna staništa uz rijeke
7	Regulirati lov i spriječiti krivolov
8	Ograničiti širenje područja pod intenzivnim poljodjelstvom
10	Osigurati pročišćavanje otpadnih voda
11	Pažljivo provoditi turističko rekreativne aktivnosti
4000	E. Šume
121	Gospodarenje šumama provoditi sukladno načelima certifikacije šuma
122	Prilikom dovršnog sijeka većih šumskih površina, gdje god je to moguće i prikladno, ostavljati manje neposjećene površine
123	U gospodarenju šumama očuvati u najvećoj mjeri šumske čistine (livade, pašnjaci i dr.) i šumske rubove
124	U gospodarenju šumama osigurati produljenje sječive zrelosti zavičajnih vrsta drveća s obzirom na fiziološki vijek pojedine vrste i zdravstveno stanje šumske zajednice
125	U gospodarenju šumama izbjegavati uporabu kemijskih sredstava za zaštitu bilja i biološki kontroliranih sredstava («control agents»), ne koristiti genetski modificirane organizme
126	Očuvati biološke vrste značajne za stanišni tip, ne unositi strane (alohtone) vrste i genetski modificirane organizme
127	U svim šumama osigurati stalan postotak zrelih, starih i suhih (stojećih i oborenih) stabala, osobito stabala s dupljima
128	U gospodarenju šumama osigurati prikladnu brigu za očuvanje ugroženih i rijetkih divljih svojti te sustavno praćenje njihova stanja (monitoring).
129	Pošumljavanje, gdje to dopuštaju uvjeti staništa, obavljati autohtonim vrstama drveća u sastavu koji odražava prirodni sastav, koristeći prirodni bliske metode, pošumljavanje nešumskih površina obavljati samo gdje je opravdano uz uvjet da se ne ugrožavaju ugroženi i rijetki nešumski stanišni tipovi

S obzirom da se radi o području koje je dio Ekološke mreže koja je proglašena Uredbom Vlade RH (NN 109/07), u slučaju zahvata koji mogu bitno utjecati na ekološko značajno područje ili zaštićenu prirodnu vrijednost, sukladno čl. 36. Zakona o zaštiti prirode, potrebno je provesti ocjenu prihvatljivosti zahvata na prirodu, a prema Pravilniku o ocjeni prihvatljivosti zahvata za prirodu (NN 89/07).

**IZMJENE I DOPUNE
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PITOMAČA**

U obuhvatu PPUO Pitomača nalazi se dio regionalnog parka područje rijeke Mure i Drave koji je preventivno zaštićen temeljem Zakona o zaštiti prirode u kategoriju regionalnog parka na razdoblje od tri godine.

Članak 4.

Poglavlje 1.1.2.5. (Društvena infrastruktura) postaje poglavlje 1.1.2.7.

Članak 5.

U poglavlju 2. Ciljevi prostornog razvoja i uređenja u poglavlju 2.3.2. Uređivanje građevinskih područja naselja u odnosu na postojeći i planirani broj stanovnika, gustoću stanovanja, izgrađenost, iskorištenost i gustoću izgrađenosti, obilježja naselja, vrijednost i posebnost krajobraza, prirodnih i kulturno-povijesnih cjelina Tablica 32. mijenja se i glasi:

Tablica 32. Površine građevinskog područja po naseljima

Red. broj	NASELJE	građevinsko područje km ²	izgrađeno		neizgrađeno	
			km ²	%	km ²	%
1.	Dinjevac	0,501	0,501	100	0,00	0
2.	Grabrovnica	0,406	0,406	100	0,00	0
3.	Kladare	0,765	0,765	100	0,00	0
4.	Križnica	0,582	0,582	100	0,00	0
5.	Mala Črešnjevica	0,313	0,313	100	0,00	0
6.	Otrovanec	0,576	0,455	78,99	0,121	21,01
7.	Pitomača	6,063	4,505	74,30	1,558	25,70
8.	Sedlarica	0,501	0,501	100	0,00	0
9.	Stari Gradac	0,655	0,655	100	0,00	0
10.	Starogradački Marof	0,502	0,502	100	0,0	0
11.	Turnašica	0,462	0,462	100	0,00	0
12.	Velika Črešnjevica	0,770	0,770	100	0,00	0
Ukupno:		12,096	10,417	86,12	1,679	13,88

Članak 6.

U poglavlju 2. Ciljevi prostornog razvoja i uređenja u poglavlju 2.3.2. Uređivanje građevinskih područja naselja u odnosu na postojeći i planirani broj stanovnika, gustoću stanovanja, izgrađenost, iskorištenost i gustoću izgrađenosti, obilježja naselja, vrijednost i posebnost krajobraza, prirodnih i kulturno-povijesnih cjelina Tablica 33. mijenja se i glasi:

IZMJENE I DOPUNE
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PITOMAČA

Tablica 33. Gustoća stanovništva u odnosu na građevinsko područje

Red. Broj	NASELJE	za 2001. god. st/km ² GP naselja	za 2012. st/km ² GP naselja
1.	Dinjevac	980	998
2.	Grabrovnica	1150	1182
3.	Kladare	684	719
4.	Križnica	211	223
5.	Mala Črešnjevica	661	671
6.	Otrovanec	1125	1128
7.	Pitomača	942	1003
8.	Sedlarica	752	778
9.	Stari Gradac	1107	1305
10.	Starogradački Marof	510	558
11.	Turnašica	853	833
12.	Velika Črešnjevica	704	779
Ukupno:		865	919

Članak 7.

U 3. Plan prostornog uređenja poglavlje 3.2.1. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina (naselja i izgrađene strukture van naselja: poljoprivredne, šumske, vodne te površine posebne namjene i ostale površine) Zbirna tablica 3a. mijenja se i glasi:

Zbirna tablica 3.a

Red. broj	Naziv županije/općine/grada OPĆINA PITOMAČA	Oznaka	Ukupno ha	% od površine Općine	stan/ha	ha/stan
1.0.	ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA					
1.1.	Građevinska područja ukupno Izgrađeni dio GP	GP	1 209 1042	7,64 6,59	8,66 10,04	
1.2.	Izgrađene strukture izvan građevinskog područja ukupno	I uk V T R F P G	167,7 2,9 119,8 7,4 31,7 1,6 4,3	1,06 0,02 0,75 0,05 0,20 0,01 0,03	62,40 3608,62 87,35 1414,19 330,13 6540,62 2433,7	
1.3.	Poljoprivredne površine ukupno - vrijedno obradivo tlo - obradivo tlo - ostala obradiva tla	P P1 P2 P3	10 600 29 7 549 3 022	67,03 0,18 47,74 19,11		1,013 0,003 0,721 0,289
1.4.	Šumske površine ukupno - gospodarske - zaštitne - posebne namjene	Š Š1 Š2 Š3	3 277 3 235 42 0	20,72 20,46 0,27 0		0,313 0,309 0,004 0
1.5.	Ostale poljoprivredne i šumske površine ukupno	PŠ	0	0%		

**IZMJENE I DOPUNE
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PITOMAČA**

1.6.	Vodne površine	ukupno	V	557,5	3,52%		0,053
1.7.	Ostale površine	ukupno		2,8	0,02%		0,0004
	Općina	ukupno		15 814	100,00%	0,66	1,51

Oznake (prema kartografskom prikazu):

GP - građevinska područja naselja

V - vikend zona

Izdvojeno GP

T - ugostiteljsko-turistička namjena

R - sportsko-rekreacijska namjena

F - gospodarska namjena – farme

P - gospodarska namjena - proizvodna

G - groblja

P - poljoprivredno tlo

P1 - osobito vrijedno obradivo tlo

P2 - vrijedno obradivo tlo

P3 - ostala obradiva tla

Š - šuma

Š1 - gospodarske namjene

Š2 - zaštitna šuma

Š3 - šuma posebne namjene

PŠ - ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište

V - vodne površine

Članak 8.

U poglavlju 3.2.2. Iskaz površina za posebno vrijedna i/ili osjetljiva područja i cjeline (prirodni resursi, krajobraz, prirodne vrijednosti i kulturno-povijesne cjeline) Zbirna tablica 3.b. mijenja se i glasi:

Zbirna tablica 3.b

Red. broj	Naziv županije/općine/grada	Oznaka	Ukupno ha	% od površine Općine	stan/ha ha/stan*
2.0.	OPĆINA PITOMAČA				
	ZAŠTIĆENE CJELINE				
2.1.	Zaštićena prirodna baština ukupno - ostali zaštićeni dijelovi prirode	ZK RP** PA*	1283 0,3	8,11 0,003	0,12*
2.2.	Zaštićena graditeljska baština ukupno - arheološka područja - povijesne graditeljske cjeline		8 0	0,05 -	0,0008* -
	Općina ukupno		1291	8,16	0,12*
3.0.	KORIŠTENJE RESURSA				
3.1.	More i morska obala obalnopodručje otočno		ha, km ha, km	- -	- -
3.2.	Energija proizvodnja potrošnja		MW MWh		
3.3.	Voda vodozahvat potrošnja		u 1000 m ³ u 1000 m ³		

**IZMJENE I DOPUNE
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PITOMAČA**

3.4.	Mineralne sirovine		jed.mjere za sirovinu		
	Općina	ukupno	-	-	-

Oznake (prema kartografskom prikazu):

ZK - zaštićeni krajolik

PA* - spomenik parkovne arhitekture

* planirano

RP** - regionalni park Mura-Drava, površina se djelomično preklapa da zaštićenim krajolikom te nije iskazana u ukupnoj površini zaštićene prirodne baštine

**preventivna zaštita

Članak 9.

U poglavlju 3. Plan prostornog uređenja 3.5. Razvoj infrastrukturnih sustava Željeznički promet mijenja se i glasi:

Željeznički promet

Prostorom Općine, prolazi željeznička pruga od značaja za regionalni promet oznake R202 Varaždin-Koprivnica-Virovitica-Osijek-Dalj.

Ulaganja i dugoročni ciljevi razvitka željezničke infrastrukture za željezničke pruge od značaja za regionalni promet su najveća dopuštena brzina od 120 do 160 km/h, najveća dopuštena masa najmanje 20 t/o, slobodni profil GB ili GC, suvremeni sustavi signalno-sigurnosnih uređaja i telekomunikacija u skladu s europskim uvjetima za regionalne željezničke pruge.

U srednjoročnom razdoblju 200-2012. godine planirano je osiguranje kolodvora Pitomača, polaganje telekomunikacijskog pružnog kabela na dionici Virovitica-Koprivnica te ulaganja u optičku infrastrukturu.

U poglavlju 3. Plan 3.5.2. Energetski sustav u stavku 1 na kraj alineje 1 dodaje se tekst «koji se za sada zadržava u planu, dok se o njegovom ukidanju ne postigne sporazum na državnoj razini» i dodaje alineja 2 «-2x110 kV Virje-Virovitica»

Članak 10.

U poglavlju 3.5.3. Vodnogospodarski sustav (vodoopskrba, odvodnja, uređenje vodotoka i voda, melioracijska odvodnja), 3.5.3.4. Zaštita voda od onečišćenja mijenja se i glasi:

Zaštita voda, a posebno zaštita vodonosnika, mora biti u samom središtu pozornosti i brige svih subjekata Općine.

Treba uspostaviti sustavno praćenje stanja voda i evidenciju onečišćivača, kako bi se problemi onečišćavanja vodotoka učinkovito rješavali. Istovremeno, u svrhu zaštite, treba raditi na programu razvoja sustava odvodnje, sanaciji divljih odlagališta otpada i racionalnoj primjeni poljoprivrednih zaštitnih sredstava.

Dosadašnji način dispozicije otpadnih voda iz većine naselja rješavao se preko septičkih jama, jer sustavom odvodnje obuhvaćen je mali broj objekata Taj sustav završava na uređaju za pročišćavanje, koji ima samo mehanički dio. Na ovaj mehanički dio uređaja, u kasnijoj fazi

izgradnje, planira se nadograđivanje novih jedinica za biološko i kemijsko čišćenje, kako bi se postigli potpuni tretmani otpadnih voda.

Budući je izgradnja uređaja kao i njegova eksploatacija ekonomski prihvatljiva za veliki broj korisnika, predlaže se, gdje god je moguće, izgradnja i povezivanje odvodnih sustava koji će završavati na uređaju za pročišćavanje otpadnih voda.

Prema Studiji zaštite voda na području Virovitičko-podravске županije na prostoru sustava odvodnje Pitomače planiran je kao recipijent vodotok Šušulić. Nažalost, u sušnom razdoblju, odnosno u razdobljima minimalnih protoka mogu se očekivati nepovoljna stanja sa aspekta potrebnog omjera razrjeđenja kod ispuštanja pročišćenih otpadnih voda. Međutim, ovaj vodotok jedini je veći prijamnik za otpadne vode iz sustava odvodnje Pitomače. Iako je, prema prijedlogu Studije, navedeni vodotok kategoriziran kao voda III kategorije, ne može se isključiti opasnost od ugrožavanja i takve kategorije, čak i uz uvjete primjene II stupnja pročišćavanja. Za ispuštanje pročišćenih otpadnih voda, uz uvjete postizanja odnosno održavanja III kategorije vode, vjerojatno bi bila potrebna primjena naprednih postupaka pročišćavanja (npr. membranska filtracija).

Za odvodni sustav Križnica recipijent je rijeka Drava. Rijeka Drava kategorizirana je Državnim planom za zaštitu voda i ima status Međudržavne vode (i to II kategorije). Riječ je o rijeci sa značajnim protokama, i u sušnom razdoblju, pa se s aspekta potrebnog omjera razrjeđenja kod ispuštanja pročišćenih otpadnih voda ne trebaju očekivati nepovoljna stanja. Međutim, istodobno ne postoje podaci o zagađenjima koji nastaju na uzvodnim dijelovima slivova, tj. tranzitnim opterećenjima, a koji nastaju na teritoriju drugih država.

Pitanje zaštite ove rijeke, na promatranoj dionici koja prolazi kroz Virovitičko-podravsku županiju, vezano je, između ostalog, i na međusobnu suradnju svih država na slivu ove rijeke. U okviru ove studije, a na području Virovitičko-podravске županije, predviđene su mjere zaštite vezane za uvjete ispuštanja otpadnih voda, sve kako se ne bi ugrozio status vode II kategorije.

Odvodni sustav Pitomače (Dinjevac i Kladare) projektiran je kao mješovita kanalizacija za širi centar, a u perifernim dijelovima naselja kao razdjelni, s time da će se za odvodnju fekalnih voda graditi fekalna-sanitarna kanalizacija, a za odvodnju oborinskih voda i dalje koristiti cestovni jarci zbog izrazito "ušorenog" tipa naselja (individualna stambena izgradnja izdužena uz glavnu prometnicu).

U budućem odvodnom sustavu (mahom na razdjelnom) predviđeno je 8 - 10 precrpnih stanica (Var.II - Vari.I) i retencijski bazen s kišnim preljevom na kraju glavnog kolektora VIR zapremnine od 525 m³.

Od svega predviđenog idejnim projektom danas postoji samo 6,1 km mješovite kanalizacije, izvedene od betonskih 1-metarskih cijevi u samom centru naselja. Sve prihvaćene vode ulijevaju se u zacijevljeni kanal Vir i idu do lokacije uređaja gdje je izveden samo mehanički dio I faze. Na kanalizaciju je priključeno 218 kućanstava i 70 manjih obrtničkih radionica odnosno 9500 stanovnika/djelatnika.

Prema Studiji, sustav odvodnje Pitomača, osim istoimenog naselja, trebao bi obuhvaćati i naselja Dinjevac, Grabovica, Kladare, Mala Črešnjevica, Otrovanec i Velika Črešnjevica. U navedenim naseljima, prema popisu stanovništva iz 2001. godine, živjelo je 5712 stanovnika u Pitomači, 491 stanovnik u Dinjevcu, 467 stanovnika u Grabovici, 523 stanovnika u Kladarama, 207 stanovnika u Maloj Črešnjevici, 648 stanovnika u Otrovancu te 542 stanovnika u Velikoj Črešnjevici. Za kraj planskog razdoblja, predviđeno je opterećenje od 6550 ES u Pitomači, 563 ES u Dinjevcu, 535 ES u Grabovici, 600 ES u Kladarama, 237 ES u Maloj Črešnjevici, 743 stanovnika u Otrovancu te 622 ES u Velikoj Črešnjevici, što ukupno iznosi 9850 ES.

Za sva novopriključena naselja predlaže se primjena nepotpunog razdjelnog načina odvodnje, tj. izgradnju samo kanalizacijske mreže sanitarnih/kućanskih i eventualnih industrijskih otpadnih voda. Smatra se da za izgradnju oborinske kanalizacije nema potrebe niti opravdanja, ali bi navedenu postavku trebalo provjeriti detaljnijom dokumentacijom.

Lokacija uređaja za pročišćavanje otpadnih voda nalazi se u Pitomači, uz vodotok Šušulić, koji bi trebao biti i prijamnik pročišćenih otpadnih voda. Na lokaciji postoji izgrađeni uređaj za pročišćavanje s prvim (I) stupnjem pročišćavanja. Za predviđeni kapacitet od 9850 ES, te uz uvjet ispuštanja u vodotok III kategorije, prema dosadašnjim propisima, proizlazi potreba primjene samo (I) stupnja pročišćavanja. Međutim, kako se kod ovog vodotoka povremeno pojavljuju vrlo male protoke, mogu se očekivati poteškoće vezane za potreban omjer mješanja pročišćenih otpadnih voda s vodama u vodotoku. Stoga se predlaže da se kao minimum primijeni i drugi (II) stupanj pročišćavanja.

Za naselje Križnica planirani sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda je u slivu Drave. U navedenom naselju, prema popisu stanovništva iz 2001. godine, živjelo je 123 stanovnika. Za kraj planskog razdoblja predviđeno je opterećenje od 141 ES. Predviđeno opterećenje obuhvaća opterećenje od stanovništva, te male privrede. Eventualno (buduće) veće industrijsko opterećenje nije, na razini ove studije, moguće predvidjeti, a obzirom na zaštićeni krajolik nije ni planirano.

Za naselje Križnicu predlaže se primjena nepotpunog razdjelnog načina odvodnje, tj. izgradnju samo kanalizacijske mreže sanitarnih/kućanskih i eventualnih industrijskih otpadnih voda. Smatra se da za izgradnju oborinske kanalizacije nema potrebe niti opravdanja.

Lokacija uređaja za pročišćavanje otpadnih voda predviđa se u Križnici, uz rijeku Dravu, koja bi trebala biti i prijamnik pročišćenih otpadnih voda. Za predviđeni nazivni kapacitet uređaja za pročišćavanje (141 ES), te uz uvjet ispuštanja u vodotok II kategorije proizlazi potreba primjene prvog (I) i drugog (II) stupnja pročišćavanja. Obzirom na predviđenu veličinu uređaja za pročišćavanje (< 1 000 ES) moguća je primjena tzv. prirodi bliskih postupaka pročišćavanja (biljni uređaji i sl.).

Kanalizacijsku mrežu samog naselja, kao i uređaj za pročišćavanje otpadnih voda treba detaljnije definirati odgovarajućom projektnom dokumentacijom (idejno rješenje i dr.).

Sva «divlja» odlagališta treba sanirati, jer predstavljaju glavne izvore onečišćenja podzemnih voda, budući da se na njih odlažu sve vrste otpada (infektivni, opasni, otpad životinjskog porijekla i sl.) i urediti odlagališta koja će imati zakonski propisane mjere zaštite.

Poljoprivrednu proizvodnju na vodonosniku potrebno je usmjeriti na proizvodnju zdrave hrane, uz upotrebu takvih poljoprivrednih zaštitnih sredstava koja neće ugrožavati kvalitetu podzemne vode i vodotoke.

Za stočarske farme koje su veliki lokalni onečišćivači, planira se izgradnja zasebnog uređaja za čišćenje s upuštanjem pročišćene vode u najbliži recipijent.

Članak 11.

Poglavlje 4. Odredbe za provođenje mijenjaju se i glase:

„

1. Uvjeti za određivanje namjena površina na području općine Pitomača

1.1. Opće odredbe

Članak 1.

Korištenje i namjena prostora uvjetovani su osnovnim obilježjima prostora i podjelom na izgrađena (i namijenjena gradnji), kultivirana i prirodna područja.

Razgraničenja se provode rubom katastarske čestice ili granicom primjene određenog režima korištenja, odnosno prostornim djelnicama formiranih stvorenih i prirodnih cjelina.

Unutar razgraničenih prostora/površina koje su određene ovim Planom, mogu se planirati manji prostori izdvojene namjene, a prema kriterijima Zakona o prostornom uređenju i gradnji, posebnih Zakona i ovim Odredbama za provođenje.

Članak 2.

Koridor planirane «Podravske brze ceste» određen je u grafičkim prilogima ovog Plana.

Korekcije trase do 1200 m u opravdanim situacijama moguća je bez izmjena i dopuna ovog Plana.

Uređenje kritičnih dionica definirane su u grafičkom dijelu ovog Plana i ne mogu se mijenjati bez izmjena i dopuna ovog Plana.

Članak 3.

Ovim planom je izvršena podjela prostora općine na:

- površine građevinskih područja
- površine izdvojenih građevinskih područja
- površine izvan građevinskih područja
- površine za infrastrukturne sustave

1.2. Površine građevinskih područja

Članak 4.

Površine koje su određene kao građevinska područja obuhvaćaju prostor izgrađenih i uređenih dijelova naselja i neizgrađenih dijelova područja tog naselja planiranih za njegov razvoj i proširenje u funkciji stanovanja i svih drugih spojivih funkcija sukladnih važnosti i značenju naselja kao što su uprava, zdravstvo, prosvjeta, kultura, šport, trgovina, ugostiteljstvo, usluge, radne zone, gospodarske zone u funkciji poljoprivrede, servisi i slično, uključujući i izdvojene dijelove građevinskog područja nastale djelovanjem tradicijskih, prostornih i funkcionalnih utjecaja.

Članak 5.

Građevinsko područje naselja razgraničeno je na izgrađeni i neizgrađeni dio.

Namjena prostora unutar građevinskog područja dijeli se na:

- 1.2.1. zone stambene namjene (naselja i izdvojeni dijelovi naselja)

zone pretežito niske stambene izgradnje uz mogućnost prisustva tihe i slične djelatnosti uprave, zdravstva, prosvjete, kulture, športa, trgovine, ugostiteljstva, obrta, usluga te gospodarske djelatnosti u funkciji poljoprivrede

1.2.2. zone mješovite namjene

zone stambene i poslovne izgradnje uz mogućnost prisustva osim tih i sličnih djelatnosti uprave, zdravstva, prosvjete, kulture, športa, trgovine, ugostiteljstva, obrta, usluga, gospodarskih djelatnosti u funkciji poljoprivrede i prisustvo manjih proizvodno-poslovnih i uslužnih djelatnosti, radionica, ugostiteljskih djelatnosti s glazbom u okviru dozvoljenih razina buke. Izuzetno, u zoni mješovite namjene područja bivše vojne karaule, dozvoljena je javna i društvena djelatnost uključujući socijalne i odgojno-obrazovne ustanove, osim odgojnih domova i domova za odgoj radi neposredne blizine državne granice.

1.2.3. zone gospodarske namjene (poslovno-radne zone)

zone proizvodne i poslovne namjene uz mogućnost prisustva svih vrsta proizvodnih i poslovnih djelatnosti, uključujući staklenike i plastenike, ukoliko to nije u suprotnosti sa ostalim odredbama ovog Plana.

1.2.4. zone posebnog režima korištenja

zone postojeće izgradnje u kojima se primjenjuju odredbe koje se ne odnose na ostale površine građevinskog područja

1.2.5. zone vikend naselja

zone u kojima je dozvoljena izgradnja građevina za povremeno stanovanje prema odredbama iz ovog Plana

Razmještaj i veličina površina te granice i nazivi zona iz ovog članka detaljno su prikazani u kartografskom prikazu br. 4. Građevinska područja naselja, za svako naselje posebno.

1.2.a. Površine izdvojenih građevinskih područja

Članak 6.

Površine izdvojenih građevinskih područja su površine izvan naselja, izgrađene i/ili neizgrađene prostorne cjeline isključivo gospodarske namjene bez stanovanja (proizvodnja, ugostiteljstvo i turizam, sport) i groblja. Razmještaj i veličina površina te granice i nazivi zona iz ovog članka detaljno su prikazani u kartografskom prikazu br. 4. Građevinska područja naselja, za svako naselje posebno.

1.3. Površine izvan građevinskih područja

Članak 6a.

Površine izvan građevinskih područja obuhvaćaju prostor infrastrukturnih sustava i prostor prirodnih resursa namijenjenih za razvoj Općine.

Površine izvan građevinskog područja prema namjeni za razvoj i uređenje dijele se na:

- površine za poljoprivredno tlo isključivo osnovne namjene
- površine za šume isključivo osnovne namjene
- površine za gospodarsku namjenu
- površine za zdravstvenu i športsko-rekreativnu namjenu
- vodne površine i površine za akumulacije i retencije
- površine zaštićenih prirodnih vrijednosti
- površine za odlagalište komunalnog otpada
- površine za groblja
- površine posebne namjene (potrebe obrane i dr.)

- površine zatečene izgradnje
- površine hobi vrtova, vinograda i voćnjaka
- površine infrastrukturnih sustava

Razmještaj i veličina površina iz ovog članka prikazani su u kartografskim prikazima ovog Plana.

Članak 7.

Sa gledišta strateških postavki korištenja prostora u slučaju više mogućih namjena i interesa treba osigurati prioritet korištenja za funkcije i namjene koje pripadaju zaštitnim zonama vojnih kompleksa i objekata.

1.3.1. Površine za poljoprivredno tlo isključivo osnovne namjene

Članak 8.

Prema osnovnim namjenama kultivirana područja (poljoprivredno tlo osnovne namjene) u PPUO dijele se na:

1. **Osobito vrijedno obradivo tlo** obuhvaća područja s naročitom sposobnošću agrarne proizvodnje u kojima je namjena strogo određena (isključiva). Ova namjena obuhvaća tla najvišeg razreda na području općine Pitomača i moguće ju je mijenjati samo u slučajevima predviđenim Zakonom o poljoprivrednom zemljištu i Zakonom o prostornom uređenju. Izuzetak su područja ove namjene uz rijeku Dravu čija se namjena može mijenjati ovisno o konačnom stavu vezanom uz planiranje eventualne izgradnje vodnih stepenica, koji treba utvrditi na državnoj razini.
2. **Vrijedno obradivo tlo** obuhvaća poljoprivredno zemljište od II. do V. razreda čija je namjena agrarna proizvodnja. Izuzeci u kojima se omogućava korištenje zemljišta od II. do V. razreda za nepoljoprivredne svrhe određeni su Zakonom o poljoprivrednom zemljištu te Zakonom o prostornom uređenju. Unutar površina označenih kao vrijedno obradivo tlo nalaze se i manje površine nižih razreda, vodne površine i manje šumske površine koje nisu u suprotnosti s osnovnom namjenom.
3. **Ostala obradiva tla**, kao osnovna namjena, predstavljaju mozaik poljoprivrednih zemljišta nižih od V. razreda koji uključuje i manje izgrađene površine drugih namjena, vodne površine, trstike i manje šumske površine.

1.3.2. Površine za šume isključivo osnovne namjene

Članak 9.

Šumski prostor podijeljen je na:

1. **Šume gospodarske namjene** što predstavlja proizvodne šumske površine koje su pretežito gospodarske namjene
2. **Zaštitne šume** što predstavlja manje površine za proizvodnju sastojina za proizvodnju sjemena
3. **Šumske površine posebne namjene** što predstavlja šume namijenjene znanstvenom istraživanju, šume za odmor i rekreaciju i šume posebne vrijednosti i ljepote

U šumama i šumskom zemljištu unutar navedenih namjena moguća je izgradnja na način utvrđen u Zakonu o šumama

1.3.3. Površine za gospodarsku namjenu

Članak 10.

Površine za gospodarsku namjenu predstavljaju površine namijenjene za:

- rudarstvo i eksploataciju mineralnih sirovina
- poljoprivrednu djelatnost što uključuje intenzivnu ratarsku djelatnost, farme, građevine za tov životinja, povrtlarstvo, voćarstvo, vinogradarstvo, plastenike
- uzgoj slatkovodne ribe u ribnjacima
- razvoj turizma

1.3.4. Površine za zdravstvenu i športsko-rekreativnu namjenu

Članak 11.

Površine za zdravstvenu i športsko-rekreativnu namjenu su površine na kojima se mogu planirati zdravstveni, športski i rekreativni sadržaji. U tim prostorima mogu se planirati smještajni kapaciteti i manji ugostiteljski objekti u funkciji osnovne namjene.

1.3.5. Inundacijski pojasi, vodne površine i površine za akumulacije i retencije

Članak 12.

Inundacijski pojasevi su prostor primjene posebnih propisa, odnosno utvrđuju se i koriste sukladno odredbama Zakona o vodama.

Vodni prostor podijeljen je na vodotoke, kanale, ribnjake, akumulacije i retencije. Podjela vodotoka od I. do IV. reda prikazana je na kartografskom prikazu 2. Infrastrukturni sustavi.

Kategorizacija voda prikazana je na kartografskom prikazu 3. Uvjeti za korištenje i zaštitu prostora. Prema Državnom planu za zaštitu voda za rijeku Dravu, Županijski kanal i retencije određena je II. kategorija, a za ostale vodotoke će se odrediti u Županijskom planu za zaštitu voda.

Namjena vodnog prostora je određena i ne može se mijenjati u prostornim planovima užeg područja.

Ovim planom dozvoljena je promjena namjene dijela kanala Šušulić (Vir) u prometnu površinu, tako da se u planovima užeg područja taj dio ne smatra vodenom površinom.

Za precizno utvrđivanje prostornog položaja, oblika i granica brdskih akumulacija i retencija nužna su dodatna istraživanja i izrada Studije utjecaja na okoliš sa posebnim naglaskom na zaštitu od bujica i poplava te na navodnjavanje.

Mogući načini korištenja voda utvrđeni su Zakonom o vodama. Prostornim planom županije dozvoljava se mogućnost korištenja i u rekreacijske te slične svrhe, ako je to spojivo s osnovnim načinima korištenja. Studija utjecaja na okoliš mora potvrditi da to korištenje neće utjecati na osnovno korištenje.

Za korištenje voda u druge namjene osim utvrđenih Zakonom o vodama, obvezna je izrada UPU-a.

1.3.6. Površine zaštićenih prirodnih vrijednosti

Članak 13.

Zaštićene prirodne vrijednosti su zaštićena područja, zaštićene svojite i zaštićeni minerali i fosili.

Ovim Planom utvrđene su granice postojećih i planiranih zaštićenih prirodnih vrijednosti.

1.3.7. Površine za odlagalište komunalnog otpada

Članak 14.

Površine za odlagalište komunalnog otpada određene su ovim Planom, a namijenjene su za sakupljanje i zbrinjavanje komunalnog otpada i neopasnog tehnološkog otpada.

1.3.8. Površine za groblja

Članak 15.

Površine za groblja izvan građevinskog područja određene su ovim Planom.

1.3.9. Površine za posebne namjene

Članak 16.

Na površinama za posebne namjene mogu se planirati građevine za potrebe obrane.

1.3.10. Površine zatečene izgradnje

Članak 17.

Površine zatečene izgradnje predstavljaju parcele izvan granica građevnog područja naselja na kojima je u trenutku izrade ovog Plana zatečena izgradnja.

1.3.11. Površine za hobi vrtove, vinograde i voćnjake

Članak 18.

Površine za hobi vrtove, vinograde i voćnjake određene su kao zone u kojima je dozvoljena izgradnja prema odredbama iz ovog Plana.

Razmještaj i veličina površina te granice i nazivi zona iz ovog članka detaljno su prikazani u kartografskom prikazu br. 4. Građevinska područja naselja, za svako naselje posebno.

1.4. Površine za infrastrukturne sustave

Članak 19.

Površine za infrastrukturne sustave su površine unutar i izvan granica građevinskog područja, a prema namjeni dijele se na:

- površine za cestovni promet
- površine za željeznički promet
- površine za aerodrome (uzletišta)
- površine za pristane riječnog prometa
- površine za proizvodnju i cijevni transport nafte i plina
- površine za elektroopskrbu
- površine za plinoopskrbu
- površine za telekomunikacije
- površine za vodoopskrbu
- površine za odvodnju

Položaj i veličina površina navedenih u prethodnom stavku ovog članka detaljno su prikazani u kartografskim prikazima ovog Plana.

2. Uvjeti za uređenje prostora

2.1. Građevine od važnosti za Državu i Županiju

Članak 20.

Prostor za smještaj planiranih građevina od važnosti za Državu i Županiju utvrđen je Strategijom prostornog uređenja, Programom prostornog uređenja i Prostornim planom Virovitičko-podravske županije.

Članak 21.

Prostori za smještaj građevina od važnosti za Državu i Županiju koje se nalaze na području općine Pitomača detaljno se određuju stručnim podlogama.

Građevine od važnosti za Državu utvrđene su Strategijom i Programom prostornog uređenja republike Hrvatske, Uredbom Vlade Republike Hrvatske o određivanju građevina od važnosti za Republiku Hrvatsku.

Građevine od važnosti za Županiju utvrđene su člankom 16. Odredbi za provođenje PPŽ, a to su prometne, energetske i vodne građevine, građevine za postupanje s otpadom (neopasni tehnološki otpad), športske, turističke i ugostiteljske građevine za razvoj turizma, te građevine za eksploataciju mineralnih sirovina, kao i građevine za potrebe obrane.

Članak 22.

Uredbom Vlade RH o određivanju građevina od važnosti za RH određene su građevine za koje je u postupku izdavanja lokacijske dozvole potrebno pribaviti suglasnost Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja.

Članak 23.

Uvjeti za uređenje prostora prometnih građevine obrađeni su čl. 152-168. ovih Odredbi.

Uvjeti za uređenje prostora energetske građevine obrađeni su čl. 169-181. ovih Odredbi.

Uvjeti za uređenje prostora vodnih građevina obrađeni su čl. 182-196 ovih Odredbi.

Uvjeti za uređenje prostora proizvodnih građevina obrađeni su čl. 141-144. ovih Odredbi.

Uvjeti za uređenje prostora građevina za postupanje s otpadom obrađeni su čl. 214-238. ovih Odredbi.

Uvjeti za uređenje prostora građevina u zaštićenom području obrađeni su čl. 32 i 77. ovih Odredbi.

Uvjeti za uređenje prostora zdravstvenih, športskih, turističkih i ugostiteljskih građevina za razvoj turizma obrađeni su čl. 88-105. ovih Odredbi.

Uvjeti za uređenje prostora građevina za eksploataciju mineralnih sirovina obrađeni su čl. 107-112. ovih Odredbi.

2.2. Građevinska područja naselja

Članak 24.

Granice građevinskog područja naselja određene su ovim Planom i prikazane u kartografskom prikazu br. 4. Građevinska područja naselja.

Članak 25.

Izgrađenim dijelom građevinskog područja smatraju se sve izgrađene i uređene građevne čestice i druge površine privedene različitoj namjeni kao i neizgrađene i neuređene čestice zemljišta površine do 5.000 m² koje s izgrađenim dijelom građevinskog područja čine prostornu cjelinu.

Članak 26.

Izgrađeni dio utvrđuje se na način da se iz ukupnog građevinskog područja izuzme:

- svaka neizgrađena površina veća od 5000 m²
- svaka dijelom izgrađena površina veća od 5000 m², ako je koeficijent izgrađenosti manji od 3% planiranog
- svaka neizgrađena površina veća od 5000 m², ako se građevine izgrađene na njoj ne koriste više od 10 godina ili su im konstruktivni dijelovi toliko oštećeni da ih je nerentabilno sanirati

Članak 27.

Neizgrađenim dijelom građevinskog područja smatraju se jedna ili više neposredno povezanih neizgrađenih i neuređenih čestica zemljišta ukupne površine veće od 5000 m².

Članak 28.

Građevinskom parcelom smatra se, kod vrlo dubokih parcela, zemljište dubine 50 – 100 m od regulacijske linije ovisno o tipologiji naselja (max. 50 m kod brdskih naselja do max. 100 m kod ravničarskih naselja). U slučajevima kad je postojeća izgradnja na većoj dubini, građevinskom parcelom smatra se zemljište do dubine 10 m iza zadnje izgrađene zgrade

2.2.1. Građevinske čestice

Članak 29.

Građevinska čestica mora imati neposredan pristup na javnu prometnu površinu, minimalnu širinu određenu čl. 30 ovih Odredbi mjereno u punoj širini na regulacionoj liniji te slobodan kolni pristup do stražnjeg dijela građevinske čestice.

Iznimno, u slučaju kada građevinska čestica nema neposredan pristup na javnu prometnu površinu, mogu se primijeniti odredbe Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima.

U slučaju kada se građevinska čestica nalazi uz spoj ulica različitog značaja, prilaz s te čestice na javnu prometnu površinu obvezno se ostvaruje preko ulice nižeg značaja.

Članak 30.

Veličina i oblik građevinske čestice moraju biti takvi da omogućuju njeno korištenje i gradnju u skladu sa odredbama za provođenje Plana. Minimalne veličine građevinskih čestica za izgradnju stambenih ili stambeno-poslovnih građevina određuju se za:

**IZMJENE I DOPUNE
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PITOMAČA**

Način gradnje građevina	minimalna širina čestice	minimalna dubina čestice	minimalna površina čestice	ukupna izgrađenost građevinske čestice	
	(m)	(m)	(m ²)	min.	max.
a) samostojeće građevine					
- prizemna građevina	14	25	350	10%	50%
- jednokatna građevina	16	25	400	10%	50%
- dvokatna građevina	18	25	450	10%	50%
b) dvojne građevine					
- prizemna građevina	13	25	325	15%	50%
- jednokatna građevina	15	25	375	15%	50%
- dvokatna građevina	17	25	425	15%	50%
c) poluugrađene građevine					
- prizemna građevina	13	25	325	15%	50%
- jednokatna građevina	15	25	375	15%	50%
- dvokatna građevina	17	25	425	15%	50%
d) građevine u nizu					
- prizemna građevina	8	25	200	20%	60%
- jednokatna građevina	6	25	150	20%	60%
- dvokatna građevina	5	25	125	20%	60%
e) gospodarska namjena					
- prizemna građevina					80%
- jednokatna građevina					80%
- dvokatna građevina					80%

Građevinama koje se grade na samostojeći način smatraju se građevine koje se niti jednom svojom stranom ne prislanja na granice susjednih građevinskih čestica.

Građevinama koje se grade na dvojni način (dvojne građevine) smatraju se građevine koje se jednom svojom stranom prislanjaju na granicu susjedne građevinske čestice uz susjednu građevinu.

Građevinama koje se grade na poluugrađeni način smatraju se građevine koje se jednom svojom stranom prislanjaju na granicu susjedne građevinske čestice.

Građevinama koje se grade u nizu smatraju se građevine koje se dvjema svojim stranama prislanjaju na granice susjednih građevinskih čestica i uz susjedne građevine, uz obvezu osiguranja kolnog prilaza na stražnji dio građevinske čestice.

Članak 31.

Dubina građevinske čestice namijenjena gradnji stambene i poslovne građevine na jednoj građevinskoj čestici te stambenih građevina poljoprivrednih proizvođača uz koje će se graditi i gospodarske građevine za potrebe poljoprivredne proizvodnje mora biti najmanje 40,0 m.

U postotak izgrađenosti građevinske čestice ne uračunavaju se istaci krovšta i balkona, niti elementi uređenja okoliša (terase, stepeništa i slično) do visine 0,6 m iznad razine uređenog terena.

Površina pomoćne građevine uračunava se u površinu izgrađenosti parcele.

Iznimno, kod zamjene postojeće građevine novom, odnosno u slučaju interpolacije u izgrađenim dijelovima naselja, nova se građevina može graditi na postojećoj građevinskoj čestici

IZMJENE I DOPUNE
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PITOMAČA

manje veličine (površine, širine i dubine) od propisane čl. 30 ovih Odredbi, pod uvjetom da je veličina te građevine i njena lokacija u skladu sa ostalim odredbama.

U centralnom području naselja Pitomača, koje je označeno na kartografskom prikazu br. 4.1. Granice građevinskog područja naselja Pitomača kao zona posebnog režima korištenja, dozvoljava se maksimalna izgrađenost građevinske čestice 80% i to za sve načine gradnje.

Izuzetno, za postojeće višestambene građevine, ukupna izgrađenost građevinske čestice može biti istovjetna s površinom građevinske čestice.

Članak 32.

Granice obuhvata građevina za povremeno stanovanje ucrtane su na kartografskom prikazu br. 4.5. Granice građevinskog područja naselja Križnica kao zone vikend naselja.

Veličina građevinskih čestica i izgrađenost građevinskih čestica za gradnju građevina povremenog stanovanja («vikendice») određuje se na isti način kao i za ostale stambene građevine, s time da građevine povremenog stanovanja moraju biti opremljene sanitarnim čvorom, a dozvoljena je i gradnja pomoćnih prostorija (spremište, drvarnica i dr.).

Minimalna veličina građevinske čestice za gradnju u zoni vikend naselja iznosi 15x20 m, a maksimalna izgrađenost je 30%.

Uvjeti gradnje, oblikovanje i upotreba materijala za građenje odredit će se u planovima užeg područja.

Iznimno, kod zamjene postojeće građevine novom, odnosno u slučaju interpolacije u izgrađenim dijelovima naselja, nova se građevina može graditi na postojećoj građevinskoj čestici manje veličine (površine, širine i dubine) od propisane stavkom 3. ovog članka, pod uvjetom da je veličina te građevine i njena lokacija u skladu sa ostalim odredbama.

Članak 32a.

Granice obuhvata izdvojenih građevinskih područja ugostiteljsko-turističke namjene ucrtane su na kartografskim prikazima ovog Plana kao ugostiteljsko-turističke zone.

Pristup na građevinsku česticu određen je čl. 29. ovih Odredbi.

Veličina, oblik i izgrađenost građevinskih čestica za gradnju građevina ugostiteljsko-turističke namjene unutar izdvojenog građevinskog područja moraju biti takvi da omogućuju njeno korištenje i gradnju u skladu sa odredbama za provođenje Plana. Minimalne veličine građevinskih čestica za izgradnju određuju se za:

Način gradnje građevina	minimalna širina čestice	minimalna dubina čestice	minimalna površina čestice	ukupna izgrađenost građevinske čestice
	(m)	(m)	(m ²)	max.
samostojeće građevine				
- prizemna građevina	14	25	350	50%
- jednokatna građevina	16	25	400	50%

Granice obuhvata izdvojenih građevinskih područja sportsko-rekreacijske namjene ucrtane su na kartografskim prikazima ovog Plana kao sportsko-rekreacijske zone.

Izgradnja u sportsko-rekreacijskim zonama dozvoljena je prema odredbama iz poglavlja 2.3.3. Građevine u funkciji športa i rekreacije

Članak 33.

Površina građevinske čestice višestambenih građevina i drugih građevina javne i poslovne namjene, utvrđuje se shodno potrebama tih građevina i u pravilu obuhvaća zemljište ispod građevine i zemljište potrebno za redovitu upotrebu građevine.

Površina građevinske čestice iz prethodnog stavka određuje se posebno za svaku pojedinačnu građevinu, a temeljem prijedloga iz idejnog rješenja za izdavanje lokacijske dozvole, pri čemu izgrađenost tako formirane građevinske čestice ne smije biti veća od 70%.

Iznimno, izgrađenost kod ovih građevina može biti i veća ukoliko se građevine koje prelaze taj postotak grade u nivou tla (igrališta i drugi sportski tereni na otvorenom i sl.).

Članak 34.

U postupku mogućeg objedinjavanja građevinskih čestica objedinjava se i površina za gradnju građevine, tako da se zadržavaju samo propisane udaljenosti prema susjednim građevinskim česticama.

Dužina pojedinog pročelja na tako objedinjenoj građevinskoj čestici ne smije biti veća od 50,0 m.

Članak 35.

Izgrađenost građevinske čestice na kojoj će se graditi škola, dječji vrtić i jaslice može biti najviše 30%.

Izgrađenost građevinske čestice na kojoj će se građevine za vjerski sadržaj može biti najviše 40%.

Iznimno, izgrađenost kod ovih građevina može biti i veća ukoliko se građevine koje prelaze taj postotak grade u nivou tla (igrališta i drugi sportski tereni na otvorenom i sl.)

2.2.2. Građevine

Članak 36.

U građevinskim područjima naselja (pretežito stambenim) predviđena je gradnja novih građevina te obnova, rekonstrukcija i dogradnja postojećih građevina. U građevinskim područjima naselja sadržani su:

- prostori za stanovanje
- prostori za rad
- prostori za infrastrukturne i komunalne građevine i uređaje
- prostori za javne i prateće sadržaje
- prostori za trgovačke i uslužne sadržaje
- prostori za turističke i ugostiteljske sadržaje
- prostori za vjerske sadržaje
- prostori za groblja
- prostori manjih zelenih površina
- prostori dječjih igrališta
- prostori športsko-rekreacijskih sadržaja

U zonama vikend naselja predviđena je gradnja novih građevina te obnova, rekonstrukcija i dogradnja postojećih građevina, a namijenjene su za povremeno stanovanje.

U izdvojenim građevinskim područjima utvrđenim ovim planom dozvoljena je izgradnja građevina sukladno namjeni te zone.

Zgradom se smatra zatvorena i/ili natkrivena građevina namijenjena boravku ljudi, odnosno smještaju životinja, biljaka i stvari. Zgradom se ne smatra pojedinačna građevina unutar sustava infrastrukturne građevine (trafostanice, pothodnici, mostovi i sl. građevine).

Radi omogućavanja spašavanja osoba iz građevina i gašenja požara na građevini i otvorenom prostoru, građevine moraju imati vatrogasni prilaz određen prema posebnom propisu.

Članak 37.

Na jednoj građevinskoj čestici u zoni pretežito stambene gradnje mogu se graditi stambene, poslovne, stambeno-poslovne, gospodarske i pomoćne građevine koje čine stambenu i gospodarsku cjelinu.

Za obavljanje poslovne ili gospodarske djelatnosti mogu se koristiti i prostorije ili građevine koje ranije nisu bile namijenjene za tu djelatnost u cijelom ili dijelu stambenog, pomoćnog, gospodarskog ili stambenog prostora, na način da se obavljanje tih djelatnosti odvija u skladu s propisima.

Stambene, poslovne i stambeno-poslovne građevine se u pravilu postavljaju prema ulici, a pomoćne, gospodarske i dvorišne poslovne građevine po dubini građevinske čestice iza tih građevina.

Iznimno se može dozvoliti i drugačiji smještaj građevina na čestici, ukoliko konfiguracija terena i oblik čestice ne dozvoljavaju način gradnje određen u prethodnom stavku ovog članka.

Članak 38.

Broj etaža za pojedine građevine određen je oznakama $Po/S+P+K(1)+Pk(T)$ gdje je:

Po = podrum

S = suteran

Po/S = podrum i/ili suteran

P = prizemlje

K(1) = kat (broj etaža iznad prizemlja)

Pk = potkrovlje

T = tavan

Članak 39.

Stambene građevine niske stambene izgradnje tipa slobodnostojećih, dvojnih, poluugrađenih i građevina u nizu mogu se graditi kao $Po/S+P+K1+Pk$.

Stambene građevine niske stambene izgradnje naselja Križnica koje se nalazi u Zaštićenom krajobrazu Križnica mogu se graditi kao $Po/S+P+Pk$.

Članak 40.

Višestambene građevine, stambeno-poslovne i poslovne građevine mogu se graditi kao $Po/S+P+K2+Pk$. Podrum može sadržavati više etaža.

Građevine ugostiteljsko-turističke namjene unutar izdvojenog građevinskog područja mogu se graditi kao $Po/S+P+K1+Pk$.

Članak 41.

Poslovnim građevinama, smatraju se:

za tihe i čiste djelatnosti: različite kancelarije, uredi, biroi i druge slične djelatnosti, ordinacije i ostale djelatnosti iz područja zdravstva, trgovački i ugostiteljski sadržaji bez glazbe na otvorenom, krojačke, frizerske, autoelektričarske, postolarske, fotografske i slične uslužne radnje i slično

za bučne i potencijalno opasne djelatnosti: autolimarske, automehaničarske, proizvodne radionice, limarije, lakirnice, bravarije, kovačnice, klaonice, stolarije, pilane, klesarske radionice, disco-klubovi i slično

Članak 42.

Tihe i čiste djelatnosti mogu se obavljati i u sklopu stambene građevine niske stambene izgradnje, ukoliko za to postoje tehnički uvjeti.

Bučne i potencijalno opasne djelatnosti se lociraju na propisanoj udaljenosti od stambenih zgrada, i to najmanje 30,0 m od susjednih stambenih zgrada, odnosno najmanje 15,0 m od stana vlasnika, a izuzetno i manjoj udaljenosti, ukoliko se to dokaže posebnim elaboratom.

Djelatnosti iz stavka 1. ovog članka mogu se u pravilu, prema prirodi posla, obavljati i u stambenim građevinama u kojima je predviđen prostor za tu djelatnost.

Kod gradnje manjih poslovnih građevina odgovarajući prostor za parkiranje treba predvidjeti u sklopu građevne čestice.

Djelatnosti koje mogu izazvati prekoračenje dozvoljenih razina buke u naselju lociraju se na propisanoj udaljenosti od stambenih zgrada. Pod bučnim djelatnostima smatraju se sve one djelatnosti u kojima tijekom rada buka premašuje vrijednost od 65 dB danju, odnosno 55 dB noću.

Za gradnju građevina u kojima se predviđa obavljanje djelatnosti što zagađuju okoliš odredit će se posebne mjere zaštite okoliša.

Postojeće manje poslovne građevine, koje se nalaze na posebnoj čestici, mogu se zamjenjivati i rekonstruirati ako su u skladu sa ovim Odredbama. Kod zamjene postojećih manjih poslovnih građevina primjenjuju se odredbe za gradnju novih manjih poslovnih građevina.

Članak 43.

Pomoćne i gospodarske građevine mogu se graditi kao Po/S+P+T. Pomoćnim i gospodarskim građevinama smatraju se:

pomoćne građevine:

garaže, nadstrešnice, drvarnice, spremišta i slično

gospodarske građevine:

bez izvora zagađenja: šupe, kolnice, sjenici, ljetne kuhinje, spremišta poljoprivrednih strojeva i proizvoda, sušare, silosi i slično

s potencijalnim izvorima zagađenja: farme, tovilišta, staje i slično

Djelatnosti koje mogu izazvati prekoračenje dozvoljenih razina buke u naselju lociraju se na propisanoj udaljenosti od stambenih zgrada. Pod bučnim djelatnostima smatraju se sve one djelatnosti u kojima tijekom rada buka premašuje vrijednost od 65 dB danju, odnosno 55 dB noću.

Za gradnju građevina u kojima se predviđa obavljanje djelatnosti što zagađuju okoliš odredit će se posebne mjere zaštite okoliša.

Postojeće pomoćne i gospodarske građevine, koje se nalaze na posebnoj čestici, mogu se zamjenjivati i rekonstruirati ako su u skladu sa ovim Odredbama. Kod zamjene postojećih pomoćnih i gospodarskih građevina primjenjuju se odredbe za gradnju novih pomoćnih i gospodarskih građevina.

Članak 44.

U sklopu građevinskih područja naselja mogu se graditi gospodarske građevine s izvorima zagađenja za uobičajeni uzgoj i tov životinja. Za područje općine Pitomača određeno je

**IZMJENE I DOPUNE
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PITOMAČA**

da se unutar građevinskih područja naselja, na jednoj građevinskoj čestici, sveukupno može uzgajati 15 uvjetnih grla u različitim kombinacijama pojedinih vrsta, pri čemu se broj uvjetnih grla po vrstama određuje prema koeficijentima iz stavka 4. ovog članka.

Izuzetno, na dijelovima građevinskog područja ako to nije u suprotnosti s drugim odredbama PPUO ili drugim propisima, može se dozvoliti samo jedna od vrsta uzgoja određenih u stavku 1. ovog članka, pod uvjetom da građevinska čestica na kojoj se podiže takva građevina svojom veličinom i oblikom zadovoljava minimalne udaljenosti građevine od susjedne međe i susjedne stambene građevine.

S obzirom da sveukupni broj navedenih životinja u stavku 1. ovog članka ima ekvivalent od 15 uvjetnih grla, građevina iz prethodnog stavka, pri uzgoju ili tovu samo jedne od navedenih vrsta, može biti građena ili preuređena za najviše:

Koeficijent (za 1 grlo)	Naziv	Dozvoljeni broj komada (u slučaju uzgoja samo jedne vrste)
1,00	krave ili steone junice	15
1,50	bikovi	10
0,50	junad 6-12 mjeseci	30
0,70	junad 1-2 godine	21
0,25	telad	60
0,30	krmače, prasad	50
0,25	tovne svinje do 6 mjeseci	60
0,13	mlade svinje 2-6 mjeseci	115
0,02	prasad do 2 mjeseca	750
1,20	teški konji	12
1,00	srednje teški konji	15
0,80	laki konji	18
0,75	ždrebad	20
0,10	ovce i ovnovi	150
0,05	janjad	300
0,01	perad*	1500

Koeficijent (za 1 grlo)	Naziv	*Napomena
0,004	za piliće do 2 kg	koeficijent 0,01 može se koristiti za izračun svih vrsta peradi ili se podjela može vršiti prema ovoj tablici
0,006	za piliće preko 2 kg	
0,01	za perad (pure, labudovi, nojevi) do 10 kg	
0,02	za perad preko 10 kg	

Uvjetnim se grlom, podrazumijeva grlo težine 500 kg i koeficijentom 1,0 te se temeljem toga sve vrste stoke ili peradi svode na uvjetna grla primjenom gore navedenih koeficijenata.

Članak 45.

Gospodarske građevine mogu se graditi kao Po/S+P+T s tim da se tavan može koristiti samo za spremanje ljetine i sličnih proizvoda.

Članak 46.

Gnojište se mora graditi najmanje visine 1,0 m, na vodonepropusnoj podlozi, u pravilu iza staja ili svinjaca, a dno i stjenke gnojišta do visine 0,5 m iznad terena moraju biti izvedeni od nepropusnog materijala. Sva tekućina iz staje, svinjca i gnojišta mora se odvesti u jame ili silose za osoku i ne smije se razlijevati po okolnom terenu. Jame i silosi za osoku moraju imati siguran i nepropustan pokrov te otvore za čišćenje i zračenje.

Pod u staji ili svinjcu treba biti nepropustan za tekućinu, sa izvedenim rigolima za odvodnju osoke u osočnu jamu.

Članak 47.

Infrastrukturne i komunalne građevine i uređaji mogu se graditi prema uvjetima iz Poglavlja 2.3.1. i Poglavlja 5. ovih Odredbi.

Članak 48.

Građevine namijenjene za trgovačke i uslužne sadržaje mogu se graditi prema uvjetima iz čl. 40-42 ovih odredbi.

Članak 49.

Građevine namijenjene za turističke i ugostiteljske sadržaje mogu se graditi prema uvjetima iz čl. 40-42 ovih Odredbi

Članak 50.

U zonama pretežito stambene gradnje dozvoljena je gradnja građevina javne namjene i pratećih građevina, pod uvjetom:

- da se građevinska čestica na kojoj će se građevina graditi nalazi uz već izgrađenu javno-prometnu površinu najmanje širine 5,5 m, ili je za javno-prometnu površinu prethodno utvrđena lokacijska dozvola
- da se na građevinskoj čestici ili uz javno-prometnu površinu može osigurati prostor za parkiranje vozila
- da je predviđena udaljenost građevine škola, dječjih vrtića i jaslica od stambenih, manjih poslovnih i drugih građevina najmanje 10,0 m, a od gospodarskih građevina što zagađuju okoliš najmanje 50,0 m

Građevine javne namjene i prateće građevine, mogu se graditi do visine od najviše četiri nadzemne etaže Po/S + P + K2+Pk.

Članak 51.

Građevine za vjerski sadržaj mogu se graditi pod uvjetima iz čl. 50. ovih Odredbi.

Članak 52.

Grobovi, grobnice i druge građevine na groblju mogu se graditi isključivo na za to određenim postojećim lokacijama, u skladu s propisima o gradnji, estetskim, sanitarnim i drugim tehničkim uvjetima.

Članak 53.

U sklopu zone pretežito stambene gradnje predviđeno je uređenje parkovnih i zaštitnih zelenih površina u svrhu uređenja i zaštite okoliša. U sklopu ovih površina omogućeno je uređenje i gradnja:

- kolnih i pješačkih putova
- biciklističkih staza
- športsko-rekreacijskih površina i igrališta
- manjih građevina prateće namjene (spremište rekvizita i opreme i slično)

Površina građevina prateće namjene (spremište rekvizita i opreme i slično) ne smije prelaziti 10% zelene površine, a svojim oblikovanjem, a naročito visinom, trebaju biti u skladu s uređenjem prostora u kome se grade.

Iznimno od prethodnog stavka ovog članka u zoni pejzažnog i zaštitnog zelenila mogu se zadržati i rekonstruirati zaštićene stare stambene i gospodarske građevine u svojoj izvornoj funkciji i veličini, i to na način i u mjeri koji osigurava neophodne uvjete života i rada, odnosno osigurava vraćanje građevine njenom originalnom izgledu.

2.2.3. Smještaj građevine na građevinskoj čestici

2.2.3.1. Udaljenost građevina od regulacionog pravca

Članak 54.

Udaljenost građevine od državne, županijske ili lokalne ceste ne može biti manja od udaljenosti određenih u Zakonu o cestama te ostalim važećim propisima o cestama.

Udaljenost građevina od ruba građevini bliže prometnica ne smije biti manja od:

- za stambene građevine	3,0 m
- za višestambene, stambeno-poslovne i poslovne građevine	3,0 m
- za garaže u sklopu stambene građevine	3,0 m
- za gospodarske građevine ugostiteljsko-turističke namjene	3,0 m
- za pomoćne građevine na građevinskoj čestici	10,0 m
- za gospodarske građevine sa potencijalnim izvorima zagađenja za naselja sa manje od 1000 stanovnika	20,0 m
- za gospodarske građevine sa potencijalnim izvorima zagađenja za naselja s više od 1001 stanovnika	30,0 m
- za pčelinjake	30,0 m

Iznimno od stavka 2. ovog članka udaljenost građevine može biti i manja, kada je to neophodno radi lokalnih uvjeta, osim pčelinjaka.

Kod interpolacije ili zamjenske gradnje građevina u već izgrađenim dijelovima naselja, a gdje za to postoje uvjeti (postava susjednih građevina na regulacijskom pravcu, ili kada radi već izgrađenih gospodarskih građevina nije moguća gradnja u propisanoj dubini građevinske čestice, te dovoljne širine prostora za prolaz komunalnih instalacija i slično), gradnja građevina je na regulacionom pravcu.

Za građevine povremenog stanovanja u zonama vikend naselja obavezna je izgradnja na regulacionom pravcu.

Maksimalna dozvoljena udaljenost za stambene, višestambene, stambeno-poslovne i poslovne građevine, te za garaže u sklopu stambene građevine, ovisi o lokalnim uvjetima i određuje se prema postojećem građevinskom pravcu, odnosno prema udaljenosti većine postojećih građevina u okruženju.

Članak 55.

Ako građevinska čestica graniči sa vodotokom, udaljenost regulacionog pravca građevinske čestice od granice vodnog dobra odrediti će se prema vodopravnim uvjetima.

Građevinska čestica ne može se osnivati na način koji bi onemogućavao uređenje korita i oblikovanje inundacije potrebne za maksimalni protok vode ili pristup vodotoku.

Članak 56.

Idejnim rješenjem za izdavanje potrebne dokumentacije za gradnju građevina javne, proizvodno-servisne, športsko-rekreativne ili vjerske namjene potrebno je utvrditi način osiguranja parkirališnih mjesta za osobna ili teretna vozila.

Dimenzioniranje broja parkirališno-garažnih mjesta za građevine iz prethodnog stavka odrediti će se na temelju slijedeće tablice:

	Namjena građevine	Broj mjesta na:	Potreban broj mjesta
1.	Višestambene građevine	1 stan	1,00 PGM
2.	Industrija i skladišta	1 zaposlenu osobu	0,45 PGM
3.	Uredski prostori	1000 m ² korisnog prostora	20,00 PGM
4.	Trgovina	1000 m ² korisnog prostora	40,00 PGM
5.	Banka, Pošta, usluge	1000 m ² korisnog prostora	40,00 PGM
6.	Ugostiteljstvo	1000 m ² korisnog prostora	10,00 PGM
7.	Višenamjenske dvorane	1 gledatelj	0,15 PGM
8.	Športske građevine	1 gledatelj	0,20 PGM

PGM = Parkirališno-garažno mjesto

Smještaj potrebnog broja parkirališnih mjesta je potrebno predvidjeti na parceli ili u sklopu zelenog pojasa ispred građevinske čestice.

2.2.3.2. Udaljenost građevina od ruba građevinske čestice

Članak 57.

Građevine građene na samostojeći način mogu se graditi tako da su najmanje 3,0 m udaljene od međe susjedne građevne čestice. Iznimno, u već izgrađenim dijelovima naselja ove građevine mogu biti udaljene i manje od 3,0 m od međe susjedne građevne čestice, ali ne manje od 0,5 m. mjereno od najisturenijeg dijela građevine.

Na dijelu građevine koja je izgrađena na udaljenosti manjoj od 3,0 m od susjedne međe, ne mogu se projektirati niti izvoditi otvori.

Otvorima se ne smatraju fiksna ostakljenja neprozirnim staklom maksimalne veličine 120x60 cm (parapet najmanje visine 2,0 m), dijelovi zida od staklene opeke, ventilacioni otvori maksimalnog promjera 20 cm, odnosno stranica 15x15 cm, a kroz koje se ventilacija odvija prirodnim putem i kroz koji nije moguće ostvariti vizualni kontakt.

Članak 58.

Građevine koje se grade kao dvojne građevine, jednom svojom stranom se prislanjaju na granicu susjedne građevinske čestice, odnosno uz susjednu građevinu. Drugi dio građevine mora biti od granice susjedne građevinske čestice najmanje 3,0 m.

Zid između dvije građevine mora se izvesti kao požarni, vatrootpornosti od najmanje 90 minuta, koji u slučaju da građevina ima krovnu konstrukciju (ne odnosi se na krov vatrootpornosti 90 minuta) nadvisuje krov građevine najmanje 0,5 m ili završava dvostranom konzolom iste vatrootpornosti dužine najmanje 1 m ispod pokrova krovišta koje mora biti od negorivog materijala najmanje na dužinu konzole.

Članak 59.

Građevine koje se grade kao poluugrađene građevine, jednom svojom stranom se prislanjaju na granicu susjedne građevinske čestice. Drugi dio građevine mora biti od granice susjedne građevinske čestice najmanje 3,0 m.

Zid prema susjednoj građevinskoj čestici mora se izvesti kao požarni, vatrootpornosti od najmanje 90 minuta uz uvjet da nagib krova nije prema susjednoj građevinskoj čestici.

Članak 60.

Građevine koje se grade u nizu dvjema svojim stranama se prislanjaju na granice susjednih građevinskih čestica, odnosno uz susjedne građevine.

Zid prema susjednoj građevinskoj čestici mora se izvesti kao požarni, vatrootpornosti od najmanje 90 minuta uz uvjet da nagib krova nije prema susjednoj građevinskoj čestici.

Krajnje građevine u nizu, ovisno o njihovoj visini, tretiraju se kao građevine koje se grade kao dvojne te za njih vrijede odredbe o udaljenostima koje se odnose i na dvojne građevine

Članak 61.

Uz stambene građevine, na građevinskoj čestici se mogu graditi pomoćne građevine (garaže, spremište ogrjeva i drugo) koje služe redovnoj upotrebi stambene građevine i poslovne građevine, te gospodarske građevine visine najviše $Po/S + P + P_k$ i to na način da su:

- prislonjene uz stambene građevine na istoj građevinskoj parceli na poluugrađeni način
- odvojene od stambene građevine na istoj građevinskoj parceli
- građene na međi, uz uvjet da je zid prema susjednoj čestici izveden od vatrootpornog materijala (ako je kosi krov, nagib krova obvezno izvesti prema pripadajućoj čestici te pribaviti suglasnost susjeda)

Najmanja udaljenost građevina iz stavka 1. ovog članka od susjednih građevinskih čestica mora biti:

- za samostojeći način gradnje: 1,0 m mjereno od najisturenijeg dijela građevine
- za dvojni način gradnje (dvojne građevine) trebaju biti smješteni s jedne strane uz susjednu građevinu, odijeljeni zidom od vatrootpornog materijala, uz uvjet da nagib krova nije prema susjednoj građevinskoj čestici
- za poluugrađeni način gradnje trebaju biti smješteni s jedne strane uz susjednu parcelu, odijeljeni zidom od vatrootpornog materijala, uz uvjet da nagib krova nije prema susjednoj građevinskoj čestici

- ako se grade u nizu, moraju s dvije strane biti prislonjeni na susjedne građevine, odijeljeni zidom od vatrootpornog materijala, uz uvjet da nagib krova nije prema susjednoj građevinskoj čestici

Ako poslovne dvorišne građevine imaju otvore prema susjednoj građevinskoj čestici, moraju od nje biti udaljeni najmanje 3,0 m.

Ako je krov građevine nagnut prema susjednoj građevinskoj čestici i ako je streha od međe susjedne građevinske čestice udaljena manje od 3,0 m, krov mora imati snjegobran i oluke.

Članak 62.

Najmanja udaljenost gospodarskih građevina u kojima se sprema sijeno i slama od susjedne građevinske čestice iznosi:

- 5,0 m, ako su građevine građene od drveta
- 1,0 m, ako su građevine građene od opeke ili betona

Članak 63.

Udaljenost gnojišta mora iznositi najmanje 1,0 m od susjedne međe.

Izuzetno, udaljenost gnojišta od susjedne međe može biti i manja, ali ne manja od 0,5 m, pod uvjetom da na toj dubini susjedne građevinske čestice već postoji gnojište, odnosno građevina s izvorima zagađenja.

Članak 64.

Udaljenost vodonepropusne sabirne jame, bez mogućnosti ispuštanja sadržaja u okolni prostor, od susjedne međe ne može biti manja od 3,0 m.

Članak 65.

Udaljenost pčelinjaka od susjedne međe ne može biti manja od 5,0 m, ako su letišta okrenuta prema međi, a 3,0 m ako su okrenuta u suprotnom pravcu.

Članak 66.

Udaljenost građevina u kojima se odvija sušenje putem visoke temperature (sušenje mesa, sušenje duhana i drugih poljoprivrednih proizvoda) od susjedne međe ne može biti manja od 3,0 m.

2.2.3.3. Međusobna udaljenost građevina

Članak 67.

Međusobni razmak građevina osnovne namjene određuje se (uključujući potkrovlje):

a) kod gradnje na samostojeći način za:

- prizemne građevine (P): - 6,0 m
- jednokatne građevine (P+K1):- 8,0 m
- dvokatne građevine (P+K2): - 10,0 m

pri čemu širina građevine ne može biti manja od 8,0 m, a udaljenost od jedne međe min. 3,0 m.

b) kod gradnje na dvojni način za:

- prizemne građevine (P): - 6,0 m
- jednokatne građevine (P+K1): - 8,0 m
- dvokatne građevine (P+K2): - 10,0 m

pri čemu minimalna širina građevinske čestice treba zadovoljiti uvjet da je građevina na jednoj strani postavljena na među, a širina dvojnih građevina do ulice ne može biti manja od 7,0 m, dok je udaljenost građevine od jedne međe minimalno 3,0 m.

c) kod gradnje na poluugrađeni način za:

- prizemne građevine (P): - 6,0 m
- jednokatne građevine (P+K1): - 8,0 m
- dvokatne građevine (P+K2): - 10,0 m

pri čemu minimalna širina građevinske čestice treba zadovoljiti uvjet da je građevina na jednoj strani postavljena na među, a širina građevina do ulice ne može biti manja od 7,0 m, dok je udaljenost građevine od jedne međe minimalno 3,0 m.

d) kod gradnje u nizu:

pri čemu je širina građevinske čestice jednaka širini građevine, a minimalno 5,0 m.

Članak 68.

Međusobni razmak građevina može biti i manji od propisanoga prethodnim člankom, ukoliko se radi o već izgrađenim građevinskim česticama, pod uvjetom da je tehničkom dokumentacijom dokazano:

- da konstrukcija građevine ima povećani stupanj otpornosti na rušenje od elementarnih nepogoda
- da u slučaju potresa ili ratnih razaranja rušenje građevine neće ugroziti živote ljudi, niti izazvati oštećenje na susjednim građevinama

ne manji od 4 m, u svrhu sprečavanja širenja požara na susjedne građevine, ili manje ako se dokaže uzimajući u obzir požarno opterećenje, brzinu širenja požara, požarne karakteristike materijala građevina, veličinu otvora na vanjskim zidovima građevina i drugo da se požar neće prenijeti na susjedne građevine ili se mora izvesti požarni zid vatrootpornosti od najmanje 90 minuta, koji u slučaju da građevina ima krovnu konstrukciju (ne odnosi se na krov vatrootpornosti 90 minuta) nadvisuje krov građevine najmanje 0,5 m ili završava dvostranom konzolom iste vatrootpornosti dužine najmanje 1 m ispod pokrova krovišta koje mora biti od negorivog materijala najmanje na dužinu konzole..

Članak 69.

Udaljenost gospodarskih građevina s potencijalnim izvorom zagađenja od stambenih i poslovnih građevina ne može biti manja od 12,0 m, a u postojećim dvorištima gdje se to ne može postići dozvoljava se minimalna udaljenost od 8,0 m.

Udaljenost gnojišta, gnojišnih i sabirnih jama te silosa za osoku od stambenih, stambeno-poslovnih i manjih poslovnih građevina ne može biti manja od 15,0 m, a od građevina za snabdijevanje vodom (bunari, izvori, cisterne i slično) ne manja od 20,0 m u smjeru nizvodno od toka podzemnih voda. Udaljenost od ulične ograde ne može biti manja od 13,0 m.

Članak 70.

Udaljenost pomoćne građevine od stambene zgrade na istoj građevinskoj čestici ne može biti manja od 4,0 m, kada se gradi kao posebna dvorišna građevina.

Članak 71.

Pčelinjaci ne mogu biti udaljeni od stambenih, poslovnih i gospodarskih građevina u kojima boravi stoka manje od 10,0 m.

2.2.3.4. Visina i oblikovanje građevina

Članak 72.

Stambene, višestambene i stambeno-poslovne građevine mogu se graditi kao prizemnice, jednokatnice i dvokatnice s mogućnošću gradnje podruma i/ili suterena i potkrovlja.

Najveće dozvoljene visine građevine, mjereno od konačno zaravnatog i uređenog terena uz pročelje građevine na njegovom najnižem dijelu do gornjeg ruba stropne konstrukcije zadnjeg kata, odnosno vrha nadozida potkrovlja su:

- za prizemne građevine – 5,80 m
- za jednokatne građevine – 8,80 m
- za dvokatne građevine – 11,80 m.

Ukupna visina građevine mjereno od konačno zaravnatog i uređenog terena uz pročelje građevine na njegovom najnižem dijelu do najviše točke krova (sljemena) određena je nagibom krovišta ovisno o najvećoj dozvoljenoj visini građevine iz prethodnog stavka ovog članka.

Iznimno od stavka 1. ovog članka, moguća je gradnja građevina viših od propisanih (npr. crkveni tornjevi, silosi, vodotornjevi, vatrogasni tornjevi ili slično), ali samo kada je to nužno zbog djelatnosti koja se u njima obavlja i to isključujući prostor zaštićenih povijesnih jezgri naselja, kao i kontaktna područja spomenika kulturne i prirodne baštine.

Članak 73.

Potkrovljem se smatra dio građevine čiji se prostor nalazi iznad zadnjeg kata i neposredno ispod kosog ili zaobljenog krova.

Visina nadozida je najviše 120 cm mjereno u ravnini pročelja građevine odnosno nagibom od 45° mjereno u visini nadozida ukoliko je nadozid uvučen u odnosu na ravninu pročelja.

Izvan navedenih gabarita mogu se izvoditi pojedini elementi, kao dimnjaci, požarni zidovi i slično.

Prozori potkrovlja, u pravilu treba izvesti u kosini krova ili na zabatnom zidu., izuzetno kao krovne kućice s tim da u tom slučaju dužina vijenca mora biti minimalno trećina ukupne dužine pročelja, a razmak između krovnihi kućica veći ili jednak dužini krovne kućice.

Potkrovlje ili mansarda uređeni za stanovanje i poslovnu namjenu kojima je visina nadozida veća od 120 cm smatraju se katom.

Članak 74.

Postojeća potkrovlja mogu se prenamijeniti u stambenu ili drugu namjenu, ukoliko se prenamjena može izvršiti u postojećim gabaritima.

Izvedena ravna krovišta, koja zbog loše izvedbe ne odgovaraju svrsi, mogu se preurediti u kosa. Rekonstrukcija će se izvršiti u skladu s dokumentacijom potrebnom za gradnju i posebnim uvjetima (visina nadozida, nagib krova, sljeme) propisanim u prethodnom članku.

Rekonstrukcijom dobivena potkrovlja iz prethodnog stavka ovog članka mogu se privoditi stambenoj ili poslovnoj namjeni, sukladno ovim Odredbama.

Članak 75.

Ispod građevine po potrebi se može graditi podrum i/ili suterren.

Podrumom se smatra potpuno ukopani dio građevine čiji se prostor nalazi ispod poda prizemlja, odnosno suterena.

Suteren je dio građevine čiji se prostor nalazi ispod poda prizemlja i ukopan je do 50% svog volumena u konačno uređeni i zaravnani teren uz pročelje građevine, odnosno najmanje je jednim svojim pročeljem izvan terena.

Članak 76.

Horizontalni i vertikalni gabariti građevina, arhitektonsko oblikovanje te upotrijebljeni građevinski materijali i boje moraju biti usklađeni s okolnim građevinama, krajobrazom i tradicionalnim načinom gradnje. U starim dijelovima naselja s vrijednom autohtonom arhitekturom kao i u izdvojenim građevinskim područjima ugostiteljsko-turističke namjene moraju se isključivo koristiti se građevinski elementi, materijali i boje uobičajeni za taj prostor.

Građevine koje se grade kao dvojne ili u nizu moraju s građevinom na koju su prislonjene činiti arhitektonsku cjelinu.

Oblikovanje, način gradnje i izbor građevnog materijala mora osigurati racionalno korištenje energije. Na krovštima stambenih i drugih građevina, osim onih u povijesnim jezgrama, mogu se ugrađivati sunčani kolektori.

Članak 77.

U zaštićenom krajobrazu za sve vrste građevine vrijedi da arhitektonsko oblikovanje te upotrijebljeni građevinski materijali i boje moraju biti usklađeni s krajobrazom i tradicionalnim načinom gradnje.

Uvjeti kojima se onemogućava neprikladna izgradnja su:

- najveća dozvoljena izgrađenost građevne čestice određena čl. 30 i čl. 32. ovih Odredbi
- najveći dozvoljeni broj etaža je Po/S+P+Pk.
- najveća dozvoljena visina građevine, mjereno od konačno zaravnatog i uređenog terena uz pročelje građevine na njegovom najnižem dijelu do gornjeg ruba stropne konstrukcije zadnjeg kata, odnosno vrha nadozida potkrovlja iznosi 5,20 m
- nagib krovnih ploha je min. 25° max. 45°, pokrov crijep ili slama. Izuzetno, na postojećim građevinama dozvoljava se zadržavanje postojećeg pokrova do isteka roka trajanja, ali prilikom rekonstrukcije krovišta obavezna je upotreba pokrova crijepom ili slamom
- istaci krovnog vijenca mogu prelaziti granicu gradivog dijela čestice za 50 cm
- istaci krovnog vijenca ne mogu prelaziti na susjednu česticu
- oblikovanje novih građevina mora biti usklađeno sa sobinama građevina tipičnih za ovaj zaštićeni krajobraz, što znači da trebaju biti tlocrtno pravokutnog oblika, bez većih istaka, po mogućnosti sa trijemom i sl.
- građevine koje se izgrađuju na poluugrađeni ili ugrađeni način moraju sa susjednim građevinama tvoriti arhitektonsku cjelinu
- pročelja građevina moraju se izvoditi isključivo u tradicionalnim materijalima – žbuci, opeci ili drvetu
- ukrasni elementi pročelja mogu biti izvedeni isključivo od tradicionalnih materijala kao što su žbuka, opeka i drvo, te izuzetno kamen u vrlo malim površinama
- betonske elemente građevine, kao i ostale netradicionalne građevinske materijale upotrijebljene na građevini potrebno je sakriti odgovarajućim tradicionalnim materijalom (drvo, žbuka, opeka)
- oblik, veličina i raspored otvora na pročeljima mora biti u skladu s tradicionalnim načinom gradnje, što npr. znači da visina otvora mora biti veća od širine, da nisu

dozvoljene velike staklene plohe na pročeljima odnosno da razmak između otvora ne može biti manji od širine otvora i sl.

- ulične ograde mogu biti zidane od opeke, zidane i ožbukane, metalne i drvene, a samo izuzetno (ako su postojeće) od betonskih elemenata
- satelitske antene, uređaje za klimatizaciju, ventilaciju i sl. moraju se postavljati tako da budu što manje uočljivi
- sunčani kolektori mogu se ugrađivati samo na krovovima građevina

Članak 78.

Za pomoćne građevine vrijedi da:

- visina od kote konačno zaravnatog i uređenog terena do gornjeg ruba stropne konstrukcije iznad prizemlja nije viša od glavne ulične stambene građevine i ne prelazi visinu 4,0 m.
- visina od kote konačno zaravnatog i uređenog terena do sljemena krova ne prelazi visinu glavne ulične stambene građevine i nije viša od 8,0 m
- tlocrtna zauzetost nije veća od 150 m²

2.2.3.5. Ograde i parterno uređenje

Članak 79.

Ulična ograda podiže se iza regulacionog pravca u odnosu na javnu prometnu površinu.

Kada se javna cesta koja prolazi kroz građevinsko područje uređuje kao ulica, udaljenost vanjskog ruba ulične ograde od osi kolnika ceste odredit će se prema posebnim uvjetima nadležne službe za ceste te mora iznositi najmanje:

- kod državne ceste	-	10,0 m
- kod županijske ceste	-	8,0 m
- kod lokalne ceste	-	5,0 m

Udaljenost vanjskog ruba ulične ograde od osi kolnika javno-prometne površine ne može biti manja od 4,5 m.

U već izgrađenom dijelu naselja, udaljenost vanjskog ruba ulične ograde od osi kolnika javno-prometne površine može biti manja od 4,5 m, ali ne manja od 3,5 m, osim u slučaju ako se zbog lokalnih uvjeta to ne može postići.

Članak 80.

Ograda se može podizati prema ulici i na međi prema susjednim građevinskim česticama.

Na građevinskim česticama ograde se postavljaju s unutrašnje strane međe, ili na drugi način, ali u dogovoru sa susjedom.

Najveća visina ulične ograde može biti 1,50 m, pri čemu podnožje ograde može biti izvedeno od čvrstog materijala (beton, opeka, metal i sl.), najveće visine od 50 cm.

Iznimno, ograde mogu biti i više od 1,50 m, odnosno 2,0 m, kada je to nužno radi zaštite građevine ili načina njenog korištenja (industrijske, športske i rekreacijske građevine i drugo).

Ulična ograda može biti izvedena kao zeleni nasad (živica) ili prozračna, izvedena od drveta, pocinčane žice ili drugog materijala sličnih karakteristika.

Ograda između građevinskih čestica gradi se prema mjesnom običaju s lijeve ili desne strane, pri čemu njena visina može iznositi najviše 2,0 m.

Članak 81.

Dio građevinske čestice organiziran kao gospodarsko dvorište na kojem slobodno borave domaće životinje mora se ograditi ogradom koja onemogućava izlaz stoke i peradi.

Članak 82.

Dio ograde prema susjedu iz članka 80. stavak 2. gradi vlasnik odnosno korisnik građevinske čestice u cijelosti, ako takova ograda nije izgrađena ranije, odnosno ako se ne radi istovremeno sa susjedom.

Ograda iz prethodnog stavka mora se izvesti tako da leži na zemljištu vlasnika ograde, pri čemu je glatka strana ograde okrenuta prema ulici, odnosno prema susjedu.

Članak 83.

Dio građevinske čestice oko građevine, potporne zidove, terase i slično, treba izvesti na način da se ne narušava izgled naselja te da se ne promijeni prirodno otjecanje vode na štetu susjednih građevinskih čestica i građevina.

Prilazna stubišta, terase u razini terena ili do najviše 0,6 m iznad razine terena, potporni zidovi i slično mogu se graditi i izvan površina za razvoj tlocrta građevine, ali na način da se na jednoj strani građevinske čestice osigura nesmetan prilaz u dvorišni dio građevinske čestice, širine najmanje 3,0 m (za vatrogasno ili vozilo prve pomoći).

2.3. Izgrađene strukture izvan građevinskog područja

Članak 84.

Građevine, što se u skladu s člankom 42. Zakona o prostornom uređenju mogu ili moraju graditi izvan građevinskog područja, moraju se locirati, projektirati, graditi i koristiti na način da ne ometaju poljoprivrednu i šumsku proizvodnju te korištenje drugih građevina i sadržaja izvan građevinskog područja, kao i da ne ugrožavaju vrijednosti prirodne i graditeljske baštine te okoliša.

Članak 85.

Izvan građevinskog područja na području općine Pitomača može se na pojedinačnim lokacijama na površinama prema odredbama PPŽ odobravati gradnja građevina koje po svojoj namjeni zahtijevaju gradnju izvan građevinskog područja, kao što su:

- infrastrukturne građevine (prometne, energetske, komunalne itd.)
- građevine u funkciji zdravstvene djelatnosti
- građevine u funkciji športa i rekreacije
- građevine u funkciji lova
- građevine u funkciji turističke djelatnosti
- građevine za potrebe obrane
- građevine za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina
- stambene i gospodarske građevine za vlastite potrebe i potrebe seoskog turizma u funkciji obavljanja poljoprivrednih djelatnosti,
- stambeno-gospodarski sklopovi (farme)
- građevine za uzgoj i tov životinja (tovilišta)
- klijeti u vinogradima i voćnjacima
- građevine u zonama hobi vrtova, vinograda i voćnjaka

- spremišta voća u voćnjacima
- pčelinjaci
- ostave za alat i oruđe
- spremišta drva u šumama
- uzgoj nasada (rasadnici, staklenici, plastenici i sl.)
- ribnjaci
- stočna groblja
- mrtvačnice

Pod građevinama u smislu stava 1. alineje 8. ovog članka ne smatraju se građevine za povremeno stanovanje («vikendice»).

Gradnja građevina iz prethodnog i ovog članka na površinama manjim od 10,0 ha dozvoljena je u skladu s Odredbama, a na pojedinačnim lokacijama površine veće od 10,0 ha može se odobravati samo ukoliko je predviđena u grafičkom prikazu 1. Korištenje i namjena površina.

Članak 86.

Ovim planom na kartografskom prikazu 1. Korištenje i namjena površina, te na kartografskim prikazima 4. Građevinska područja naselja prikazane zone zatečene izgradnje izvan granica građevinskog područja zadržavaju se kao izdvojeni dio građevinskog područja.

2.3.1. Infrastrukturne građevine

Članak 87.

Infrastrukturne građevine (prometne, energetske i komunalne), koje se u skladu s člankom 42. Zakona o prostornom uređenju mogu ili moraju graditi izvan građevinskog područja, su:

1. Prometne građevine

- cestovne prometnice svih kategorija i nivoa opremljenosti (državne, županijske i lokalne), uključujući sve prateće građevine i uređaje (mostovi, nadvožnjaci, podvožnjaci, propusti, benzinske postaje i druge građevine u funkciji cestovnog prometa),
- željezničke pruge svih kategorija, uključujući prateće građevine i pružna postrojenja (mostovi, nadvožnjaci, podvožnjaci, propusti, ranžirni kolosijeci i druge građevine u funkciji željezničkog prometa)
- zračne luke (uzletišta)
- riječne luke i pristaništa, te pristani
- telekomunikacijski sustavi i ostali sustavi veza (TV, radio i drugi)

2. Energetske građevine

- elektroenergetske građevine (građevine za proizvodnju i transport električne energije)
- građevine za proizvodnju i transport nafte i plina s pripadajućim građevinama, odnosno uređajima i postrojenjima
- građevine eksploatacije mineralnih sirovina (pijesak, šljunak, geotermalna voda)

3. Komunalne građevine

- građevine za korištenje voda (vodoopskrbni sustavi i vodozahvati)
- građevine za zaštitu voda (sustavi odvodnje otpadnih voda)
- građevine za obranu od poplava (nasipi, kanali, retencije i akumulacije)

- regulacijske građevine (regulacije vodotoka, prokopi, izmjena profila, vodne stepenice)
- građevine za melioracijsku odvodnju
- komunalne instalacije za potrebu opskrbe naselja električnom energijom, vodom, plinom, telekomunikacijskim uslugama, instalacije za odvodnju otpadnih voda, kao i sve prateće građevine u svezi sa njima

2.3.2. Građevine u funkciji zdravstvene djelatnosti

Članak 88.

Građevine namijenjene za zdravstveni sadržaj mogu se graditi izvan građevinskih područja na lokacijama koje pružaju prirodne pogodnosti za njihov razvitak (termalni izvori, područja kvalitetnog zraka i sl.).

Smještaj građevina na parceli i njihovo oblikovanje, izvesti u skladu sa važećim zakonskim propisima te ovim Odredbama.

Prostori za zdravstvenu djelatnost izvan građevinskog područja ne mogu biti manji od 3 ha, a maksimalna veličina je 20 ha.

Članak 89.

Građevine namijenjene za zdravstveni sadržaj u svom sastavu moraju imati:

- prostore namijenjene za osnovnu djelatnost pružanja zdravstvenih usluga, ovisno o tipu zdravstvene djelatnosti
- prostore za smještaj korisnika usluga

Članak 90.

Građevine namijenjene za zdravstveni sadržaj u svom sastavu mogu imati:

- prostore namijenjen za rekreaciju korisnika usluga vezanu uz osnovnu djelatnost pružanja zdravstvenih usluga, ovisno o tipu zdravstvene djelatnosti (bazene, trim staze i sl.)
- prostore za smještaj građana uz mogućnost pružanja ugostiteljskih usluga unutar građevina i na otvorenom prostoru

Ove prostore mogu koristiti i građani koji nisu korisnici zdravstvenih usluga korisnika.

Članak 91.

Građevine u sklopu kompleksa mogu se graditi u nekoliko funkcionalnih cjelina koje ne moraju biti fizički povezane.

Članak 92.

Minimalne udaljenosti prostora određenih za zdravstvene građevine iznose:

- 150 m od državnih cesta
- 50 m od županijskih cesta
- 30 m od lokalnih cesta

Članak 93.

Građevine namijenjene za zdravstveni sadržaj ne mogu se graditi:

- u I i II zoni vodocrpilišta
- na poljoprivrednom tlu I i II razreda
- na prostoru prirodnih inundacijskih područja odnosno 20m od nožice nasipa
- na udaljenosti 50m od šuma i šumskog zemljišta

Članak 94.

Uvjeti za oblikovanje građevina su:

građevine su mogu graditi maksimalno kao jednokatne građevine s mogućnošću gradnje podruma ili suterena i potkrovlja (Po/S+P+K1+Pk).

najveće dopuštene visine građevina, mjereno od kote konačno zaravnatog terena do visine vijenca 8,80 m.

Članak 95.

Potkrovljem se smatra dio građevine iznad zadnjeg kata i neposredno ispod kosog ili zaobljenog krova.

Visina nadozida je najviše 120 cm mjereno u ravnini pročelja građevine odnosno nagibom od 45° mjereno u visini nadozida ukoliko je nadozid uvučen u odnosu na ravninu pročelja.

Izvan navedenih gabarita mogu se izvoditi pojedini elementi, kao dimnjaci, požarni zidovi i slično.

Prozori potkrovlja, u pravilu treba izvesti u kosini krova ili na zabatnom zidu., izuzetno kao krovne kućice s tim da u tom slučaju dužina vijenca mora biti minimalno trećina ukupne dužine pročelja, a razmak između krovnihi kućica veći ili jednak dužini krovne kućice.

Potkrovlje ili mansarda uređeni za korištenje kojima je visina nadozida veća od 120 cm smatraju se katom.

Članak 96.

Ispod građevina po potrebi se može graditi podrum i/ili suterren.

Podrumom se smatra potpuno ukopani dio građevine čiji se prostor nalazi ispod poda prizemlja, odnosno suterena.

Suterren je dio građevine čiji se prostor nalazi ispod poda prizemlja i ukopan je do 50% svog volumena u konačno uređeni i zaravnani teren uz pročelje građevine, odnosno najmanje je jednim svojim pročeljem izvan terena.

Članak 97.

Uvjeti kojima se onemogućava neprikladna izgradnja, oblikovanje, način gradnje i izbor građevnog materijala su:

- oblikovanje građevina mora biti usklađeno sa osobinama tradicionalnog načina gradnje tipičnih za kraj kojem se grade
- pročelja građevina moraju se izvoditi u tradicionalnim materijalima – žbuci, opeci ili drvetu
- ukrasni elementi pročelja mogu biti izvedeni isključivo od tradicionalnih materijala kao što su žbuka, opeka i drvo, te izuzetno kamen u vrlo malim površinama
- betonske elemente građevine, kao i ostale netradicionalne građevinske materijale upotrijebljene na građevini potrebno je sakriti odgovarajućim tradicionalnim materijalom (drvo, žbuka, opeka)
- na pročeljima izbjegavati velike staklene površine, visina otvora mora biti veća od širine, a odnos zidnih površina i otvora mora biti takav da se poštuje ritam prisutan u graditeljskoj baštini kraja
- nagib krovnihi ploha je min. 25° max. 45°, pokrov crijep ili slama

- ograde kompleksa mogu biti djelomično zidane od opeke, djelomično zidane i ožbukane, metalne i drvene
- satelitske antene, uređaji za klimatizaciju, ventilaciju i sl. moraju se postavljati tako da budu što manje uočljivi

2.3.3. Građevine u funkciji športa i rekreacije

Članak 98.

Prostori za športske djelatnosti mogu se planirati izvan građevinskog područja, prvenstveno u okviru rekreacijskih sadržaja na lokacijama koje pružaju prirodne pogodnosti.

Smještaj građevina na parceli i njihovo oblikovanje, izvesti u skladu sa važećim zakonskim propisima te ovim Odredbama.

Prostori za športske djelatnosti izvan građevinskog područja ne mogu biti manji od 2 ha, a maksimalna veličina je 40 ha.

Članak 99.

Građevine u funkciji športa i rekreacije u svom sastavu moraju imati:

- prostore namijenjene za osnovnu djelatnost ovisno o tipu i vrsti športa i rekreacije koji se planira

Članak 100.

Građevine u funkciji športa i rekreacije u svom sastavu mogu imati:

- prostore za smještaj uz mogućnost pružanja ugostiteljskih usluga unutar građevina i na otvorenom prostoru

Članak 101.

Na građevine u funkciji športa i rekreacije primjenjuju se uvjeti iz čl. 91-97 ovih Odredbi.

2.3.4. Građevine u funkciji lova i gospodarenja šumama

Članak 102.

Građevine u funkciji lova su lovački domovi, čeke, hranila za jelensku divljač, srneću divljač, divlje svinje, fazane i patke, te solišta i spremišta hrane.

Građevine u funkciji gospodarenja šumama su lugarnice i sl. šumsko gospodarski objekti.

Članak 103.

Građevine u funkciji lova i gospodarenja šumama mogu se graditi i u šumama i šumskom zemljištu. Uvjeti za oblikovanje građevina u funkciji lova su određeni lovnogospodarskom osnovom i člankom 97. ovih Odredbi.

Maksimalna veličina lovačkog doma može biti 200 m², a jedna lovačka udruga može imati maksimalno dva lovačka doma.

Maksimalna veličina građevine za gospodarenje šumama može biti 100 m², maksimalno dva objekta na 2000 ha šumskog zemljišta.

2.3.5. Građevine u funkciji turističke djelatnosti

Članak 104.

Građevine u funkciji turističke djelatnosti su vezane uz:

- a) naselja i graditeljsku baštinu
- b) lovna područja
- c) ruralna područja - seoski turizam
- d) područje uz rijeku Dravu
- e) cijeli niz raznovrsnih atraktivnih šumskih, brdskih i brežuljkastih predjela, te voda tekućica i stajačica pogodnih za šport i rekreaciju
 - športsko-rekreativne cjeline/područja s mogućnošću organiziranja konjičkog športa i izgradnju golf igrališta
 - izletničko-rekreativno-ribolovni kompleks s mogućnošću kampiranja i pratećom ugostiteljskom ponudom uz rijeku Dravu kod Križnice i Širina
 - zvjezdarnicu
 - biciklističku stazu «Biciklistički put Alpe-Dunav»

Članak 105.

Prostorni razmještaj turističkih lokaliteta od važnosti za općinu naznačen je u kartografskim prikazima ovog Plana.

Razine dopustivosti izgradnje građevina u funkciji turističke djelatnosti, odnosno zabrane na određenim područjima određene su čl. 91-97 ovih Odredbi.

2.3.6. Građevine za potrebe obrane

Članak 106.

Uvjete za građevine za potrebe obrane odredit će nadležno tijelo na temelju stručnih podloga u tijeku izdavanja lokacijske dozvole.

2.3.7. Građevine za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina

Članak 107.

Građevine za eksploataciju mineralnih sirovina, termalnih i slojnih voda ne smiju biti udaljene manje od:

- 300 metara od ruba javnih građevina i objekata za stanovanje
- 100 metara od ruba pojasa javnih prometnica i zaštitnog pojasa objekata infrastrukture

Izuzetno se može dozvoliti smještaj građevina za eksploataciju pijeska i na udaljenostima manjim od propisanih, uz prethodnu suglasnost stručnog tijela koje se bavi prostornim uređenjem i Poglavarstva općine, ali ne manje od propisanog Zakonom o javnim cestama, kojim je propisan zaštitni pojas.

Članak 108.

Mikrolokacija istražne plinsko-naftne bušotine na terenu određuje se u skladu s važećim propisima.

Udaljenost osi plinske-naftne bušotine od zaštitnog pojasa kanala, objekata infrastrukture, javnih građevina i objekata stanovanja, mora iznositi najmanje onoliko, koliko iznosi visina tornja, uvećana za 10%.

Članak 109.

Bušotine se obavezno ograđuju nakon završenog ispitivanja i to u slijedećim slučajevima:

- kada se nalaze u naseljenim mjestima i unutar građevinskih područja
- utisne bušotine
- plinske bušotine s teškim uvjetima proizvodnje
- bušotine samice do formiranja radilišta

U slučaju plinskih bušotina s teškim uvjetima proizvodnje ograđuje se cijeli krug bušotine, a u ostalim slučajevima može se ograditi i uži prostor ako to omogućuju potrebne mjere zaštite.

Članak 110.

Zatečena eksploatacijska polja koja nisu u eksploataciji moraju se sanirati, revitalizirati i prenamijeniti u skladu s izrađenom dokumentacijom na načelima zaštite okoliša.

Sanacija mora obuhvatiti osiguranje stabilnosti okolnog terena i postupke uklapanja u okoliš.

Svako sanirano eksploatacijsko polje mora imati definiranu namjenu površine (šume, livade, jezero...).

Članak 111.

Nakon završene eksploatacije mineralnih sirovina ili trajnog obustavljanja radova eksploator je dužan izvršiti sanacijske radove i privesti zemljište prvobitnoj namjeni.

Zemljište se može privesti i drugoj namjeni koja nije u suprotnosti s dokumentima prostornog uređenja.

Članak 112.

U svrhu redovitog čišćenja i održavanja korita rijeke Drave, Hrvatske vode mogu izdavati koncesije za eksploataciju šljunka iz korita rijeke.

2.3.8. Stambene i gospodarske građevine za vlastite potrebe i potrebe seoskog turizma u funkciji obavljanja poljoprivrednih djelatnosti

Članak 113.

Za gradnju stambenih i gospodarskih građevina za vlastite potrebe i potrebe seoskog turizma u funkciji obavljanja poljoprivrednih djelatnosti primjenjuju se iste odredbe za visinu gradnje, najveću izgrađenost građevinske čestice, minimalnu udaljenosti od javne prometne površine, susjedne građevinske čestice i drugih građevina koje se odnose i na gradnju u sklopu građevinskih područja.

Članak 114.

Pojedinačne poljoprivredne gospodarske građevine (spremišta poljoprivrednih proizvoda, spremišta alata i strojeva, sušare, silosi i sl.) mogu se graditi samo ukoliko se poljoprivredna čestica nastavlja na građevinsku česticu istog vlasnika. Maksimalna udaljenost, mjereno od najisturenijeg dijela zadnje građevine do regulacionog pravca građevinskog područja je 150 m.

Za gradnju građevina iz stavka 1 ovog članka primjenjuju se iste odredbe za minimalnu udaljenosti od javne prometne površine, susjedne građevinske čestice i drugih građevina koje se odnose i na gradnju u sklopu građevinskih područja te u skladu sa čl. 43. ovih Odredbi.

Poljoprivredno zemljište na kojem postoji pojedinačna gospodarska građevina, čija je veličina i vrsta takva da to zemljište, u smislu Odredbi za provođenje, ne bi bilo dovoljno veliko za gradnju dvaju gospodarskih građevina, ne može se dijeliti na manje dijelove, bez obzira u koje je vrijeme i po kojoj osnovi ta građevina podignuta.

Članak 115.

Pojedinačne gospodarske građevine mogu se graditi kao Po/S+P+T.

Iznimno od stavka 1. ovog članka omogućava se gradnja i viših građevina, ukoliko je to neophodno zbog tehnološkog rješenja (mlinovi, silosi i slično).

Oblikovanje pojedinačnih gospodarskih građevina mora u pravilu biti u skladu s lokalnom graditeljskom tradicijom, upotrebom autohtonih građevinskih materijala i građevinskih oblika.

Članak 116.

Vinogradarstvo, voćarstvo i povrtlarstvo potrebno je razvijati kao obiteljsko gospodarstvo. Moguće su i kombinacije sa stočarskom, odnosno ratarskom proizvodnjom.

Članak 117.

U voćnjacima, vinogradima i povrtnjacima koji su formirani kao obiteljska gospodarstva, (starim najmanje 2 godine) na površinama jednakim ili većim od navedenih u Prostornom planu Virovitičko-podravske županije moguće je postaviti nadstrešnice za potrebe privremenog skladištenja poljoprivrednih proizvoda i paleta veličine do 40 m². razvijene površine. Nadstrešnice je dozvoljeno graditi od lakih materijala, moraju biti otvorene sa četiri strane i imati krovšte.

Nadstrešnice iz st. 1 ovog članka mogu se povećati za 20 m² na svakih daljnjih 5000 m² voćnjaka, vinograda, povrtnjaka.

2.3.9. Stambeno-gospodarski sklopovi (farme)

Članak 118.

Farmom se smatra funkcionalno povezana grupa građevina s pripadajućim poljoprivrednim zemljištem koja se gradi izvan građevinskog područja. Građevine, zajedno s pripadajućim poljoprivrednim zemljištem, čine obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo, zadrugu ili drugu pravnu osobu.

Uz gradnju građevina na farmi (za potrebe biljne i stočarske proizvodnje, skladištenja, dorade, prerade, pakiranja i prodaje poljoprivrednih proizvoda, pružanje turističkih usluga u seljačkom gospodarstvu i dr.), obveza je Investitora da istovremeno gradi stambene građevine za potrebe stanovanja vlasnika ili uposlenih djelatnika na farmi.

Članak 119.

Minimalna površina poljoprivrednog zemljišta temeljem koje se može osnovati farma ne može biti manja od 1 ha u funkcionalnoj cjelini, a poljoprivredno zemljište ne može se parcelirati na manje dijelove.

Minimalna površina, ovisno o vrsti poljoprivredne ili stočarske proizvodnje je za:

- ratarsko-stočarska proizvodnju - 1,0 ha,
- intenzivno bilinogojstvo
(sjemenarstvo, rasadničarstvo, povrtlarstvo i cvjećarstvo)

u plasteničko-stakleničkoj proizvodnji)	- 1,0 ha,
- uzgoj malih životinja	- 1,0 ha,
- samo za voće ili za voće i povrće	- 2,0 ha,
- za povrtlarstvo	- 1,0 ha,
- za vinogradarstvo	- 2,0 ha.

Članak 120.

Izgrađenost građevinske čestice farme može iznositi najmanje 10%, a najviše 60%.

Članak 121.

Zgrade koje se mogu graditi u sklopu farme su:

- stambene za potrebe vlasnika ili korisnika farme i uposlenih djelatnika na farmi
- gospodarske za potrebe biljne i stočarske proizvodnje na farmi
- poslovno-turističke za potrebe seoskog turizma
- proizvodno-obrtničke za potrebe prerade i pakiranja poljoprivrednih proizvoda proizvedenih pretežito na farmi
- za vinograd minimalne veličine iz čl. 119. može se izgraditi građevina unutar koje su smješteni svi potrebni i mogući sadržaji (prerada, vinarija, degustacijsko-enološki sadržaj)

Površina i raspored građevina iz stavka 1. ovog članka utvrđuju se idejnim rješenjem u sklopu izdavanja lokacijske dozvole.

Za gradnju pojedinih vrsta građevina iz stavka 1. ovog članka primjenjuju se odredbe za visinu gradnje, najveću izgrađenost, minimalne udaljenosti od javne prometne površine, susjedne čestice i drugih građevina kao i za gradnju u sklopu građevinskih područja, pri čemu se veličina pripadajuće građevinske čestice određuje idejnim rješenjem za izdavanje lokacijske dozvole, na način da se na pripadajućoj građevinskoj čestici osiguraju svi potrebni uvjeti za normalno korištenje ili funkcioniranje građevina.

Za oblikovanje građevina primjenjuju se uvjeti iz čl. 97. ovih Odredbi.

Poljoprivredno zemljište može biti sastavljeno objedinjavanjem više katastarskih čestica.

Članak 122.

Građevine farme ne mogu se graditi na katastarskoj čestici koja nema osiguran pristup s javne ceste.

Članak 123.

Pod intenzivnom ratarskom djelatnošću podrazumijeva se ratarska djelatnost na zemljištu jedinstvene površine veće od 10 ha.

Zgrade poljoprivrednog gospodarstva za obavljanje intenzivne ratarske djelatnosti moraju od građevinskog područja naselja biti udaljene najmanje 60 m.

Gospodarske zgrade namijenjene intenzivnoj poljoprivrednoj djelatnosti moraju biti udaljene najmanje: 100 m od državnih cesta, 50 m od županijskih cesta, 25 m od lokalnih cesta.

Članak 124.

Na minimalne udaljenosti gospodarskih zgrada za intenzivnu stočarsku i peradarsku proizvodnju od građevinskog područja naselja te državnih, županijskih i lokalnih cesta primjenjuju se iste odredbe kao za građevine za uzgoj i tov životinja, prema čl. 125. ovih Odredbi.

2.3.10. Građevine za uzgoj i tov životinja (tovilišta)

Članak 125.

Izvan građevinskog područja može se dozvoliti gradnja gospodarskih građevina za uzgoj i tov životinja (stoke i peradi), kada njihov broj premašuje dozvoljeni broj za uzgoj u naselju, a minimalan broj uvjetnih grla temeljem kojeg se može dozvoliti takva izgradnja iznosi 8 uvjetnih grla.

Površina čestice za građevine iz stavka 1. ovog članka ne može biti manja od 10.000 m², s najvećom izgrađenošću do 60%. Iznimno, površina čestice za građevine iz stavka 1 ovog članka može biti i manja od 10000 m², ali ne manja od 6.000m² ukoliko je broj uvjetnih grla manji od 30.

Građevina za uzgoj i tov životinja (stoke i peradi) može imati najviše visinu Po/S+P+T. Najveća dozvoljena visina do vijenca je 6,0 m. Dozvoljeno je korištenje tavana za skladištenje hrane i predmeta u funkciji namjene građevine.

Članak 126.

Minimalna udaljenost gospodarskih zgrada za stočarsku i peradarsku proizvodnju od građevinskog područja naselja te državnih, županijskih i lokalnih cesta su sljedeće:

Broj uvjetnih grla	Min. udaljenost od građevinskog područja naselja (m)	Min. udaljenost od državne i županijske ceste (m)	Min. udaljenost od lokalne ceste (m)
8 – 30	20	50	25
31 – 100	50	50	25
101 – 200	100	100	25
201 – 300	200	100	30
301 – 400	250	100	40
401 – 800 i više	300	200	50

Uvjetnim grlom podrazumijeva se grlo težine 500 kg i obilježava koeficijentom 1.

Sve vrste stoke svode se na uvjetna grla primjenom sljedećih koeficijenata:

Vrsta stoke	Koeficijent	Vrsta stoke	Koeficijent
krava, steona junica	1,00	prasad do 2 mjeseca	0,02
bik	1,50	teški konji	1,20
vol	1,20	srednje teški konji	1,00
junad 1-2 god.	0,70	laki konji	0,80
junad 6-12 mjeseci	0,50	ždrebad	0,75
telad	0,25	ovce i ovnovi	0,10
krmača + prasad	0,30	janjad	0,05
tovne svinje do 6 mjeseci	0,25	perad	0,01
mlade svinje 2-6 mjeseci	0,13		
Koeficijent (za 1 grlo)	Naziv	*Napomena	
0,004	za piliće do 2 kg	koeficijent 0,01 može se	

**IZMJENE I DOPUNE
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PITOMAČA**

0,006	za piliće preko 2 kg	koristiti za izračun svih vrsta peradi ili se podjela može vršiti prema ovoj tablici
0,01	za perad (pure, labudovi, nojevi) do 10 kg	
0,02	za perad preko 10 kg	

Izuzetno, udaljenost tovišta od stambene građevine na usamljenoj izgrađenoj građevinskoj čestici može biti i manja ukoliko je o tome suglasan vlasnik građevine na navedenom građevinskom području, pod uvjetom da je tovište propisno udaljeno od drugih građevinskih područja.

Za gospodarske građevine za uzgoj životinja, što će se graditi na građevinskoj čestici zatečenog gospodarstva, udaljenost od stambene zgrade tog gospodarstva, odnosno od zdenca ne smije biti manja od 30 m, uz uvjet da su propisno udaljene od ostalih lokaliteta utvrđenih u tablici uz ovaj članak.

Izuzetno, udaljenosti iz stavaka 1 ovog članka mogu se smanjiti za 50% ako to omogućuju lokalni uvjeti (pošumljenost terena i slično).

U lokacijskoj dozvoli za gradnju građevina iz stavka 1. ovog članka odrediti će se uvjeti:

- za opskrbu vodom
- za sabiranje, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda i mjere zaštite okoliša
- za odlaganje i likvidaciju otpada
- za sadnju zaštitnog zelenila

Članak 127.

U sklopu gospodarskih građevina za uzgoj i tov životinja (stoke i peradi) lokacijskom dozvolom mogu se odrediti uvjeti gradnje prostora za boravak ljudi do najviše 100 m² razvijene površine.

2.3.11. Klijeti u vinogradima i voćnjacima

Članak 128.

Izgradnja u vinogradima i voćnjacima mora biti odgovarajuće namjene, oblika i veličine, što je utvrđeno slijedećim uvjetima za izgradnju:

- klijet se može graditi u vinogradu i voćnjaku pod uvjetom da njegova površina nije manja od 500m², a vinograd nije mlađi od 2 godine
- površina prizemlja ne može biti veća od 60 m² kada se gradi u vinogradu ili voćnjaku površine do 2000 m², odnosno ne veća od 80 m² za vinograde površine veće od 2000 m², a može se uvećati za 20 m² na svakih daljnjih 1000 m² vinograda, ali najviše do 100 m²
- etažna visina klijeti ne može biti veća od prizemlja, bez mogućnosti izvedbe potkrovlja, uz mogućnost izvedbe podruma ili suterena
- klijeti se mogu graditi na udaljenosti od najmanje 1,0 m od međe kao samostojeće građevine te u pravilu smještene na manje plodnom tlu
- u vinogradima i voćnjacima s površinom manjom od 500m² pri sanaciji i rekonstrukciji postojećih klijeti ne smije se povećavati izgrađenost

- klijet mora biti građena u skladu s lokalnim običajima i to:
 - koristiti tradicionalne materijale, boje i tehnike gradnje (drvo, opeku, crijep, kalane dašice - šindru, vapno)
 - svijetla visina prizemlja ne može biti veća od 2,80 m
 - krov mora biti dvostrešan ili višestrešan, nagiba između 25% i 45% i ne može se izvesti «alpski» krov
 - krovšte se na stropnu konstrukciju postavlja izravno, bez nadozida
 - pročelja se moraju izvoditi u tradicionalnim materijalima – žbuci, opeci ili drvetu
 - ukrasni elementi pročelja mogu biti izvedeni isključivo od tradicionalnih materijala kao što su žbuka, opeka i drvo, te izuzetno kamen u vrlo malim površinama
 - betonske elemente građevine, kao i ostale netradicionalne građevinske materijale upotrijebljene na građevini potrebno je sakriti odgovarajućim tradicionalnim materijalom (drvo, žbuka, opeka)
 - na pročeljima treba izbjegavati velike staklene površine, visina otvora mora biti veća od širine, a odnos zidnih površina i otvora mora biti takav da se poštuje ritam prisutan u graditeljskoj baštini kraja

Članak 129.

Kada se klijet, odnosno spremište voća lociraju u blizini sjeverne međe do susjednog vinograda, udaljenost građevine od te međe ne može biti manja od srednje visine vijenca u odnosu na završnu kotu uređenog terena, a nikako manja od 3,0 m.

Udaljenost klijeti, odnosno spremišta voća, od ostalih međa ne može biti manja od 1,00 m.

2.3.12. Građevine u zonama hobi vrtova, vinograda i voćnjaka

Članak 130.

Unutar zona hobi vrtova, vinograda i voćnjaka koje su prikazane u grafičkom dijelu Plana dozvoljena je izgradnja građevina i na parcelama manjim od 500m², pod uvjetima iz čl. 128. i čl. 129. ovih Odredbi.

2.3.13. Spremišta voća u voćnjacima

Članak 131.

Izgradnja u voćnjacima mora biti odgovarajuće namjene, oblika i veličine, što je utvrđeno slijedećim uvjetima za izgradnju:

- u voćnjacima površine veće od 3,0 ha može se graditi hladnjača površine do 200 m², a njezina se površina može povećati za 40 m² na svakih daljnjih 1,0 ha voćnjaka
- građevina može biti Po/S+P+T, s tim da je najveća dozvoljena visina do vijenca 4,0m
- za oblikovanje građevine primjenjuju se uvjeti iz čl. 95 ovih Odredbi, osim za nagib krovnih ploha koji može biti i manji od 25° te pokrov.

2.3.14. Pčelinjaci

Članak 132.

Stalne građevine namijenjene za pčelinjake mogu se graditi isključivo od lagane konstrukcije (metal, drvo). Maksimalna veličina u jednom sklopu je 2x10 m visine 2m.

2.3.15. Ostave za alat i oruđe

Članak 133.

Ostave za alat i oruđe veličine do 10,0m² mogu se graditi na poljoprivrednim površinama minimalne veličine 5,0 ha, s tim da se površina ostave može povećati za 10,0m² na svakih daljnjih 5,0 ha poljoprivredne površine.

Ostave za alat i oruđe mogu biti isključivo prizemne, izvedene od lakog materijala (drvo, metal), oblikovane i postavljene tako da ne narušavaju krajobraz.

2.3.16. Spremišta drva u šumama

Članak 134.

Spremišta drva u šumama mogu se graditi isključivo od drveta, maksimalne veličine 30m².

2.3.17. Uzgoj nasada (rasadnici, staklenici, plastenici i sl.)

Članak 135.

Na poljoprivrednim površinama unutar ili izvan građevinskih područja mogu se graditi staklenici i plastenici za uzgoj povrća, voća i cvijeća, gljivarnici, pčelinjaci, uzgajališta puževa, glista, žaba i slično ako to nije u suprotnosti s lokalnim uvjetima i zaštitom okoliša..

Površina ovih građevina i njihova visina određena je tehnološkim rješenjem, a svojom postavom i funkcijom ne smiju ometati susjedne čestice.

2.3.18. Ribnjaci

Članak 136.

Izgradnja novih ribnjaka i pratećih objekata za uzgoj ribe i drugih vodenih životinja, moguća je isključivo na poljoprivrednom zemljištu katastarskih kultura močvara, trstika, napuštenih korita i rukavaca rijeka, napuštenih eksploatacijskih polja te neplodnog tla, u skladu s posebnim uvjetima nadležnih ustanova i službi.

Obvezno je provesti postupak dodatnog vrednovanja područja na kojem će se graditi ribnjak kojim će se ocijeniti njegova prihvatljivost za prirodu u odnosu na ciljeve očuvanja tog ekološki značajnog područja.

Članak 137.

Ribnjak mora biti u vezi s protočnom vodom. odgovarajuće kvalitete koje mora biti dovoljno za sve potrebe ribnjaka u svim fazama uzgoja riba.

Minimalna površina ribnjaka za uzgoj mlađi je 3 ha, za uzgoj konzumne ribe je 5 ha, a može se koristiti isključivo za uzgoj ribe.

Maksimalni iskop za ribnjak je na dubinu do 2,50 m.

Udaljenost ribnjaka od susjednih parcela mora biti takva da ne utječe na vodni režim susjednog obradivog zemljišta, ovisno o strukturi tla.

Članak 138.

Na ostalom poljoprivrednom zemljištu, izuzev zemljišta koje se ne može prenamijeniti, izgradnja ribnjaka moguća je samo uz dozvolu Ureda za gospodarstvo o prenamjeni poljoprivrednog zemljišta i elaborat o ekonomskoj opravdanosti.

Za ribnjačka područja pratiti stanje pojava i procesa u prostoru i održivost eko sustava te intervenirati u slučaju njegovog narušavanja.

2.3.19. Stočna groblja

Članak 139.

Za pojedina naselja ili zajednički za više naselja ostvarit će se mogućnost za kontrolirano ukapanje životinjskih konfiskata s cijelog područja, na mjestima gdje neće imati nepovoljan utjecaj na nadzemni i podzemnu vodu.

Ove lokacije odrediti će se posebnom odlukom Općinskog poglavarstva, na temelju posebno izrađene dokumentacije.

2.3.20. Mrtvačnice

Članak 140.

Mrtvačnice se mogu graditi isključivo na grobljima kao prizemne građevine čija visina do krovnog vijenca nije veća od 5,5 m.

Uz mrtvačnice ili u sklopu mrtvačnice mogu se graditi i sakralne građevine (kapelice) sa zvonikom.

Za oblikovanje građevine mrtvačnice primjenjuju se uvjeti iz čl. 97 ovih Odredbi.

3. Uvjeti smještaja gospodarskih djelatnosti

3.1. Zone gospodarske namjene (poslovno-radne zone)

Članak 141.

Uređenje i izgradnja odgovarajućih sadržaja za gospodarsku namjenu provodi se tako da se maksimalno očuva izvorna vrijednost prirodnog i kulturno-povijesnog okruženja poštivajući gradnju danog područja, tj. lokalnog ambijenta.

Zone malog gospodarstva i poduzetništva te obrtničke djelatnosti smještaju se u građevinska područja.

Prvenstveno treba iskorištavati i popunjavati postojeće industrijske i druge zone namijenjene ovim djelatnostima, s ciljem da se potpunije iskoristi prostor i infrastruktura u njima te spriječi neopravdano zauzimanje novih površina.

Zona gospodarske namjene (poslovno-radna zona) sadrži poslovne građevine, industrijske građevine (proizvodni pogoni industrije), skladišta, klaonice, servise, zanatsku proizvodnju, staklenike, plastenike, odnosno građevine čiste industrije i druge proizvodnje te skladišta i servise koji svojim postojanjem i radom podržavaju razvitak naselja, a ne otežavaju i ne ugrožavaju ostale funkcije i čovjekovu okolinu u naselju.

U sklopu gospodarskih (poslovno-radnih) zona gradnja treba biti tako koncipirana da:

- maksimalni koeficijent izgrađenosti građevinske parcele iznosi do 70%
- najmanje 20% od ukupne površine parcele bude ozelenjeno

Građevinske parcele u gospodarskim (poslovno-radnim) zonama moraju biti odijeljene zelenim pojasom ili javnom prometnom površinom od građevinskih parcela stambenih i javnih građevina u zonama mješovite gradnje.

Članak 142.

Gradnja u gospodarskim zonama (poslovno-radne zone) izvodi se na temelju urbanističkog plana uređenja, detaljnog plana uređenja i/ili dokumentacije potrebne za gradnju.

Članak 143.

Poslovne građevine sa sadržajima neophodnim za svakodnevni život (obrada, dorada, servisi, opskrba, skladišta i slično) mogu se graditi i unutar građevinskih područja za gradnju i razvoj naselja u skladu s lokalnim uvjetima, ukoliko karakter naselja, tehnološko rješenje, veličina građevinske čestice i njen položaj to omogućavaju.

Uz to trebaju biti zadovoljeni slijedeći uvjeti:

- djelatnost koja se u njima obavlja, način organizacije rada i tehnološko rješenje te potrebe prometa, ne smiju ugrožavati okoliš i kvalitetu života na susjednim građevinskim česticama i u naselju
- najmanje 20% građevinske čestice mora se urediti kao parkovno-pejzažno ili zaštitno zelenilo, a rubovi građevinske čestice prema susjednim česticama moraju se realizirati kao vegetacijski pojasi u skladu s uvjetima zaštite okoliša
- oblik i veličina građevinske čestice treba biti određen prema uvjetima iz čl. 30-35. ovih Odredbi

Iznimno, u skladu s lokalnim uvjetima, unutar građevinskih područja naselja mogu se za građenje poslovnih građevina formirati građevinske čestice i veće od određenih uvjetima iz čl.

30 i čl. 33, ovih Odredbi, ali ne veće od 3,0 ha, ako zahtjeva tehnologija, način organiziranja proizvodnje, tehnološki proces i potrebe prometa.

Poslovna građevina iz stavka 1. ovog članka može se sastojati od Po/S+P+K1+T i mora ispunjavati slijedeće uvjete:

- visina građevine od kote konačno zaravnatog i uređenog terena do sljemena krova mora biti u skladu s namjenom i funkcijom građevine, ali ne smije iznositi više od 12,0 m
- ukupna tlocrtna zauzetost građevinske čestice građevinama može iznositi najviše 60%
- krovništa je potrebno u pravilu graditi kosa, nagiba 15 – 45°, (može biti i manji, ako je pokrov limom, što ovisi o vrsti objekta)
- vrsta pokrova, nagibi i broj streha moraju biti u skladu s namjenom i funkcijom građevine
- najmanja udaljenost od međa susjednih građevinskih čestica iznosi jednu polovicu zabatne visine građevine, ali ne manje od 3,0 m

U poslovnim građevinama iz stavka 1. ovog članka može se graditi jedan stambeni prostor kao dio građevine osnovne namjene, ukupne površine do 120 m².

Pri planiranju, projektiranju i odabiru tehnologija za djelatnosti što se obavljaju u skladu s ovim člankom osigurati će se propisane mjere zaštite okoliša.

Članak 144.

Hydroenergetska postrojenja, postrojenja za eksploataciju mineralnih sirovina i druga postrojenja i djelatnosti, koja su vezana na iskorištenje prirodnih resursa lociraju se izvan građevinskog područja.

3.2. Rudarstvo i eksploatacija mineralnih sirovina

Članak 145.

Djelatnosti rudarstva i eksploatacije mineralnih sirovina smještavaju se i dozvoljavaju uz ležišta sirovina prema geološko-rudarskoj osnovi i programu razvoja, na područjima označenim u grafičkom dijelu Plana, te prema uvjetima iz poglavlja 2.3.7. ovih Odredbi.

Nakon završene eksploatacije mineralnih sirovina ili trajnog obustavljanja radova, eksploatator je dužan izvršiti sanacijske radove i zemljište privesti svrsi određenoj u dokumentima prostornog uređenja.

3.3. Poljoprivreda

Članak 146.

Izgradnja građevina u funkciji obavljanja poljoprivredne djelatnosti dozvoljena je na poljoprivrednim površinama prema uvjetima iz poglavlja 2.3.8., 2.3.9., 2.3.10., 2.3.11., 2.3.12., 2.3.13., 2.3.14. 2.3.15. i 2.3.17. ovih Odredbi.

3.4. Ribnjaci

Članak 147.

Djelatnosti uzgoja slatkovodne ribe u ribnjacima smještava se u prostoru prema uvjetima iz poglavlja 2.3.18. ovih Odredbi.

3.5. Turizam

Članak 148.

Djelatnosti vezane uz turizam smještavaju se uz ili unutar područja prirodne i kulturne baštine prema uvjetima iz poglavlja 2.3.5. ovih Odredbi.

3.6. Šumarstvo

Članak 149.

Djelatnosti vezane uz gospodarenje šumama određene su Šumsko-gospodarskom osnovom, odnosno Programom za gospodarenje šumama.

4. Uvjeti smještaja društvenih djelatnosti

Članak 150.

Sustav i mreže društvenih djelatnosti vezani su na naselja, a hijerarhijsko ustrojstvo u uskoj je svezi s daljnjim razvitkom sustava središnjih naselja određenih u Prostornom planu županije.

U građevinskim područjima naselja omogućena je gradnja javnih i pratećih sadržaja za:

- obrazovanje
- kulturu
- dječju zaštitu
- zdravstvenu zaštitu
- djelatnost društvenih i kulturnih organizacija
- javne djelatnosti (pošte, banke i slično)
- trgovine dnevne opskrbe
- uslužne zanate
- ugostiteljstvo
- ostale javne i prateće sadržaje

**IZMJENE I DOPUNE
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PITOMAČA**

Minimalni sadržaji koji moraju biti zastupljeni u pojedinim kategorijama naselja u smislu društvenih djelatnosti su:

Demografski pokazatelji i temeljne skupine središnjih funkcija	Kategorija središnjeg naselja PITOMAČA malo razvojno središte (područno središte jače razvijenosti)
1. Broj stanovnika središnjeg naselja	4.000 – 6.000
2. Orijentacioni radijus utjecaja središnjeg naselja	do 20 km
3. Uprava, sudstvo	Ispostave državnih i županijskih ureda; Općinski sud
4. Školstvo	Osnovna škola Srednja škola
5. Kultura	Društveni dom Knjižnica Radio postaja
6. Zdravstvo	Dom zdravlja Ljekarna Veterinarska ambulanta Poljoprivredna ljekarna
7. Socijalna zaštita	Dječji vrtić
8. Ostalo	Pošta Banka
9. Trgovina	Manja robna kuća Specijalizirane prodavaonice
10. Sport	Sportska dvorana

Demografski pokazatelji i temeljne skupine središnjih funkcija	Kategorija naselja Dinjevac, Kladare, Otrovanec, Stari Gradac, Velika Črešnjevica manje lokalno središte
1. Broj stanovnika središnjeg naselja	500-1000
2. Orijentacioni radijus utjecaja središnjeg naselja	do 8 km
3. Uprava, sudstvo	*
4. Školstvo	Područna škola
5. Kultura	*
6. Zdravstvo	Ambulanta Veterinarska ambulanta Poljoprivredna ljekarna
7. Socijalna zaštita	*
8. Ostalo	Pošta
9. Trgovina	Prodavaonica mješovite robe
10. Sport	*

IZMJENE I DOPUNE
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PITOMAČA

Demografski pokazatelji i temeljne skupine središnjih funkcija	Kategorija naselja Grabrovnica, Križnica, Mala Črešnjevica, Sedlarica, Starogradački Marof, manje lokalno središte
1. Broj stanovnika središnjeg naselja	do 500
2. Orijentacioni radijus utjecaja središnjeg naselja	do 8 km
3. Uprava, sudstvo	*
4. Školstvo	Područna škola
5. Kultura	*
6. Zdravstvo	*
7. Socijalna zaštita	*
8. Ostalo	*
9. Trgovina	Prodavaonica mješovite robe
10. Sport	*

Članak 151.

Prostori za razvitak sustava društvene infrastrukture i građevine u kojima su smješteni pojedini sadržaji nalaze se unutar građevinskog područja u odgovarajućoj zoni namjene.

5. Uvjeti utvrđivanja koridora ili trasa i površina prometa i drugih infrastrukturnih sustava

Članak 152.

U Prostornom planu uređenja općine Pitomača se utvrđuje osnovni položaj prometnih sustava u prostoru u odnosu na prometnu ulogu, razmještaj naselja, vrijednosti i zaštitu prostora za:

- prometne površine (cestovne prometne površine, pješački putovi, željezničke prometne pravce, zračnu luku, riječni promet, poštanski promet i telekomunikacije)
- površine za energetski sustav (elektroenergetska mreža, plinska mreža vodoopskrbna mreža, kanalizacijska mreža)
- vodne površine

5.1. Površine za cestovni promet

Članak 153.

Osnove cestovnog prometnog sustava označene su u kartografskom prikazu 1. "Korištenje i namjena prostora".

Članak 154.

Cestovni pravci od važnosti za općinu su svi postojeći pravci državnih, županijskih i lokalnih cesta.

Članak 155.

Točke prijelaza između općina/gradova moraju se usuglasiti.

Članak 156.

Postojeći koridori državnih, županijskih i lokalnih cesta se zadržavaju.

Koridori kritičnih dionica postojećih trasa državnih cesta osigurani su u ovom Planu minimalne širine 20 m radi korekcija i modernizacija.

Unutar građevinskog područja naselja gdje se detaljnije može odrediti trasa ceste i širine prostornih rezervata širina koridora može biti i manja, ali ne manje od 11 m.

Članak 157.

Rekonstrukcija dionice ispravkom ili ublažavanjem prometno-tehničkih elemenata postojeće ceste unutar koridora ne smatra se promjenom trase.

Članak 158.

Sve javne prometne površine unutar granica građevinskog područja, na koje postoji neposredan pristup sa građevinskih čestica, ili su uvjet za formiranje građevinskih čestica, moraju se projektirati, graditi i uređivati kao ulica ili trg, tako da se omogućuje vođenje komunalne infrastrukture te moraju biti vezane na sustav javnih prometnica. Prilaz s građevinske čestice na javnu prometnu površinu treba odrediti tako, da se ne ugrožava javni promet.

Svi radovi na površini zemljišta (građevinski iskopi, gradnja cesta i slično), trebaju se vršiti tako, da se očuva kompaktnost i površinska odvodnja poljoprivrednih površina, uz obvezu deponiranja humusnog sloja.

Članak 159.

Ulicom se smatra svaka cesta ili javni put unutar granica građevinskog područja uz kojega se grade ili postoje stambene ili druge građevine te na koji te građevine imaju izravan pristup.

Ulice u naselju s funkcijom državne, županijske ili lokalne ceste smatraju se tom vrstom ceste.

Ulica iz stavka 1. ovog članka mora imati najmanju širinu 5,5 m (za dvije vozne trake), odnosno 3,0 m (za jednu voznu traku).

Samo jedna vozna traka može se graditi samo iznimno na preglednom dijelu ulice, pod uvjetom da se na svakih 150 m uredi ugibalište, odnosno u slijepim ulicama čija dužina ne prelazi 100 m na preglednom dijelu ili 50 m na nepreglednom dijelu.

Iznimno se, zbog osiguranja prostora za kretanje vatrogasnih vozila, vozila za prikupljanje komunalnog otpada te ostalih komunalnih službi, kao i prostora za ukopane instalacije i javnu rasvjetu može formirati ulica minimalne širine 3,0 m, ali njena dužina ne može biti veća od 50 m.

Kada se građevinska čestica nalazi uz spoj sporedne ulice i ulice koja ima značaj državne ili županijske ceste, prilaz s te čestice na javnu prometnu površinu obvezno se ostvaruje preko sporedne ulice.

Za potrebe nove gradnje na neizgrađenom dijelu građevinskog područja koje se širi uz državnu ili županijsku cestu treba osnivati zajedničku sabirnu ulicu preko koje će se ostvariti pristup na javnu prometnu površinu, a sve u skladu s posebnim uvjetima organizacije nadležne za upravljanje prometnicom na koju se priključuje.

Članak 160.

Minimalna udaljenost regulacionog pravca od ruba kolnika treba osigurati mogućnost gradnje odvodnog jarka, usjeka nasipa, bankine i nogostupa, a ne može biti manja od one određene zakonskim propisima. Izuzetno, uz kolnik slijepe ulice može se osigurati gradnja nogostupa samo uz jednu njenu stranu.

Ne dozvoljava se gradnja građevina, zidova i ograda te podizanje nasada koji sprečavaju proširivanje previše uskih ulica, uklanjanje oštih zavoja te zatvaraju vidno polje vozača i time ometaju promet.

Članak 161.

Parkirališne potrebe u naseljima rješavati će se u skladu s čl. 56 ovih Odredbi.

Na parkiralištima će se osigurati potreban broj parkirališnih mjesta za vozila osoba s teškoćama u kretanju.

Članak 162.

Ulice se koriste za javni gradski prijevoz. Na odgovarajućim mjestima potrebno je predvidjeti proširenja za stajališta s nadstrešnicama za putnike. Proširenja za stajališta izvesti u skladu sa Pravilnikom o autobusnim stajalištima.

Članak 163.

Dozvoljena je gradnja i uređenje biciklističkih staza, tako da im širina bude najmanje 1,0 m za jedan smjer, odnosno 2,5 m za dvosmjerni promet.

Članak 164.

Uz mjesne ulice moraju se urediti pločnici za kretanje pješaka u širini koja ovisi o pretpostavljenom broju korisnika, ali ne manjoj od 0,75 m.

5.2. Površine za željeznički promet

Članak 165.

Osnove željezničkog prometnog sustava označene su u kartografskom prikazu 1. "Korištenje i namjena prostora"

Rekonstrukcija dionice ispravkom ili ublažavanjem prometno-tehničkih elemenata postojeće željezničke pruge ne smatra se promjenom trase.

Članak 166.

U površini infrastrukturnog pojasa željeznice nije dozvoljena nikakva izgradnja osim željezničkih građevina i prolaza ispod, iznad i u razini s prugom prometnih i drugih infrastrukturnih sustava. Izuzetak je infrastrukturni pojas željeznice u građevinskom području gdje za planirani zahvat treba ishoditi posebne uvjete i odobrenje od nadležnog tijela.

5.3. Površine za uzletišta

Članak 167.

Postojeće poljoprivredno uzletište na lokaciji "Banov Brod" se zadržava, a moguće ga je proširiti i rekonstruirati u športsku zračnu luku s travnatom uzletno sletnom stazom i mogućnošću prihvata manjih putničkih zrakoplova (do 5,700 kg) te rekonstruirati za izgradnju športskog aerodroma.

Točan položaj poljoprivrednog uzletišta prikazan je u kartografskom prikazu 1. "Korištenje i namjena prostora"

Uvjeti za izgradnju novih poljoprivrednih uzletišta utvrdit će se temeljem prijedloga iz idejnog rješenja za izdavanje lokacijske dozvole.

5.4. Površine za pristane riječnog prometa

Članak 168.

Postojeći pristani za skelski prijelaz preko Drave zadržava se u prostoru i moguće ih je rekonstruirati.

Dozvoljena je izgradnja novih pristana za skelu prema uvjetima iz Zakona o vodama i Zakona o cestama.

5.5. Površine za proizvodnju i cijevni transport nafte i plina

Članak 169.

Za magistralne plinovode obvezna je izrada Studije o utjecaju na okoliš.

Prilikom određivanja trase magistralnog plinovoda nužno je što manje prolaziti područjima pod šumom.

Članak 170.

Koridor magistralnog cjevovoda je širine 60 m (30 m lijevo i desno od osi cjevovoda).

Unutar koridora od 60 m zabranjena je bilo kakva izgradnja bez suglasnosti vlasnika cjevovoda.

Naftovodi i plinovodi međunarodnog i magistralnog karaktera moraju biti udaljeni od drugih objekata kod paralelnog vođenja najmanje:

- 5 m od ruba cestovnog pojasa županijskih i lokalnih cesta
- 10 m od ruba cestovnog pojasa državnih cesta
- 20 m od ruba cestovnog pojasa brzih cesta i željeznica
- 10 m od nožice nasipa reguliranog vodotoka i kanala

5.6. Površine za elektroopskrbu

Članak 171.

Osnove razmještaja energetskog sustava označene su u kartografskom prikazu 2. "Infrastrukturni sustavi".

Članak 172.

Dozvoljava se mogućnost izgradnje malih hidroenergetskih objekata (male hidrocentrale) na postojećim vodotocima. Ukoliko se iskaže interes za takvu izgradnju, potrebno je provesti odgovarajuće postupke, zadovoljiti kriterije zaštite prostora i okoliša, kao i ekonomske isplativosti, a moraju se izvesti u skladu s posebnim uvjetima nadležnih ustanova i službi.

Članak 173.

Unapređenje i razvoj ostalih kapaciteta za prijenos i distribuciju električne energije predviđa se u okviru postojećih koridora i prostora (uz minimalno potrebna proširenja) radi zaštite i racionalnog korištenja prostora.

Dalekovodi moraju u potpunosti zaobići evidentirana područja kulturno-povijesne i prirodne baštine.

Članak 174.

Pri prolasku EE (nadzemnih) vodova preko građevina, odnosno približavanja vodova građevinama, vodovi odnosno građevine moraju biti udaljene od vodova za minimalnu sigurnosnu visinu i udaljenost.

1. Okomita udaljenost između nadzemnih vodiča i dijela zgrade ispod nadzemnog vodiča (sljeme, dimnjak ili drugi najviši dio zgrade) je minimalno:

do 110 kV = 3,00 m

- za 220 kV = 3,75 m
- za 400 kV = 5,00 m

2. Sigurnosna visina i udaljenost nadzemnih vodiča od plinovoda i naftovoda je minimalno:

- do 1 kV = 2,50 m
- od 1 kV do 110 kV = 8,00 m
- za 220 kV = 8,75 m
- za 400 kV = 10,00 m

3. Sigurnosna visina nadzemnih vodiča od telekomunikacijskog voda je minimalno:

- od 1 kV do 35 kV = 2,50 m
- od 35 kV do 110 kV = 3,00 m
- za 220 kV = 4,00 m
- za 400 kV = 5,50 m

4. Vodoravna udaljenost nadzemnih vodiča od stupa telekomunikacijskog voda ne smije iznositi manje od 5,00 m.
5. Podzemni telekomunikacijski kabel mora biti udaljen od stupova visokonaponskog voda minimalno:
 - do 110 kV = 10,00 m
 - za 220 kV = 15,00 m
 - za 400 kV = 25,00 m
6. U naseljenim mjestima sigurnosna visina za nadzemne vodiče je:
 - do 1 kV = 5,00 m
 - od 1 kV do 110 kV = 7,00 m
 - za 220 kV = 7,75 m
 - za 400 kV = 9,00 m
7. Sigurnosna visina nadzemnih vodiča nad cestama i željezničkom prugom je:
 - do 1 kV = 6,00 m
 - od 1 kV do 110 kV = 7,00 m
 - za 220 kV = 7,75 m
 - za 400 kV = 9,00 m
8. Kut križanja nadzemnih vodova sa državnim cestama i vodotocima je minimalno 30⁰, a sa željezničkim prugama i podzemnim ili nadzemnim TT kablom 45⁰.
9. Kut križanja nadzemnih vodova sa ostalim cestama u naselju je minimalno 30⁰ a van naselja nema ograničenja, osim sa županijskim cestama gdje je min. 20⁰.
10. Vodoravna udaljenost bilo kojeg dijela stupa iznosi minimalno:
 - od plovne rijeke ili kanala 10,00 m,
 - od nožice nasipa 6,00 m.

Ove udaljenosti vrijede ukoliko nisu u suprotnosti s Pravilnikom o tehničkim uvjetima za izgradnju nadzemnih elektroenergetskih vodova nazivnog napona od 1 kV do 400 kV. U slučaju neusklađenosti primjenjuju se vrijednosti iz Pravilnika.

Članak 175.

Nije dozvoljeno voditi vodove preko nadzemnih građevina u kojima se nalaze ili planiraju lako zapaljivi materijal (skladišta benzina, ulja, eksploziva i sl.), a niti izgradnja ili planiranje takvih građevina ispod postojećih vodova.

Prijelaz nadzemnih vodova iznad igrališta i strelišta nije dozvoljena, a niti izgradnja ili planiranje igrališta i strelišta ispod postojećih nadzemnih vodova.

5.7. Površine za plinoopskrbu

Članak 176.

Plinifikacija naselja na području općine razvijat će se na temelju osnovnih postavki u Prostornom planu županije i Studiji opskrbe zemnim plinom Virovitičko-podravske županije.

Članak 177.

Osnove razvitka plinoopskrbne mreže općine naznačene su u kartografskom prikazu br. 2. "Infrastrukturni sustavi".

Članak 178.

Prilikom projektiranja i izvođenja treba primjenjivati odredbe Pravilnika o tehničkim uvjetima i normativima za siguran transport tekućih i plinovitih ugljikovodika magistralnim naftovodima i plinovodima te naftovodima i plinovodima za međunarodni transport.

Članak 179.

Distribucijska mreža općine je srednjetačna, određena na tlak $P = 3$ bara. Distribucijska područja locirana su na postojećim mjerno-redukcijskim stanicama. Ekološki i funkcionalni aspekti te prostorni standardi koridora jedinstveni su na području cijele općine, odnosno vrijede u svakom distribucijskom području.

Vodovi distribucijske mreže križaju se i paralelno vode uz ostale infrastrukturne vodove i objekte prema uvjetima lokalnih distributera.

Općinska distribucijska plinska mreža zahtjeva primjenu mjera praćenja realizacije izgradnje te interveniranja u slučajevima neargumentirane promjene pravaca napajanja lokalnih sustava. Svaku promjenu treba računski provjeriti i dokazati nepostojanje negativnog utjecaja na ostatak sustava i sustav u cjelini.

5.8. Površine za telekomunikacije

Članak 180.

Osnove razmještaja telekomunikacijskog sustava označene su u kartografskom prikazu 2. "Infrastrukturni sustavi".

Za stupove globalne mobilne telekomunikacijske mreže (GSM) mogu se osigurati parcele i izvan građevinskih područja u skladu s racionalnim korištenjem i zaštitom prostora, te u skladu s Prostornim planom Virovitičko-podravske županije.

Za TK infrastrukturu za pružanje TK usluga putem elektromagnetskih valova, bez korištenja vodova, osim postojećih i ovim Planom planiranih osnovnih postaja, dozvoljava se izgradnja i postavljanje dodatnih osnovnih postaja pokretnih komunikacija smještanjem na samostojeće antenske stupove i na krovne prihvate na postojećim građevinama ostalih namjena.

Unapređenje i razvoj TK infrastrukture predviđa se u okviru planiranih i postojećih koridora i prostora (uz minimalno potrebna proširenja) radi zaštite i racionalnog korištenja prostora.

Za naselja Općine Pitomača telekomunikacijske vodove treba postavljati podzemno i/ili nadzemno u zoni pješačkih staza ili zelenih površina.

Za međunarodno, magistralno i međumjesno povezivanje telekomunikacijske vodove treba postavljati podzemno slijedeći koridore postojećih i planiranih prometnica (uključujući planiranu brzu cestu) ili željezničkih pruga. Iznimno, kada je to moguće, samo radi bitnog skraćivanja trasa dozvoljeno je planirati koridor i izvan koridora prometnica ili željezničkih pruga.

Za izgrađenu telekomunikacijsku infrastrukturu za pružanje javnih telekomunikacijskih usluga putem telekomunikacijskih vodova dozvoljena je dogradnja, odnosno rekonstrukcija i proširenje izgradnjom novih građevina radi implementacije novih tehnologija i/ili kolokacija odnosno potrebe novih operatora, vodeći računa o pravu zajedničkog korištenja od strane svih operatora koji posjeduju propisanu dozvolu za pružanje telekomunikacijskih usluga za koje nije potrebna upotreba radiofrekvencijskog spektra.

Članak 181.

Unutar Planom utvrđenih koridora komunalne infrastrukture nije dozvoljena gradnja građevina, a za sve intervencije potrebno je ishoditi odobrenja i suglasnosti nadležnih organa i javnih poduzeća. Planirani koridori za infrastrukturne vodove smatraju se rezervatom i u njihovoj širini i po čitavoj trasi nije dozvoljena nikakva gradnja sve do izdavanja lokacijske dozvole na temelju idejnog rješenja, kojim se utvrđuje stvarna trasa i zaštitni pojas.

Detaljno određivanje trasa prometnica, komunalne, telekomunikacijske i energetske infrastrukture, unutar koridora koji su određeni ovim Planom utvrđuje se detaljnim planovima uređenja prostora, odnosno lokacijskom dozvolom, vodeći računa o konfiguraciji tla, posebnim uvjetima i drugim okolnostima.

5.9. Površine za vodne građevine

5.9.1. Uređenje režima voda

Članak 182.

Za zaštitu od štetnog djelovanja voda dozvoljeni su regulacijski zahvati i korekcije korita pod uvjetima definiranim ovim Planom i posebnim uvjetima. Potrebno je prethodno snimiti postojeće stanje te planirati zahvat na način da se zadrži doprirdno stanje vodotoka.

Na rijeci Dravi predviđa se mogućnost izgradnje akumulacijske vodne stepenice, čiju izvedbu treba koordinirati i prilagoditi zahtjevima zaštite okoliša. Njihovom izgradnjom obodni nasipi će presjeći i pregraditi postojeća ušća pritoka. Dozvoljena je dislokacija ušća, spajanje i formiranje novih tokova. Za navedene zahvate nužna je izrada odgovarajuće dokumentacije.

Zahvate treba provoditi uz maksimalno uvažavanje prirodnih i krajobraznih obilježja, radi zaštite područja prirodnih vodotoka i lokvi nije dozvoljeno vršiti neprimjerene zahvate i radnje.

Odluka o izgradnji, dinamici izgradnje i prioritetu izgradnje višenamjenskih vodnih stepenica još uvijek nije utvrđena, a obzirom da je vezana uz međudržavne dogovore Republike Mađarske i Hrvatske, prostor akumulacija i građevina mora se do trenutka donošenja konačne odluke, štititi od zauzimanja ili izgradnje koja bi mogla otežati ili onemogućiti izgradnju stepenica i akumulacija.

Do izgradnje akumulacija i vodnih stepenica dozvoljeni su radovi na zaštiti priobalnih dijelova od poplava i radovi na uređenju vodnih tokova kao i izgradnja regulacijskih građevina.

Dozvoljeni su radovi na zaštiti priobalnih dijelova od poplava i radovi na uređenju vodnih tokova kao i izgradnja regulacijskih građevina.

Članak 183.

U svrhu tehničkog i gospodarskog održavanja vodotoka i drugih voda, djelotvornog provođenja obrana od poplava i drugih oblika zaštite od štetnog djelovanja voda, na vodotocima i drugim ležištima voda utvrđuje se inundacijski pojas kao prostor primjene posebnih propisa. U predmetnom pojasu zabranjeno je obavljati radnje kojima se može pogoršati vodni režim i povećati stupanj ugroženosti od štetnog djelovanja voda.

Uz kanale I reda predviđa se uređeni/neuređeni inundacijski pojas 5-10 metara, uz kanale II reda 3-5 metara uz kanale III i IV reda 2-3 metra od ruba vodonosnog korita, dok za nasipe uz kanale I reda inundacijski pojas treba biti najmanje 5 metara od vanjske nožice nasipa (branjeni dio) zavisno o veličini sliva pojedinog kanala unutar kojeg je obvezno poštivati ograničenja iz Zakona o vodama.

U svrhu zaštite rijeke Drave, prema PPŽ, potrebno je izraditi Prostorni plan područja posebnih obilježja za rijeku Dravu, kako bi se riječni prostor počeo koristiti planski, racionalno i kontrolirano.

Članak 184.

Do donošenja PPPPO rijeke Drave unutar granica obuhvata plana predviđenih u ovim Planom ne dozvoljava se planiranje novih namjena prostora, osim u svrhu rekreacije.

Članak 185.

Aktivnosti na području uz rijeku Dravu potrebno je provoditi u skladu sa UNESCO-vim programom zaštite i proglašenja biosfernog rezervata dunavskog slivnog područja.

Članak 186.

Neobrađene površine u dolinama vodotoka kao i na drugim mjestima treba urediti (planirati) izvođenjem melioracijskih zahvata, zaštitom od štetnog djelovanja voda i drugim mjerama poboljšanja.

Ugrožene poljoprivredne površine, a osobito visoko vrijedno poljoprivredno zemljište treba zaštititi od poplavnih voda i bujica.

Članak 187.

Potrebno je izraditi katastar i utvrditi granice područja djelovanja erozijskih procesa i bujica. Na područjima djelovanja erozijskih procesa i bujica poduzeti aktivnosti za sprječavanje i sanaciju tih procesa.

Članak 188.

U prirodnim inundacijama i poplavnim područjima nije dozvoljena gradnja radi zaštite ljudi, imovine i zbog očuvanja cjelovitosti prirodnog vodnog krajobraza.

Članak 189.

Radi očuvanja i održavanja zaštitnih hidromelioracijskih i drugih vodnogospodarskih objekata i održavanja vodnog režima nije dozvoljeno:

- u inundacijskom području i na udaljenosti manjoj od 10 m od nožice nasipa orati zemlju, saditi i sjeći drveće i grmlje
- u inundacijskom području i na udaljenosti manjoj od 20 m od nožice nasipa podizati zgrade, ograde i druge građevine osim zaštitnih vodnih građevina
- obavljati ostale aktivnosti Zakona o vodama koji određuju režim korištenja prostora vodnih građevina
-

Članak 190.

U obalnom pojasu u širini 15m (odnosi se na obale vodotoka) zabranjuje se postavljanje žičanih, zidanih, kamenih, živih ili drugih ograda, kojima se sprečava slobodan prolaz.

5.9.2. Površine za vodoopskrbu

Članak 191.

Opskrba vodom vršit će se prema «Planu razvitka vodoopskrbe Virovitičko-podravske županije» i «Planu i programu razvitka vodoopskrbe općine Pitomača», izrađenom u «Hidroprojektu-ing» Zagreb u mjesecu rujnu 2001. godine.

Osnove razvitka vodoopskrbne mreže naznačene su u karti br. 2. "Infrastrukturni sustavi".

Dozvoljava se mogućnost izmjene trasa vodoopskrbne mreže ukoliko je to nužno radi prilagodbe organizaciji prostora.

Prilikom gradnje ili rekonstrukcije vodoopskrbnih mreža mora se, ukoliko ne postoji, predvidjeti vanjska hidrantska mreža.

Članak 192.

Vodonosnike i izvore pitke vode treba zaštititi od onečišćenja i djelovanja vanjskih faktora, koji bi mogli utjecati na kvalitetu vode.

5.9.3 Površine za odvodnju

Članak 193.

Na području cijelog vodonosnika i u zaštitnim zonama vodocrpilišta odvodnju i zbrinjavanje otpadnih voda unutar i izvan građevinskog područja potrebno je riješiti zatvorenim sistemom odvodnje.

Sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda određen je načelno na kartografskom prikazu 2. «Infrastrukturni sustavi», a točan položaj odrediti će se prema Studiji zaštite voda Virovitičko-podravske županije i projektnoj dokumentaciji.

Članak 194.

Gospodarski subjekti, poljoprivredna gospodarstva (farme) i druge građevine koje nisu obuhvaćene sustavom odvodnje, moraju izgraditi takve vlastite sustave i prije upuštanja otpadnih voda u recipijent, moraju otpadne vode podvrgnuti predtretmanima, zavisno o vrsti onečišćenja.

Do izvedbe zatvorenih sustava odvodnje za takve objekte, zaštita i predtretmani moraju se izvesti na samoj lokaciji putem nepropusnih građevina-jama i odvozom taložnog mulja.

Članak 195.

Za naselja koja nisu uključena u sustave odvodnje, do njihovog uključanja dozvoljava se upuštanje otpadnih voda u trodijelne nepropusne septičke jame, koje se moraju prazniti na određenim mjestima (pročistač otpadnih voda), gdje će biti podvrgnute predtretmanu, kako bi se postigla određena kvaliteta za upuštanje u konačni recipijent.

Članak 196.

Za recipijente otpadnih voda obavezno sustavno pratiti kvalitetu vode i održavati je na propisanoj razini.

6. Mjere zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti i kulturno-povijesnih cjelina

Šume

Članak 197.

Šume je potrebno čuvati kao izuzetno vrijedne krajobrazne. Zabranjuje se krčenje i sječa šumskih površina, ako to nije predviđeno šumsko-gospodarskom osnovom, odnosno programom za gospodarenje šumama.

Članak 198.

Pravne osobe koje gospodare šumama i vlasnici šuma dužni su pošumiti paljevine, površine na kojima je izvršeno pustošenje i sječa, u roku koji odredi općinski organ uprave nadležan za poslove šumarstva.

Članak 199.

Potrebno je izvršiti pošumljavanje nekvalitetnog poljoprivrednog zemljišta i područja unutar zaštitnih zona vodocrpilišta.

Članak 200.

U šumi i na šumskom zemljištu mogu se graditi samo građevine potrebne za gospodarenje šumom i građevine koje su predviđene ovim Planom.

Vodotoci

Članak 201.

Mjere zaštite vodotoka obrađene su u poglavlju 5.9.1. ovih Odredbi.

Prilikom zahvata na uređenju i regulaciji vodotoka sa ciljem sprečavanja štetnog djelovanja voda (nastanak bujica i erozije) treba prethodno snimiti postojeće stanje te planirati zahvat na način da se zadrži prirodno stanje vodotoka.

Zaštićene prirodne vrijednosti, biljne i životinjske vrste

Članak 202.

Zaštićene prirodne vrijednosti označene su na karti br. 3. «Uvjeti korištenja i zaštite prostora».

Prema Zakonu o zaštiti prirode na području općine Pitomača zaštićeni su u kategoriji „značajni krajobraz“:

- Jelkuš (reg.br. 918)
- Križnica (reg.br. 919)
- močvarno stanište Vir (reg.br. 920)
- Širinski otok (reg.br.921)

U obuhvatu PPUO Pitomača nalazi se dio regionalnog parka područje rijeke Mure i Drave koji je preventivno zaštićen temeljem Zakona o zaštiti prirode u kategoriju regionalnog parka za razdoblje od tri godine.

Prema Prostornom planu Županije i ovim Planom predviđeni za zaštitu u kategoriji “značajni krajobraz” je močvarno područje uz Dravu.

Ovim Planom predviđena za zaštitu u kategoriji “spomenik parkovne arhitekture” je skupina stabala kod rodne kuće Petra Preradovića u Grabrovnici..

U obuhvatu ovog Plana nalazi se dio regionalnog parka područja rijeke Mure i Drave preventivno zaštićen temeljem Zakona o zaštiti prirode u kategoriju „regionalni park“.

Prema Zakonu o zaštiti prirode za ove prirodne vrijednosti potrebno je pokrenuti postupak proglašavanja zaštite na temelju stručnih podloga koje izrađuje ovlašteno tijelo.

Za područja predviđena za zaštitu obvezna je izrada stručnog obrazloženja ili stručne podloge, kako bi se pokrenuo postupak zaštite. Do donošenja odluke o valjanosti prijedloga za zaštitu ova područja štite se sukladno Odredbama ovog Plana.

Zaštićena područja proglašava Vlada ili županijska skupština, uz prethodnu suglasnost nadležnog Ministarstva, zavisno o kategoriji zaštite.

Za zahvate na području značajnog krajobraza u sklopu izdavanja odgovarajućih dozvola za građenje, potrebno je ishoditi uvjete zaštite prirode od nadležnih tijela, sukladno zakonskim propisima. Za zahvate izvan građevinskog područja za građevine od važnosti za RH uvjete utvrđuje Ministarstvo kulture, odnosno ministarstvo nadležno za poslove zaštite prirode..

Na zaštićenom području dozvoljeni su oni zahvati i radnje koje ga ne oštećuju i ne mijenjaju svojstva zbog kojih je zaštićen.

Na području predviđenom za zaštitu dozvoljeni su oni zahvati i radnje koji ga ne oštećuju i ne mijenjaju svojstva zbog kojih je predviđen za zaštitu.

Postojeće šumske površine, šumske rubove, živice koje se nalaze između obradivih površina potrebno je očuvati.

Zabranjeno je činiti radnje koje mogu dovesti do isušivanja područja prirodnih vodotoka mrtvih rukavaca i vlažnih livada.

U urbanom području u cilju poboljšanja ekoloških i mikroklimatskih prilika mora se stvoriti kvalitetan zeleni sustav naselja u vidu mreže parkova, drvoreda i tratina koja prožima te se povezuje sa prirodnim područjem izvan naselja.

Travnjacima i livadama potrebno je gospodariti putem ispaše i režimom košnje, treba spriječiti njihovo zarastanje.

Treba poticati tradicionalan način poljodjelstva i stočarstva.

Treba očuvati raznolikost staništa na vodotocima (neutvrđene obale, sprudove, brzake, slapove, mrtve rukavce i dr.) povoljnu dinamiku voda (meandriranje, prenošenje i odlaganje nanosa, povremeno prirodno poplavljivanje rukavaca i dr.)

Ekološki vrijedna područja treba sačuvati i vrednovati u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode i Pravilnikom o vrstama stanišnih tipova, karti staništa, ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima te mjerama za očuvanje stanišnih tipova.

Treba očuvati biološke vrste značajne za stanišni tip te zaštićene i strogo zaštićene divlje svoje što podrazumijeva neunošenje stranih (alohtonih) vrsta i genetski modificiranih organizama i osiguranje prikladne brige za njihovo očuvanje te sustavno praćenje stanja (monitoring).

U gospodarenju šumama treba očuvati šumske čistine (livade, pašnjake i dr.) i šumske rubove, produljiti sječivu zrelost gdje je to moguće, prilikom dovršnog sijeka ostavljati manje neposječene površine, ostavljati zrela, stara i suha stabla, izbjegavati uporabu kemijskih sredstava za zaštitu.

Pri planiranju trasa novih prometnica uvažavati specifičnost reljefa i vegetacijski pokrov na način da se utjecaj na krajobraz i prirodne sastavnice prostora svedu na najmanju moguću mjeru.

Pri planiranju gospodarskih djelatnosti treba osigurati racionalno korištenje neobnovljivih prirodnih dobara, te održivo korištenje obnovljivih prirodnih izvora. Korištenje prirodnih dobara u području obuhvata ovog Plana može se planirati samo temeljem programa/planova gospodarenja/upravljanja u šumarstvu, lovstvu, vodnom gospodarstvu, rudarstvu i dr. koji sadrže uvjete i mjere zaštite prirode, ministarstva nadležnog za poslove zaštite prirode.

Područje obuhvata ovog Plana preklapa se s područjima Ekološke mreže RH, odnosno tu se nalaze područja važna za ptice EU (SPA područja): Bilogora i Kalničko gorje i Gornji tok Drave, te područja važna za divlje svojte i stanišne tipove Širinski otok, Jelkuš, Križnica. Stari Gradac-Lendava, Starogradački Marof i šire područje Drave. Za planirane zahvate u prirodi, koji sami ili sa drugim zahvatima mogu imati bitan utjecaj na ekološki značajno područje ili zaštićenu prirodnu vrijednost/prirodnu vrijednost predviđenu za zaštitu treba ocijeniti, sukladno Zakonu o zaštiti prirode, njihovu prihvatljivost za prirodu u odnosu na ciljeve očuvanja tog ekološki značajnog područja ili zaštićene prirodne vrijednosti.

Članak 203.

Za zaštićena područja Poglavarstvo županije donosi Mjere zaštite, uz prethodnu suglasnost nadležnog Ministarstva.

Mjerama zaštite je za svaki zaštićeni krajobraz određen režim zaštite, način održavanja, uređenja i korištenja, kao i zaštita biljnih i životinjskih vrsta koje su specifične za pojedino područje.

Članak 204.

Mjerama zaštite je za svaki zaštićeni krajobraz određen režim zaštite, način održavanja, uređenja i korištenja, kao i zaštita biljnih i životinjskih vrsta koje su specifične za pojedino područje.

Članak 205.

Za planirani zahvat u prirodi, koji sam ili sa drugim zahvatima može imati bitan utjecaj na ekološki značajno područje ili zaštićenu prirodnu vrijednost, ocjenjuje se, sukladno Zakonu o zaštiti prirode, njegova prihvatljivost za prirodu u odnosu na ciljeve očuvanja tog ekološki značajnog područja ili zaštićene prirodne vrijednosti.

U što većoj mjeri treba zadržati prirodne kvalitete prostora, odnosno posvetiti pažnju očuvanju cjelokupnog prirodnog pejzaža i okruženja.

Prirodne krajobrazne treba štititi od širenja neplanske izgradnje, a kao posebnu vrijednost treba očuvati šume, prirodne vodotoke i područja uz njih.

Graditeljska baština

Članak 206.

Zaštita graditeljske baštine provodi se temeljem smjernica i sustava mjera zaštite kulturnih dobara, krajobraznih i prirodnih vrijednosti izrađenim od strane nadležnog Konzervatorskog odjela.

Propisanim mjerama utvrđuju se obvezatni postupci te načini i oblici graditeljskih i drugih zahvata na: pojedinačnim spomeničkim građevinama, građevnim sklopovima, arheološkim

IZMJENE I DOPUNE
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PITOMAČA

lokalitetima, parcelama na kojima se spomeničke građevine nalaze te zonama posebnog režima korištenja naselja i kultiviranog krajolika ili drugim predjelima s utvrđenim spomeničkim svojstvima.

Posebnom konzervatorskom postupku osobito podliježu zahvati na zaštićenim građevinama, sklopovima, predjelima i lokalitetima: popravak i održavanje postojećih građevina, nadogradnje, prigradnje, preoblikovanja i građevne prilagodbe (adaptacije), rušenja i uklanjanja građevina ili njihovih dijelova, novogradnje na zaštićenim parcelama ili unutar zaštićenih predjela, funkcionalne prenamjene postojećih građevina, izvođenje radova na arheološkim lokalitetima.

U skladu sa Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, Zakonom o gradnji, Zakonom o prostornom uređenju, Zakonom o zaštiti okoliša, Zakonom o zaštiti prirode i Obvezatnoj uputi o zoniranju zaštićenih povijesnih cjelina gradova i ostalih naselja za sve nabrojene zahvate na građevinama, građevnim sklopovima, predjelima (zonama) i lokalitetima, za koje je Prostornim planom utvrđena obaveza zaštite, kod nadležne ustanove za zaštitu spomenika potrebno je ishoditi zakonom propisane suglasnosti: posebne uvjete (u postupku ishoda lokacijske dozvole); prethodno odobrenje (u postupku izdavanja građevne dozvole, odnosno za sve zahvate na zaštićenim kulturnim dobrima); nadzor u svim fazama radova, provodi nadležni Konzervatorski odjel.

Uređenje okoliša može se provoditi samo na temelju posebnih uvjeta iste Ustanove.

Od općih intervencija na građevinama, s obzirom na njihovu spomeničku vrijednost kao kulturne baštine, predviđaju se konzervacija, restauracija, građevinska sanacija i rekonstrukcija.

Zaštićenim građevinama kod kojih su utvrđena spomenička svojstva i na koje se obvezatno primjenjuju mjere zaštite smatraju se sve građevine koja su upisana u Registar kulturnih dobara RH, a koja su u ovom Prostornom planu popisane kao zaštićena (Z) i preventivno zaštićena (P) kulturna dobra, te ona kulturna dobra za koja je u tijeku postupak utvrđivanja svojstva kulturnog dobra (PR).

Članak 207.

Na području Općine Pitomača na temelju Zakona o zaštiti kulturnih dobara **zaštićena (Z)** su slijedeća kulturna dobra:

br.	MJESTO	NAZIV adresa/k.o., k.č.br.	VRSTA	STATUS
01/01	PITOMAČA	Župna crkva sv. Vida	sakralni	Z-550
02/02	TURNAŠICA	Župna crkva sv. Trojstva	sakralni	Z-554

Ovim Planom utvrđuje se na temelju Zakona o zaštiti kulturnih dobara **pokretanje postupka za stavljanje pod zaštitu (PR)** (preventivna zaštita ili zaštita) slijedeći arheološki lokalitet:

br.	MJESTO	NAZIV adresa/k.o., k.č.br.	VRSTA	STATUS
05/01	MALA ČREŠNJEVICA	Srednjovjekovno gradište s ostacima gotičke crkve sv. Martina (14.-16. st.)	arheološko	PR

Ovim Planom sukladno Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara utvrđuje se pokretanje postupka za proglašenjem **zaštićenim kulturnim dobrom od lokalnog značaja** sljedeći arheološki lokalitet:

IZMJENE I DOPUNE
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PITOMAČA

br.	MJESTO	NAZIV adresa/k.o., k.č.br.	VRSTA	STATUS
06/04	OTROVANEC	„Klisa“, srednjovjekovno nalazište (10.-18. st.)	arheološko	L

Na području Općine Pitomača građevine označene kao **evidentirana baština (E)** imaju lokalnu važnost:

br.	MJESTO	NAZIV adresa/k.o., k.č.br.	VRSTA	STATUS
01/01	DINJEVAC	Kapela sv. Ćirila i Metoda	sakralni	E
02/01	DINJEVAC	Stara škola iz 19. stoljeća	profano	E
01/02	GRABROVNICA	Kapela sv. Florijana	sakralni	E
02/02	GRABROVNICA	Zgrada stare škole	profano	E
03/02	GRABROVNICA	Rodna kuća Petra Preradovića	profano	E
01/03	KLADARE	Kapela Uznesenja Marijina	sakralni	E
02/03	KLADARE	Stara škola iz 19. stoljeća	profano	E
01/04	MALA ČREŠNJEVICA	Parohijska crkva 318 Blagonosnih otaca (Crkva sv. Martina)	sakralni	E
01/05	OTROVANEC	Kapela sv. Jelene	profano	E
02/05	OTROVANEC	Stara škola iz 19. stoljeća	profano	E
01/06	PITOMAČA	Župni dvor iz 18 stoljeća	sakralni	E
02/06	PITOMAČAC	Željeznička postaja sa početka stoljeća	profano	E
01/07	STARI GRADAC	Župna crkva sv. Petra Apostola	sakralno	E
01/08	KRIŽNICA	Grobljanska kapela sv. Petra i Pavla	sakralno	E
01/09	STARI GRADAC	Stari majur, konjušnice i staje	profano	E

IZMJENE I DOPUNE
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PITOMAČA

arheološki lokaliteti:

BR.	MJESTO	NAZIV	VRSTA	STATUS
02/01	GRABROVNICA	„Bajnice“, prapovijesno nalazište	arheološko	E
02/02	GRABROVNICA	„Podgoričke“, srednjovjekovno nalazište (9.-12. st.)	arheološko	E
02/03	GRABROVNICA	Selo, srednjovjekovno nalazište (14.-16. st.)	arheološko	E
02/04	GRABROVNICA	Istočno od sela, srednjovjekovno nalazište (14.-16. st.)	arheološko	E
03/01	KLADARE	Selo, srednjovjekovno nalazište (14.-16. st.)	arheološko	E
06/01	OTROVANEĆ	Selo, nalazište iz starijeg željeznog doba	arheološko	E
06/02	OTROVANEĆ	Selo, nalazište iz mlađeg željeznog doba	arheološko	E
06/03	OTROVANEĆ	Selo, antičko nalazište	arheološko	E
07/01	PITOMAČA	Dravska ulica kbr. 75, ostava rimskog novca 3. st.	arheološko	E
07/02	PITOMAČA	Dravska ulica kbr. 201-211, srednjovjekovno nalazište (14.-16. st.)	arheološko	E
07/03	PITOMAČA	„Lasći“, prapovijesno nalazište	arheološko	E
07/04	PITOMAČA	„Molvica-Gredičke“ (Ulica V. Nazora), nalaz rimskog zlatnika 1. st.	arheološko	E
07/05	PITOMAČA	Strossmayerova ulica kbr. 25-33, srednjovjekovno nalazište (14.-16. st.)	arheološko	E
07/06	PITOMAČA	„Šodrana“, prapovijesno nalazište	arheološko	E
08/01	SEDLARICA	Prapovijesno nalazište	arheološko	E
08/02	SEDLARICA	„Šanac“, srednjovjekovna gradina (13.-15. st.)	arheološko	E
08/03	SEDLARICA	„Aršanj“, srednjovjekovno nalazište (14.-16. st.)	arheološko	E
09/01	STARI GRADAC	„Kranjčev brijeg“, srednjovjekovno groblje (10.-12. st.)	arheološko	E
02/07	STARI GRADAC	Arheološki lokalitet «Gradac»	arheološko	E
09/02	STARI GRADAC	„Iliman“, srednjovjekovno nalazište (14.-16. st.)	arheološko	E
10/01	STAROGRADAČKI	Ostava bronzanih predmeta	arheološko	E

**IZMJENE I DOPUNE
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PITOMAČA**

	MAROF			
11/01	TURNAŠICA	Crkva, nalaz antičkog novca 3. st.	arheološko	E
12/01	VELIKA ČREŠNJEVICA	Prapovijesno nalazište	arheološko	E
12/02	VELIKA ČREŠNJEVICA	Selo, kasnoantički grob	arheološko	E
12/03	VELIKA ČREŠNJEVICA	„Gradina“, srednjovjekovna utvrda (13.-15. st.)	arheološko	E

Za sve radove održavanja i ostale građevinske radove na ovim građevinama potrebno je ishoditi posebne uvjete u postupku ishoda lokacijske dozvole), prethodno odobrenje (u postupku izdavanja građevne dozvole, odnosno za sve zahvate na zaštićenim kulturnim dobrima) i nadzor u svim fazama radova od nadležnog Konzervatorskog odjela. Uređenje okoliša može se provoditi samo na temelju posebnih uvjeta iste Ustanove.

Članak 208.

Mjere zaštite kulturno-povijesne baštine su:

A/ Područje zaštite kulturno-povijesnih vrijednosti

očuvanje i zaštita prirodnog i kultiviranog krajolika kao temeljne vrijednosti prostora koji odražava kvalitetan suživot arhitektonske baštine i prirodnih osobitosti pripadajuće sredine nastao kao rezultat njihove funkcionalne povezanosti
poticanje i unapređivanje održavanja i obnove zapuštenih poljoprivrednih zemljišta, zadržavajući njihov tradicijski i prirodni ustroj
zadržavanje povijesnih trasa putova (starih cesta, pješačkih staza, poljskih putova i šumskih putova)
očuvanje povijesnih cjelina (sela, zaselaka) u njihovom izvornom okruženju s povijesnim graditeljskim ustrojem i naslijeđenom parcelacijom
oživljavanje starih zaselaka i osamljenih gospodarstava etnološke, arhitektonske i ambijentalne vrijednosti
očuvanje i obnovu tradicijskog graditeljstva i svih drugih povijesnih građevina spomeničkih svojstava kao nositelja prepoznatljivosti prostora
očuvanje povijesne slike, volumena i obrisa naselja, naslijeđenih vrijednosti krajolika i slikovitih vizura
zadržavanje i očuvanje prepoznatljivih toponima, naziva sela, zaselaka, brda i potoka, od kojih neka imaju simbolična i povijesna značenja
očuvanje prirodnih značajki predjela kao što su obale vodotoka, prirodne šume, bare, rukavci vodotoka, kultivirani krajolik – budući da pripadaju ukupnoj prirodnoj i stvorenoj baštini
čuvanje u izvornom izgledu i funkciji povijesnih zgrada; škola, općina, vatrogasnih domova, crkvi, župnih stanova, kapela i poklonaca, i zgrada građenih u duhu tradicijskog graditeljstva
za seoski ambijent značajno je i strukturalno oblikovanje novih uličnih ograda koje trebaju biti zidane ili daščane s kolnim i pješačkim vratima.

B/ Arheološki lokaliteti

- na arheološkim lokalitetima koji do sada nisu istraživani te nisu poznate granice rasprostiranja mogućih arheoloških nalaza potrebno je izvršiti probna arheološka

sondiranja na temelju koje će se moći odrediti točne granice zaštićene arheološke zone, te izvršiti točnu geodetsku izmjeru lokacija

- zabranjuje se intenzivno poljodjeljsko korištenje tla te duboko oranje preko 50 cm
- u slučaju zemljanih iskopa bilo koje vrste (instalacijski rovovi, kanali...) za radove je potrebno ishoditi posebne uvjete, odnosno prethodnu dozvolu te osigurati nadzor konzervatora – arheologa Ministarstva kulture. U slučaju eventualnih arheoloških nalaza potrebno je odmah obustaviti radove. Ovisno o vrsti i vrijednosti nalaza odredit će se mjere zaštite, te eventualna izmjena projekta, trase i slično
- prilikom izvođenja svih šumarskih radova na danas pošumljenom području zaštićene arheološke zone, za sve radove krčenja šume, vađenja panjeva i sl. potrebno je osigurati stalan nadzor nadležnog konzervatora-arheologa. Na ovim se područjima ne dozvoljava daljnje pošumljavanje, a vlasnici pošumljenih površina obavezuju se uklanjati samoniklu mladu šumu
- registrirana i evidentirana arheološka područja treba ucrtati na kartu, kao i sve pojedinačne nalaze.
- Arheološkim lokalitetom smatra se i ono područje koje do sada nije evidentirano i ne nalazi se u službenom popisu nadležnog konzervatorskog odjela i u ovom prostornom planu, ukoliko se na njemu pronađu arheološki nalazi. O takvim slučajnim nalazima odmah treba izvijestiti nadležni Konzervatorski odjel u Požegi ili Gradski muzej u Virovitici, a sve radove na lokalitetu treba obustaviti do izlaska stručnjaka na teren.

C/ Povijesna građevina

- Za svaku pojedinačnu povijesnu građevinu (sakralne građevine, stambene i dr.) kod koje su utvrđena spomenička svojstva kao najmanja granica zaštite utvrđuje se pripadna parcela ili, ako je to posebno istaknuto, njen povijesno vrijedan dio.

Članak 209.

Za građevine označene kao evidentirana baština (E) mjere zaštite nisu obvezne, ali jedinice lokalne uprave mogu, tijekom ishođenja dozvola, ukoliko imaju interes i potrebu, zatražiti mišljenje nadležnog Konzervatorskog odjela. Isto vrijedi i za građevine izvan predjela zaštite ukoliko graniči sa zaštićenim predjelom, ako se građevine nalaze na osobito vidljivim mjestima važnim za sliku naselja ili krajolika.

- povijesne građevine obnavljaju se cjelovito, zajedno s njihovim okolišem (vrtom, voćnjakom, dvorištem, pristupom i sl.)
- oko pojedinačnih građevina istaknutih planom pridržavati se principa «zaštite ekspozicije» - ne dozvoljava se izgradnja predimenzioniranih zgrada neprimjerenih materijala, boja i oblikovanja koje mogu zakloniti vizure na predmetno dobro ili s njega na kontakti okoliš
- starije vrednije zgrade i skupine tradicijskog graditeljstva obnavljati u izvornom stanju
- raznim mjerama na razini lokalne zajednice poticati obnovu i održavanje starih, umjesto izgradnje novih kuća
- na jednoj građevnoj parceli mogu se dozvoliti dvije stambene zgrade u slučaju da se radi o očuvanju vrijedne tradicijske kuće uz koju se, na parceli u graditeljski skladnoj cjelini sa zatečenim ambijentom, može predvidjeti izgradnja nove kuće. Preporuča se staru kuću

sačuvati i obnoviti, te ju koristiti za trajno ili povremeno stanovanje, poslovni prostor ili u turističke svrhe (seoski turizam)

- kod izdavanja uvjeta za izgradnju bilo koje vrste zgrade potrebno je paziti na mikroambijent naselja, tj. novogradnju uskladiti sa zatečenim tlorisom i visinskim veličinama postojeće zgrade (ili postojećih zgrada) kako bi se ustrojio skladan graditeljsko-ambijentalni sklop
- vrijedne gospodarske zgrade izgrađene u naseljima moraju se sačuvati bez obzira na nemogućnost zadržavanja njihove izvorne namjene, te se mogu prenamijeniti u poslovne prostorije ili u svrhu predstavljanja i promidžbe tradicijskog graditeljstva. Izgradnju novih gospodarskih, pomoćnih i drugih objekata na parceli potrebno je definirati kao prizemne objekte koje je moguće graditi na liniji parcele, odnosno poprečno po cijeloj širini parcele, čime se diferencira stambeno od gospodarskog dvorišta
- nove gospodarske i stambene zgrade mogu se graditi od drveta sa pokrovom od crijepa ili šindre, što predstavlja tradicijske materijale (dodatnom obradom treba osigurati njegovu zaštitu od požara, atmosferilija i drugih oštećenja) ili zidanjem no tipološki, oblikovno i gabaritno usklađene sa zatečenim ambijentom
- dugačka parcela okomita na ulicu, kvaliteta je koju treba zadržati. Takav oblik parcele najlogičniji je i funkcionalno najprihvatljiviji poljodjelskom kućištu. Zadržavanjem tradicijskog položaja kuće na parceli sa smještajem na regulacijskoj liniji i populariziranjem povijesnih tipova sa zabatnim pročeljem na ulicu, a jednim uzdužnim zidom na susjednoj međi i sličnog tipa samo paralelnog sa ulicom, sačuvala bi se osnovna dispozicija kućišta i izgled sela
- u oblikovanju gabarita treba koristiti karakteristične značajke tradicijskog načina gradnje što u prvom redu obavezuje na prizemnu izgradnju, te kosi krov pokriven crijepom (na mjestima pokušati oživiti pokrov, za virovitički kraj karakterističnim crijepom u obliku ribe) uz uvažavanje ritma i veličine prozorskih otvora. Novu kuću treba prilagoditi suvremenim uvjetima komfora i standarda. Ulično pročelje kao glavni likovni nositelj identiteta i osebnosti afiniteta svakog vlasnika treba i može i nadalje zadržati estetsku i simboličku poruku, pri čemu ne bi izostala niti mogućnost ukrašavanja zabata tradicijskim ili suvremenim znamenjem i ukrasima
- povijesne građevine potrebno je sačuvati od rušenja ili drastičnijih preoblikovanja te vlasnike takvih objekata raznim mjerama na razini organa lokalne uprave poticati na njihovo očuvanje i održavanje
- prilagodbe suvremenom stambenom i gospodarskom standardu dopustive su u interijeru takvih povijesnih građevina dok je pročelje i vanjske gabarite potrebno očuvati u izvornom izgledu
- u slučaju potpuno dotrajalih građevina koje je nužno ukloniti preporuča se da se novi objekti grade na istoj poziciji (u odnosu na parcelacijske međe, pomak od ulice i položaj unutar parcele) te u približno istim gabaritima kako se u mjerilu ne bi poremetio sklad očuvanog uličnog poteza
- prilikom nove izgradnje u središtima naselja poštivati regulacijski pravac. Širinu izgradnje ograničiti na maksimalno 8 metara, dok dužina može ovisiti o potrebi vlasnika, ali mora biti veća od širine građevine (oblik izduženog pravokutnika). Po tipologiji kuću je moguće graditi i u obliku slova L uz mogućnost izvedbe kolnog ulaza, ako ulično krilo zauzima širinu cijele parcele. Visina nove izgradnje je prizemna ili P + potkrovlje, a izuzetno u središtu naselja za poslovne ili javne zgrade je maksimalno P+1, maksimalne širine 10 m, sa visinama etaža od maksimalno 3 metra
- prilikom ozelenjivanja parcele u sačuvanim uličnim potezima preporuča se samo sadnja autohtonih biljnih vrsta koje pretežno dominiraju u postojećem zelenom fondu naselja.

Postojeću crnogoricu u drvodredima i na drugim javnim površinama treba postupno zamijeniti odgovarajućim listopadnim biljnim vrstama čija je upotreba povijesno potvrđena.

Članak 210.

Motiv prirode oko sakralnih i povijesnih građevina treba sačuvati u određenom odstojanju i naglasiti kao prostornu determinantu posebnog značaja i urbaniteta. Potrebno je osigurati zeleni prostor kao biološko-vizualnu izolaciju od okolnih sadržaja, a naročito od novih prometnica te tako osigurati ambijentalni ugođaj. Mjere zaštite odnose se na čuvanje kvalitetnog raslinja i postojećih oaza zelenila kao prirodnih barijera.

Potrebno je sačuvati hortikulturne vizure u kontaktnim i ambijentalnim zonama, a isto tako njegovati tradicijske sadnice u naseljima ispred kuća. Preporučuje se planirana sadnja autohtonih raslinja (lipa i kesten).

Članak 211.

Za sakralne građevine koje su degradirane vremenom ili neredovitim održavanjem, treba načiniti elaborate zaštite i sanacije.

Posebno je potrebno štititi vertikalne vizure zvonika u krajolicima ravničarskih sela.

Članak 212.

U kontaktnim zonama starih ruralnih jezgri nove je građevine moguće planirati tako da se njihovom postavom, lokacijom, volumenom, primjenom materijala završnog oblikovanja, boja kao i kvalitetom oblikovanja ne naruše kvalitetni postojeći ambijenti i vizure na zaštićene građevine (zadržavanje postave kuća sa zabatom prema ulici, s maksimalnom visinom prizemlje ili jedan kat, u ovisnosti o karakteristikama mikroambijenta).

U blizini sakralnih objekata zabranjeno je graditi veće objekte ili pogone i činiti radnje koje bi vizualno i fizički djelovale na njihovo okruženje.

Članak 213.

Povijesne zgrade - škole, općine, vatrogasne domove, crkve, župne stanove, kapele i zgrade građene u duhu tradicijskog graditeljstva potrebno je čuvati u izvornom izgledu i funkciji.

Kapele-poklonce i raspela potrebno je čuvati i održavati u što izvornijem obliku, a za neophodne popravke koristiti izvorne materijale, boje i tehnike izvedbe. Kako ovi elementi baštine bitno doprinose prepoznavanju identiteta naselja nužno je očuvanje kontinuiteta «svetog mjesta», te je u vezi s time u slučaju neophodnog uklanjanja nekog od njih nužno izvesti novu, tipološki identičnu gradnju na potpuno istoj poziciji.

7. Postupanje s otpadom

Opće smjernice

Članak 214.

Otpad je dozvoljeno odlagati samo na odlagalištu otpada.

Članak 215.

Odlagališta otpada razvrstavaju se u kategorije prema vrsti otpada.

Stara (divlja) odlagališta otpada

Članak 216.

Za sva divlja odlagališta otpada (ukupno šest), treba načiniti Planove sanacije i zatvaranja, sukladno zakonskim odredbama.

Na području općine zadržati samo jedno odlagalište otpada - dogovorno odlagalište komunalnog otpada na lokaciji „Klisa“.

Nova odlagališta

Članak 217.

Na području općine ne planira se izgradnja novog odlagališta otpada, budući da je na nivou županije predviđena izgradnja županijskog centra za gospodarenje otpadom.

Opasni otpad

Članak 218.

Zbrinjavanje opasnog otpada nalazi se u nadležnosti Republike Hrvatske. Vlada RH osigurava provođenje mjera postupanja s opasnim otpadom utvrđenih Strategijom zaštite okoliša.

Članak 219.

Prema Strategiji i Programu prostornog uređenja republike Hrvatske, predviđa se lokacija za skladištenje opasnog otpada na području općine.

Do uspostave rada županijskog centra za gospodarenje otpadom opasni otpad skladištiti na mjestu nastanka. Nakon uspostave rada županijskog centra za gospodarenje otpadom, opasni otpad će se skladištiti na lokaciji „Klisa“, gdje će biti skladište opasnog otpada za područje općine.

Članak 220.

Opasni otpad iz skladišta može se predati samo ovlaštenom sakupljaču, odnosno obrađivaču, uz obaveznu popratnu dokumentaciju o otpadu.

Članak 221.

Spremnici u kojima se skladišti opasni otpad moraju imati oznaku «Opasni otpad» i naziv vrste otpada.

Članak 222.

Skladišta opasnog otpada moraju biti natkrivena, sa čvrstom nepropusnom podlogom otpornom na djelovanje opasnog otpada pod određenim nagibom sa sabirnom jamom ili posudom, opremljeno opremom za sigurno rukovanje i odvojeno skladištenje.

Članak 223.

Skladište opasnog otpada mora biti opremljeno protupožarnim sustavom, aparatom za gašenje požara i drugom sigurnosnom opremom, obrađenom u posebnim propisima koji se odnose na rukovanje i skladištenje opasnih tvari koje su sastojci opasnog otpada.

Članak 224.

Sve energetske, plinske, vodovodne i ventilacijske instalacije moraju biti izvedene prema posebnim propisima koji uređuju rukovanje i skladištenje opasnih tvari.

Članak 225.

Potrebno je izraditi Plan za postupanje u slučaju izvanrednih događanja-nezgoda.

Članak 226.

Podatke o postupanju s opasnim otpadom na propisanim obrascima tromjesečno dostavljati nadležnom tijelu za poslove zaštite okoliša na području županije, a na kraju kalendarske godine te podatke dostaviti nadležnom Ministarstvu.

Neopasni otpad

Članak 227.

Neopasni otpad, čija se vrijedna svojstva mogu iskoristiti, mora se odvojeno skupljati i skladištiti.

Ovaj otpad može se iznimno odložiti s ostalim otpadom ili spaliti, ako je to gospodarski opravdano i nije štetno za okoliš, uz suglasnost upravnog odjela Županije nadležnog za poslove zaštite okoliša.

Članak 228.

Podatke o otpadu na propisanim obrascima potrebno je redovito dostavljati nadležnim institucijama koje vode katastar emisija u okoliš.

Komunalni otpad

Članak 229.

Određuje se «Klisa» za dogovornu lokaciju odlagališta komunalnog otpada.

Nakon uspostava rada županijskog centra za gospodarenje otpadom, na lokaciji „Klisa“ organizirati pretovarnu stanicu, reciklažno dvorište i skladište za opasni otpad.

Članak 230.

Na mjestu nastanka otpada vršiti selekciju-razvrstavanje, (papir, staklo, plastika i organski otpad), kako bi se iskoristila vrijedna svojstva otpada i sekundarne sirovine.

Članak 231.

Otpad se mora odlagati u spremnike predviđene za pojedine vrste otpada do njegovog konačnog zbrinjavanja (recikliranje, kompostiranje ili odlaganje na odlagalište).

Članak 232.

Otpad čija se svojstva mogu iskoristiti, skladištiti u uvjetima za očuvanje kakvoće u svrhu ponovne obrade.

Članak 233.

Sakupljanje i odlaganje otpada na odlagalište vrši komunalna tvrtka ili koncesionar koji imaju potrebna ovlaštenja za obavljanje djelatnosti postupanja s komunalnim otpadom.

Članak 234.

Komunalne tvrtke (koncesionar) vode očevidnike o otpadu koji sadržavaju podatke o vrsti, količini i načinu zbrinjavanja pojedinih vrsta otpada.

Članak 235.

Podatke o otpadu iz očevidnika na propisanim obrascima, komunalne tvrtke/koncesionari redovito moraju dostavljati nadležnoj županijskoj službi, koja vodi Registar onečišćenja okoliša.

8. Mjere sprečavanja nepovoljnih utjecaja na okoliš

8.1. Zaštita tla

Članak 236.

Zaštita tla od onečišćenja provodi se zabranom, ograničenjem i sprečavanjem unošenja štetnih tvari koje mogu prouzročiti biološko, kemijsko ili neko drugo onečišćenje.

U svrhu zaštite treba provoditi trajno praćenje (monitoring) tla, a osobito sadržaj štetnih tvari.

8.2. Zaštita voda

Članak 237.

Zaštita voda, kako površinskih tako i podzemnih, provodi se prema odredbama važećeg Zakona o vodama, radi očuvanja života i zdravlja ljudi, zaštite okoliša i omogućavanja neškodljivog i nesmetanog korištenja voda u različite namjene, a poglavito korištenja za piće.

Da bi se zaštita voda od onečišćenja mogla provoditi kvalitetno, nadležne inspekcije moraju sustavno pratiti propisane parametre koji određuju kakvoću i kvalitetu voda.

8.3. Zaštita šuma

Članak 238.

Zaštita šuma provodi se prema odredbama važećeg Zakona o šumama i šumsko-gospodarske osnove, gdje mora biti utvrđena ekološka, proizvodna, ekonomska i zaštitna podloga o očuvanju šuma.

8.4. Zaštita zraka

Članak 239.

Izvori onečišćenja zraka moraju biti izgrađeni, opremljeni i održavani tako da ne ispuštaju u zrak onečišćavajuće tvari iznad graničnih vrijednosti emisije.

Članak 240.

Onečišćivači moraju osigurati redovito praćenje emisije iz izvora onečišćenja i o tome voditi očevidnik.

Članak 241.

Izvore onečišćenja zraka obavezno je prijaviti, a podatke o praćenju emisija redovito dostavljati nadležnoj instituciji koja vodi katastar emisija u okoliš.

Članak 242.

Nove izvore onečišćenja opremiti odgovarajućom zaštitom i pravilno locirati u prostoru (ruža vjetrova i udaljenost) u odnosu na stambene objekte, škole, vrtiće, i druge sadržaje

namijenjene društvenim djelatnostima. Postojeće izvore onečišćenja naknadno opremiti zaštitnim filtrima.

Članak 243.

Oko postojećih i planiranih izvora onečišćenja podići nasade zaštitnog zelenila u svrhu smanjenja onečišćenja.

Članak 244.

Predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave mora osnovati područnu mrežu za praćenje kakvoće zraka, donijeti program mjerenja kakvoće zraka i osigurati uvjete njegova provođenja. Podatke o kakvoći zraka objaviti jedanput godišnje u službenom glasilu općine

8.5. Zaštita od buke

Članak 245.

Razine prekoračenja najviše dozvoljene buke posebno su propisane s obzirom na vrijeme i mjesto gdje buka nastaje u sredini u kojoj rade i borave ljudi. Sredinom gdje ljudi borave i rade smatraju se svi otvoreni i zatvoreni prostori u naseljima i izvan naselja u kojima se ljudi zadržavaju radi boravka, rada, odmora i rekreacije.

Članak 246.

Općinski organ uprave nadležan za poslove prostornog planiranja osigurava izradu karte buke za utvrđivanje i praćenje razine buke. Karta buke sastavni je dio dokumentacije prostora.

Članak 247.

U postupku utvrđivanja uvjeta uređenja prostora za gradnju i rekonstrukciju građevina, nadležni Ured državne uprave, utvrđuje posebne uvjete građenja za zaštitu od buke.

Članak 248.

Nakon izgradnje ili rekonstrukcije građevine koja je izvor buke, uz zahtjev za izdavanje uporabne dozvole potrebno je priložiti nalaz i mišljenje da buka ne prekoračuje propisane dozvoljene razine. Nalaz i mišljenje izdaje ovlaštena pravna ili fizička osoba registrirana za tu djelatnost.

Ukoliko nisu ispunjeni propisani i utvrđeni uvjeti za zaštitu od buke upotreba takve građevine mora se zabraniti.

Članak 249.

Izvori buke koji prekoračuju dozvoljene vrijednosti mogu se koristiti samo u slučajevima otklanjanja posljedica elementarnih nepogoda i stanja koja bi mogla izazvati velike materijalne štete ili ugroziti zdravlje ljudi.

Članak 250.

Zabranjeno je obavljati djelatnosti koje zbog buke ometaju noćni mir i odmor u naseljima u vremenu od 23 do 06 sati idućeg dana. Ova zabrana ne odnosi se na prethodno navedeni stavak.

8.6. Zaštita od požara

Članak 251.

Zaštita od požara provodi se na temelju procjene ugroženosti od požara i Planu zaštite od požara, koji donosi jedinica lokalne samouprave (općina).

8.7. Zaštita od poplava

Članak 252.

Zaštita od poplava provodi se sukladno Zakonu o vodama i Državnim i Županijskim planovima obrane od poplava.

U potencijalno poplavnim područjima ne može se planirati izgradnja kako ne bi došlo do ugrožavanja ljudi i materijalnih dobara.

8.7. Zaštita od tuče

Članak 253.

Zaštita od tuče provodi se na Radarskom centru Bilogora, a zasniva se na načelu smanjenja razorne moći zrna tuče djelovanjem na oblačne sustave.

8.8. Procjena utjecaja na okoliš

Članak 254.

Osim zahvata utvrđenih Uredbom o procjeni utjecaja na okoliš, provođenje postupka procjene utjecaja na okoliš obvezno je i za zahvate utvrđene Prostornim planom Virovitičko-podravске županije.

8.9. Mjere posebne zaštite

Članak 255.

Građevine i postrojenja u kojima će se skladištiti i koristiti zapaljive tekućine i plinovi moraju se graditi na sigurnosnoj udaljenosti od ostalih građevina i komunalnih uređaja, u skladu s odredbama Zakona o zapaljivim tekućinama i plinovima.

Članak 256.

Mjesta za gradnju građevina u kojima se obavlja proizvodnja, smještaj i čuvanje eksplozivnih tvari biti će određena sukladno Zakonu o eksplozivnim tvarima za gospodarsku upotrebu, u skladu s zahtjevom nadležne službe za zaštitu od požara.

Članak 257.

Sukladno Pravilniku o kriterijima za određivanje gradova i naseljenih mjesta u kojima se moraju graditi skloništa i drugi objekti zaštite, u općini Pitomača nije potrebno graditi sklonište osnovne i dopunske zaštite, budući da naselje Pitomača pripada u četvrti stupanj ugroženosti.

Područja naseljenih mjesta ove veličine trebaju se razdijeliti u jednu ili više zona u kojima se osigurava zaštita stanovništva u zaklonima.

U blizini osnovne škole i vrtića, gdje se u određenom vremenskom intervalu može nalaziti i veći broj ljudi, te ukoliko se planira izgradnja većih poslovnih objekata ili objekata javnih sadržaja, u tim objektima treba predvidjeti sklonište dopunske zaštite.

Članak 258.

Zaštita od potresa provodi se protupotresnim projektiranjem građevina sukladno Zakonu o gradnji i važećim tehničkim propisima.

Članak 259.

Za značajne prirodne vrijednosti označene na karti br. 3. "Uvjeti korištenja i zaštite prostora" pratiti stanje, način korištenja te potencijalno ugrožavanje i onečišćenje.

Za svu gradnju i uređivanje zemljišta na području zaštićenih prirodnih i povijesnih cjelina te za intervencije na zaštićenim zgradama kulturno-povijesne vrijednosti, kao i za gradnju u njihovoj neposrednoj blizini, potrebno je u postupku izdavanja lokacijske dozvole zatražiti suglasnost i smjernice za moguće intervencije od nadležne službe za zaštitu spomenika kulturne i prirodne baštine.

Nakon dobivanja posebnih uvjeta iz prethodnog stavka treba se ishoditi prethodna dozvola na projekt usuglašen s danim uvjetima.

9. Mjere provedbe plana

9.1. Obveza izrade prostornih planova

Članak 260.

Ovim se Planom utvrđuje potreba izrade dokumenata prostornog uređenja užih područja općine Pitomača:

Prostorni plan područja posebnih obilježja (PPPO) za tok rijeke Drave

Ovim planom obuhvaćeno je područje planiranog i zaštićenog krajobraza duž cijelog toka rijeke Drave kroz Općinu Pitomača.

Područje obuhvata plana, načelno određeno PPŽ, utvrđeno je na kartografskom prikazu 3. Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora ovog Plana.

Područja obuhvata planova određena su na kartografskim prikazima 4. Građevinska područja naselja

Urbanistički plan uređenja (UPU) dijela naselja Pitomača (212,12 ha)

Urbanistički plan uređenja (UPU) „Križanje“ (28,52 ha)

Urbanistički plan uređenja (UPU) „Greda“ (12,42 ha)

Urbanistički plan uređenja (UPU) „Kalilo“ (19,53 ha)

Urbanistički plan uređenja (UPU) „Klas“ (12,49 ha)

Urbanistički plan uređenja (UPU) „Razlev I“ (7,64 ha)

Urbanistički plan uređenja (UPU) „Razlev II“ (4,45 ha)

Unutar obuhvata UPU-a, a do donošenja UPU-a, dozvoljena je adaptacija, rekonstrukcija, dogradnja i nadogradnja postojećih građevina kao i izgradnja novih građevina samo na već formiranim i uređenim građevinskim česticama koje imaju neposredan pristup sa postojećih javnih prometnica i mogućnost priključka na infrastrukturne sustave.

Detaljnog plana uređenja (DPU) za turističko-rekreacijsko područje uz rijeku Dravu:

DPU Segedin (68,72 ha)

DPU Jadica (23,08 ha)

DPU Crni Jarak (29,41 ha)

DPU Luka (81,38 ha)

DPU Širine (199,63 ha)

Područja obuhvata planova određena su na kartografskom prikazu 4.5 Građevinsko područje naselja Križnica.

Članak 261.

Izvrješćima o stanju u prostoru (stalnim monitoringom) potrebno je pratiti stanja i pojave, a prijedlozima za unapređenje prostornog razvoja s planom aktivnosti planirati izradu potrebne prostorno-planske dokumentacije, interventnih studija za sanaciju narušenih stanja prostora, stručnih i znanstvenih podloga te programa, studija, projekata i drugih elaborata, a u svrhu racionalnog korištenja prostora u okviru održivog razvoja i rasta.

Članak 262.

U svim planovima potrebno je osigurati uvjete za razvitak infrastrukture od važnosti za Državu i Županiju koja prolazi ili je planirana područjem općine (trase brzih i državnih cesta, koridori visokonaponskih dalekovoda od 35-400 kV, trase infrastrukturnih koridora u istraživanju itd.).

Uz trase postojećih i planiranih cesta, osobito brzih cesta, dozvoljeno je planirati sve infrastrukturne sustave (magistralne plinovode, vodovode, odvodnju, sisteme elektroopskrbe i telekomunikacije) bez izmjene ovog Plana

9.2. Primjena posebnih razvojnih i drugih mjera

Članak 263.

Općina Pitomača je područje od posebnog interesa za Državu.

Za ovo područje predviđaju se poticajne mjere na razini nacionalnog programa obnove i razvoja uz razrađenu osnovnu plansku koncepciju razvitka na županijskoj i lokalnoj razini, a u cilju postupnog smanjivanja nesrazmjera i zaostajanja u odnosu na druga područja i daljnjeg ravnomjernijeg razvitka (revitalizacija naselja i gospodarstva, a osobito poljodjelstva), te stvaranje pretpostavki za standard življenja primjeren vremenu.

Provedba i razrada mjera provoditi će se putem prijedloga za unapređenje prostornog razvoja. Postavke razvoja trebaju biti bazirane na rasporedu proizvodnih kapaciteta i drugih sadržaja. Raspored proizvodnih kapaciteta i drugih sadržaja, kao i način korištenja prostora treba prilagoditi ovim postavkama:

- poticati intenzivniji demografski rast onih naselja koja su sačuvala stanovništvo
- predviđeni raspored proizvodnih i drugih sadržaja u prostoru provesti uz disperziju radnih mjesta
- poticati razvoj prometnih pravaca koji osiguravaju razvoj i integriraju Općinu u prostor Županije

Članak 264.

Mjere kojima se može utjecati na razvoj su:

- gradnja, rekonstrukcija i opremanje osnovnih škola, osobito područnih osnovnih škola u udaljenim naseljima, kako bi se uspostavili uvjeti za očuvanje izdvojenih područja općine
- proširenje zdravstvene zaštite u općinskom centru
- određivanje i čuvanje izrazito vrijednih prostora za poljoprivredno-stočarsku djelatnost
- sprječavanje usitnjavanja zemljišnog posjeda i stimuliranje povećanja zemljišnog posjeda provoditi sukladno Zakonu o poljoprivrednom zemljištu
- ulaganje u izgradnju sustava vodoopskrbe
- ulaganje u izgradnju sustava odvodnje
- ulaganje u razvoj turizma, osobito u zaštićenim krajobrazima

Članak 265.

Posebne mjere razvoja obuhvaćaju fiskalne i ostale poticajne mjere primijenjene po područjima općine ili pojedinim zahvatima. Po područjima posebne mjere su:

1. Gradnja građevina
Planom ulaganja u građevine od interesa za Općinu te planom građenja i održavanja prvenstveno predvidjeti održavanje i građenje u dijelu općine čiji se razvoj želi potaknuti, pogotovu gdje se želi zadržati ili čak privući stanovništvo (škole, zdravstvene ustanove, prometna povezanost, opskrba itd.)
2. Ukidanje komunalne naknade
U nekim dijelovima jedinicama lokalne samouprave ukinuti komunalnu naknadu, a u područjima pogođenim dugotrajnim iseljavanjem osigurati prodaju uređenog građevinskog zemljišta po posebno povoljnim cijenama, uz ispunjenje određenih uvjeta (mlađe dobne skupine, prijava prebivališta i slično)
3. Krediti
Mjere za poticanje razvoja određenih gospodarskih djelatnosti provoditi dodjelom kredita s povoljnim uvjetima (manja kamata, duži rok otplate i slično)
4. Novčani poticaji
Davanje novčanih poticaja za određenu proizvodnju ili granu djelatnosti (proizvodnja zdrave hrane i sl.)

9.3. Rekonstrukcija građevina čija je namjena protivna planiranoj namjeni

Članak 266.

Za sve postojeće stambene, stambeno-poslovne i gospodarske građevine te građevine druge namjene, građene u skladu s propisima koji su važili prije stupanja na snagu Zakona o prostornom uređenju i gradnji (posjeduju građevinsku dozvolu), koje se nalaze na površinama predviđenim ovim Planom za drugu namjenu, može se, **do privođenja planiranoj namjeni**, izdati potrebna dokumentacija za rekonstrukciju za poboljšanje uvjeta života i rada:

I. stambene, odnosno stambeno-poslovne građevine:

1. obnova, sanacija i zamjena oštećenih i dotrajalih konstruktivnih i drugih dijelova građevina, krovišta, stropa, potkrovlja, poda, stolarije i slično, u postojećim gabaritima
2. dogradnja, odnosno nadogradnja stambenih prostora, tako da s postojećim ne prelazi ukupno 75 m² brutto građevinske površine svih etaža, s time da se ne povećava broj stanova
3. priključak na građevine i uređaje komunalne infrastrukture te rekonstrukcija svih vrsta instalacija koje ne zadovoljavaju sigurnosne propise
4. dogradnja sanitarnih prostorija (WC, kupaonica) s ulaznim pretprostorom uz postojeće stambene građevine koje ih nemaju izgrađene u svom sklopu ili na postojećoj građevinskoj čestici, i to u najvećoj površini od 12 m² brutto po stanu
5. adaptacija manjih pomoćnih građevina uz postojeće stambene ili stambeno-poslovne građevine (spremišta, drvarnice) neophodnih za njihovo korištenje ili gradnja novih ako su postojeći dotrajali ili ako se radi o novogradnji koja ih nema u sklopu ili u zasebnoj građevini, na način da se može adaptirati ili graditi do najviše 10 m² brutto po stanu ili poslovnom prostoru
6. adaptacija postojećeg gospodarskog prostora ili tavana u stambeni dio, ukoliko preostali dio gospodarskog prostora zadovoljava potrebe za korištenje postojeće stambene ili stambeno-poslovne građevine, tako da adaptirani dio s postojećim stambenim prostorom ne prelazi ukupno 75 m² brutto površine svih etaža, s time da se ne povećava broj stanova u građevini

7. postava novog krovišta, bez nadozida kod građevina s dotrajanim ravnim krovom ili s nadozidom ako se radi o povećanju stambenog prostora, do ukupno 75 m² brutto građevinske površine
8. sanacija postojećih ograda i potpornih zidova radi sanacije terena (klizišta)
9. izvođenje priključaka na komunalnu infrastrukturu (elektrika, vodovod, telefon)
10. prenamjena i funkcionalna preinaka građevina vezano uz prenamjenu prostora, ali pod uvjetom da novoplanirana namjena ne pogoršava stanje čovjekove okoline i svojim korištenjem ne utječe na zdravlje ljudi u okolnim prostorima.

II. građevine druge namjene (poslovne građevine, javne, komunalne i prometne građevine te prateće građevine):

1. obnova i sanacija oštećenih i dotrajalih konstruktivnih dijelova građevina
2. dogradnja sanitarija, garderoba, manjih spremišta i slično do najviše 10 m² izgrađenosti za građevine do 100 m² izgrađene površine, odnosno do 5% ukupne izgrađene površine za građevine veće od 100 m²
3. prenamjena i funkcionalna preinaka građevina vezano uz prenamjenu prostora, ali pod uvjetom da novoplanirana namjena ne pogoršava stanje čovjekove okoline i svojim korištenjem ne utječe na zdravlje ljudi u okolnim stambenim prostorima, ali samo unutar postojećih gabarita
4. izmjena uređaja i instalacija vezanih za promjenu tehnoloških rješenja, s time da se građevine ne mogu dograđivati izvan postojećih gabarita
5. priključak na građevine i uređaje komunalne infrastrukture (elektrika, vodovod, telefon)
6. dogradnja i zamjena građevina i uređaja komunalne infrastrukture i rekonstrukcija javno prometnih površina
7. sanacija postojećih ograda i potpornih zidova radi sanacije terena (klizište)

Ako je u prijedlogu za unapređenje prostornog razvoja predviđeno uređenje zemljišta na područjima iz stavka 1. ovog članka, na postojećim se građevinama mogu sanirati **samo** dotrajali konstruktivni dijelovi građevina.

Građevine za uzgoj i tov životinja, građene na temelju uvjeta uređivanja prostora izdanim prije stupanja na snagu ovih Odredbi, mogu se rekonstruirati u opsegu koji je potreban za normalno obavljanje njihove djelatnosti u skladu s ovim Odredbama.

Članak 267.

Na izgrađenim građevinskim česticama koje nisu obuhvaćene utvrđenim granicama građevinskih područja, a postojeće građevine su izgrađene u skladu sa odobrenjem za gradnju ili prije 15.02.1968. godine, a prema ovom Planu ne predviđa se rušenje u svrhu realizacije druge namjene, može se odobriti:

1. rekonstrukcija postojećih stambenih ili stambeno-poslovnih građevina, tako da se zadovolje uvjeti stanovanja prema Odluci o najvećem standardu opremljenosti stana
2. ukoliko je postojeća građevina dotrajala te nije moguća njena sanacija, može se izuzetno odobriti gradnja nove, uz rušenje postojeće, iste veličine ili veće, u skladu sa prethodnim stavkom
3. uz stambenu građevinu može se odobriti i rekonstrukcija postojeće gospodarske građevine iste veličine ili gradnja nove građevine iste veličine tako, da ne prelazi 50% razvijene površine stambene građevine

**IZMJENE I DOPUNE
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PITOMAČA**

4. na građevinskim česticama iz stavka 1. ovog članka dozvoljava se i obavljanje zanatske ili proizvodne djelatnosti u stambenoj građevini, uz uvjet da ta djelatnost nije štetna za okoliš i da postoje ostali uvjeti za njeno obavljanje, s time da ukupna izgrađenost građevinske čestice ne prelazi 30%“

Članak 12.

Sastavni dio ovih Izmjena i dopuna prostornog plana uređenja Općine Pitomača čine kartografski prikazi: 1. Korištenje i namjena površina; 2. Infrastrukturni sustavi; 3. Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora, 4.1a. Građevinsko područje naselja Pitomača-jug, 4.1b. Građevinsko područje naselja Pitomača-sjever, 4.1c. Građevinsko područje naselja Pitomača-Đuretina/Šašnato Polje, 4.2 Građevinsko područje naselja Dinjevac, 4.3. Građevinsko područje naselja Grabrovnica, 4.4. Građevinsko područje naselja Kladare, 4.5. Građevinsko područje naselja Križnica, 4.6. Građevinsko područje naselja Mala Črešnjevica, 4.7. Građevinsko područje naselja Otrovanec, 4.8. Građevinsko područje naselja Sedlarica, 4.9. Građevinsko područje naselja Stari Gradac, 4.10. Građevinsko područje naselja Starogradački Marof, 4.11. Građevinsko područje naselja Turnašica, 4.12. Građevinsko područje naselja Velika Črešnjevica.

Članak 13.

Ove Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja općine Pitomača stupaju na snagu osmog dana nakon objave u „Službenim novinama“ Općine Pitomača.

KLASA: 021-05/09-01/5
URBROJ: 2189/16-09-3
Pitomača, 09. veljače 2009.

**OPĆINSKO VIJEĆE
OPĆINE PITOMAČA**

**PREDSJEDNIK:
Ivan Erhatic, v.r.**